

Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Μουσικών Σπουδών

***“Jaakobin Pojat”* του Pekka Kostiainen και *“Aglepta”* του Arné Mellnäs: Προσέγγιση – Διδασκαλία – Ερμηνεία.**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΥΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

Επιβλέπων: Παύλος Σεργίου

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2017

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματεύεται τα χορωδιακά κομμάτια *Jaakobin Pojat* του Pekka Kostiainen και *Aglepta* του Arné Mellnäs, ως προς τους λόγους και τους τρόπους που προσεγγίζονται αυτού του είδους έργα με γραφική παρτιτούρα, τους τρόπους και τις τεχνικές διδασκαλίας τους, ανάλογα με τον μαέστρο, καθώς και τους τρόπους, με τους οποίους μπορούν να ερμηνευθούν. Η γραφική σημειογραφία αποτελεί ένα ιδιαίτερο κομμάτι εξέλιξης της μουσικής καταγραφής. Η ιδιαιτερότητά της βασίζεται στον τρόπο σύνθεσής της, καθώς χρησιμοποιεί απροσδιόριστους συμβολισμούς και το άκουσμά της γίνεται πιο σύνθετο και μυστήριο. Τα χορωδιακά κομμάτια *Jaakobin Pojat* και *Aglepta*, λόγω του ότι έχουν καταγραφεί σε γραφική σημειογραφία, προσεγγίζονται αρκετά σπάνια, αφού τέτοιου είδους έργα αποτελούν πρόκληση για αρκετούς μαέστρους. Ο τρόπος με τον οποίο διδάσκονται, αλλά και ερμηνεύονται αυτά τα έργα, είναι ξεχωριστός και ιδιαίτερος, αφού σημαντικό ρόλο παίζει το προφίλ και η προσωπικότητα τόσο του μαέστρου, όσο και του χορωδιακού συνόλου. Παράλληλα, σημαντικό ρόλο αποτελούν αφενός οι απαιτήσεις του συνθέτη και αφετέρου του μαέστρου, σε συνδυασμό με τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο χορωδιακό σύνολο και τον μαέστρο. Βάση των στοιχείων και των αποτελεσμάτων της έρευνας προκύπτουν διάφορες απόψεις, δυσκολίες και συμπεράσματα που αφορούν τη θεματολογία της εν λόγω πτυχιακής. Τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν με τη βιβλιογραφία ως προς την ιδιαιτερότητα, την απροσδιοριστία, τη δυσκολία και τις διάφορες προκλήσεις που έχει η γραφική σημειογραφία.

Λέξεις Κλειδιά: <<Jaakobin Pojat, Aglepta, γραφική σημειογραφία, γραφική παρτιτούρα, μαέστρος, χορωδία, προσέγγιση, διδασκαλία, ερμηνεία >>

ABSTRACT

This dissertation discusses the choral pieces *Jaakobin Pojat* by Pekka Kostiainen and *Aglepta* by Arné Mellnäs, in terms of: the reasons and ways in which such projects are approached with graphic score; the methods and teaching techniques, depending on the conductor; as well as the ways in which they can be interpreted. Graphic notation is a special piece of the written musical records. Its peculiarity is based on its composition, as it uses unspecified symbolisms and its listening becomes more complex and mysterious. The choral pieces *Jaakobin Pojat* and *Aglepta*, are rarely approached, since they present a challenge for several conductors due to the fact that they are composed with a graphic notation. The way in which these works are taught but also interpreted is quite distinctive and special owing to how the profile and personality of both the conductor and the choral ensemble play an important role in the whole process. At the same time, the expectations of the composer and conductor, along with the relationship between the choral ensemble and the conductor, also play a vital role. Based on the data and the findings of the research, arise varying opinions, difficulties and conclusions regarding the subject of this dissertation. These findings are consistent with the literature on the peculiarity, indeterminacy, difficulty and the various challenges of graphic notation.

Keywords: <<Jaakobin Pojat, Aglepta, graphic notation, graphic score, conductor, chorus, approach, teaching, interpretationon>>

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή	7
2. Ιστορική Εξέλιξη	9
2.1 Εισαγωγή	9
2.2 Ιστορικό υπόβαθρο	9
2.3 Ιστορική εξέλιξη της σημειογραφίας από τον 20 ^ο αιώνα έως και την γραφική σημειογραφία	12
3. Βιογραφία συνθετών και στοιχεία χορωδιακών έργων	22
3.1 Εισαγωγή	22
3.2 Pekka Kostiainen.....	23
3.2.1 Jaakobin Pojat.....	25
3.3 Arné Mellnäs	27
3.3.1 Aglepta	28
4. Τα χαρακτηριστικά των επτά μαέστρων και των χορωδιών <i>ΕΠΙΛΟΓΗ</i> και <i>OPUS FEMINA</i>.....	33
4.1 Εισαγωγή	33
4.2 Χαρακτηριστικά Μαέστρων – Χορωδών	34
5. Προσέγγιση και Διδασκαλία έργων με γραφική παρτιτούρα και κυρίως των χορωδιακών έργων <i>Aglepta</i> και <i>Jaakobin Pojat</i>.....	38
5.1 Εισαγωγή	38
5.2 Προσέγγιση και Διδασκαλία χορωδιακών έργων <i>Aglepta</i> και <i>Jaakobin Pojat</i>	38
5.3 Διδασκαλία χορωδιακών έργων <i>Aglepta</i> και <i>Jaakobin Pojat</i>	45
6. Ερμηνεία χορωδιακών έργων <i>Aglepta</i> και <i>Jaakobin Pojat</i>.....	52
6.1 Εισαγωγή	52
6.2 Ερμηνεία και σχολιασμός χορωδιακών έργων <i>Aglepta</i> και <i>Jaakobin Pojat</i>	52
6.3 Σχέση Μαέστρου και Χορωδών	62
7. Επίλογος	65
7.1 Εισαγωγή	65
7.2 Σύνοψη – Συμπεράσματα	65
7.3 Μελλοντικές Επεκτάσεις	68
8. Βιβλιογραφία	69

8.1	Ξένη Βιβλιογραφία Αλφαβητικά	69
8.2	Ελληνική Βιβλιογραφία Αλφαβητικά	70
8.3	Ηλεκτρονικές Πηγές	70
8.3.1	Ηλεκτρονικές Πηγές Από το Youtube.....	72
	Παράρτημα	73
	Jaakobin Rojat	74
	Aglepta	85
	Ερωματολογία Μαέστρων	87
	Ερωματολόγιο Χορωδών	111
	OPUS FEMINA: Ερωματολόγιο Χορωδών	111
	ΕΠΙΛΟΓΗ: Ερωματολόγιο Χορωδών	151

1

Εισαγωγή

Η παρούσα πτυχιακή μελετά την προσέγγιση, τη διδασκαλία και την ερμηνεία των χορωδιακών έργων *Jaakobin Pojat* του Pekka Kostiainen και *Aglepta* του Arné Mellnäs. Το έναυσμα για την εν λόγω μελέτη δόθηκε από το ενδιαφέρον για το είδος της χορωδιακής μουσικής και σημειογραφίας που έχουν συνθεθεί τα δύο κομμάτια, το οποίο θεωρείται πρωτοποριακό ακόμα και στις μέρες μας.

Στόχος της μελέτης αποτελεί η γνωριμία του χαρακτήρα των δύο έργων, ο τρόπος λειτουργίας, προσέγγισης, διδασκαλίας και επίλυσης τυχών δυσκολιών, όπως επίσης και των τρόπων ερμηνείας τους. Παράλληλα απορρέει και το συμπέρασμα ότι η σχέση μεταξύ μαέστρου και χορωδών κατέχει σημαντικό ρόλο. Για όσο το δυνατό καλύτερη κατανόηση του είδους σημειογραφίας των κομματιών, παρατίθεται το σχετικό ιστορικό υπόβαθρο.

Κατά τη μελέτη των έργων και της βιβλιογραφίας που χρησιμοποιείται, καθώς και των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων, προκύπτει ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της μουσικολογικής έρευνας, που εκτός από μουσικός θεωρείται ιστορικός και κοινωνικό-πολιτικός.

Για την καλύτερη οργάνωση και παρουσίαση της έρευνας, κρίνεται απαραίτητος ο χωρισμός της σε οκτώ μέρη συμπεριλαμβανομένου και της βιβλιογραφίας. Τα πλαίσια των συμπερασμάτων και διαπιστώσεων προκύπτουν από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων, που δόθηκαν σε μαέστρους και χορωδούς, τα οποία συμπεριλαμβάνονται στο παράρτημα.

Το πρώτο μέρος είναι η **Εισαγωγή**. Το δεύτερο μέρος με τίτλο **Ιστορική Εξέλιξη**, στηρίζεται στη συνοπτική αναδρομή και εξέλιξη αυτού του είδους σημειογραφίας από τον 20^ο αιώνα μέχρι και τη δημιουργία της. Στο τρίτο μέρος με τίτλο **Βιογραφία συνθετών και στοιχεία χορωδιακών έργων**, αναφέρονται βασικά στοιχεία σχετικά με τους συνθέτες, αλλά και σημαντικές πληροφορίες των δύο κομματιών. Το τέταρτο μέρος με τίτλο **Τα χαρακτηριστικά των επτά μαέστρων και των χορωδιών ΕΠΙΛΟΓΗ και OPUS FEMINA**, περιλαμβάνει τα χαρακτηριστικά των μαέστρων και των χορωδών. Το πέμπτο κεφάλαιο, **Προσέγγιση και Διδασκαλία έργων με γραφική παρτιτούρα και κυρίως των χορωδιακών έργων Aglepta και Jaakobin Pojat**, αναλύει τους τρόπους προσέγγισης και διδασκαλίας τους. Στο έκτο μέρος, **Ερμηνεία χορωδιακών έργων Aglepta και Jaakobin Pojat**, αναφέρονται τρόποι ερμηνείας και σχολιασμός των δύο έργων βασισμένα σε διαφορετικά παραδείγματα από το διαδίκτυο. Παράλληλα αποδεικνύεται το πόσο σημαντική είναι η σχέση μαέστρου και χορωδών. Το έβδομο και τελευταίο μέρος είναι ο **Επίλογος**, ο οποίος αποτελείται από την σύνοψη και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την συνολική έρευνα, καθώς και από προτεινόμενες μελλοντικές επεκτάσεις.

2

Ιστορική Εξέλιξη

2.1 Εισαγωγή

Λόγω της προφορικής μετάδοσης της μουσικής στην αρχαιότητα, χάνονταν σημαντικά στοιχεία της με αποτέλεσμα να προκύψει η ανάγκη καταγραφής της. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται αρχικά το ιστορικό υπόβαθρο της μουσικής καταγραφής, η εξέλιξη των διαφόρων σημειογραφιών μέχρι τη δημιουργία της γραφικής σημειογραφίας, όπως και τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητές της.

2.2 Ιστορικό Υπόβαθρο

Από την αρχαιότητα, στο κλάδο της μουσικής, έχει επικρατήσει η σπουδαιότητα και η μεγάλη σημασία της μουσικής σημειογραφίας. Αυτό εκτιμάται ότι απασχόλησε σε μεγάλο βαθμό αρκετούς πολιτισμούς, αλλά και πολλούς μελετητές, με επακόλουθο να μελετήσουν και να ερευνήσουν εις βάθος την χρησιμότητα, τη λειτουργία, τα υπέρ και τα κατά, που μπορεί να επιφέρει η μουσική σημειογραφία σε κάθε πολιτισμό.

Είναι ευρύτερα γνωστό, ότι από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα, η μουσική αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής του ανθρώπου, αφού μέσω της μουσικής εκφράζει τις διάφορες πτυχές του εαυτού και του πολιτισμού του. Η πορεία εξέλιξης και

εξάπλωσης της μουσικής σημειογραφίας, με οποιουδήποτε μέσον και μορφή, θεωρείται καθολική. Η χρησιμότητα της, δεν είχε ως μοναδικό κριτήριο την καταλληλότητα της κρίσης της, καθώς ύψιστης σημασίας ήταν και η ικανότητα απόδοσής της¹. Η μουσική μπορούσε να διαδοθεί, να εξαπλωθεί και να μεταδοθεί είτε μέσω της προφορικής παράδοσης (προφορικός λόγος) είτε μέσω της γραπτής παράδοσης². Εκτιμάται ότι για να συντηρηθεί αναλλοίωτη η προφορική παράδοση, απαραίτητα στοιχεία ήταν οι ακουστικές ικανότητες και πολύ καλή μνήμη, με σκοπό την απομνημόνευση. Όσον αφορά την γραπτή παράδοση, εκτός από τις ακουστικές ικανότητες, απαραίτητη θεωρείται και η ανάπτυξη της «μουσικής γλώσσας». Αποτέλεσμα αυτού είναι η μελωδία να αποδίδεται στο χαρτί, όσο πιο πιστά γινόταν και με αυτόν τον τρόπο θα διασωζόταν με μεγαλύτερη ασφάλεια το μουσικό κομμάτι.

Αξιοσημείωτο είναι ότι τόσο στη μουσική, όσο και στη γλώσσα προηγήθηκε η προφορική παράδοση από γενιά σε γενιά, προτού δημιουργηθεί μια συστηματική μέθοδος γραφής³. Η γέννηση της γραπτής παράδοσης προέκυψε από την ανάγκη και την επιθυμία καταγραφής στοιχείων, που αντιπροσώπευαν ένα πολιτισμό (κυρίως στους μεγάλους πολιτισμούς).

Ο Walter J. Ong, στο βιβλίο του *Προφορικότητα και Εγγραματοσύνη*, αναφέρει ότι η προφορικότητα ως ορισμός κρύβει ένα δυναμισμό, όπου αντανακλάται μέσω της κινητικότητας και της συμμετοχικότητας, με αποτέλεσμα να υπάρχει μια βιωματική διάσταση. Αντίθετα η γραφή θεωρείται μια μεγαλειώδης τεχνολογική εφεύρεση, που μέσω αυτής, μεταφέρεται η ομιλία και ο ήχος που υπάρχει στον κόσμο, δίνοντας της μια μορφή και μια δυνατότητα, οπτικής δραστηριότητας, αλλά και στο τρόπο σκέψης. Πιο συγκεκριμένα λέει «..Είναι όργανο ακριβείας και συστηματικότητας και δύναμης...χωρίς

¹ Erhard Karkoscha, εκδ., *Hermann Moeck Verlag· Celle:Das Schriftbild der neuen musik*, (Germany, 2004), 1.

²Κουτσουπίδου Μ., Καραγιώργης Ε. και Ιωάννου Μ, εκδ., *Νεφέλη-Μουσική:Μουσική Ι*, Λευκωσία 1996, 15.

³Karolyi Otto, *Εισαγωγή στη Μουσική* (μτφρ. Καλοκύρη Τρισεψένη), Δεκέμβριος 1983, 20-21.

τη γραφή, η ανθρώπινη συνείδηση δεν μπορεί να πραγματοποιήσει στο έπακρο τις δυνατότητές της. Με αυτή την έννοια, η προφορικότητα, έχει ανάγκη και είναι προορισμένη να παράγει τη γραφή...»⁴. Σημαντικό είναι να κατανοήσουμε ότι η μουσική γραφή, από την στιγμή που απεικονίζει την ίδια, αλλά και τον ήχο με νότες, αυτομάτως θεωρείται ένα πολύ καλά κωδικοποιημένο σύστημα, αποτελούμενο από ορατά σημεία/σύμβολα, που γίνονται αντιληπτά από τον εκτελεστή. Σκοπός αυτών των συμβόλων είναι να βοηθήσουν τον ερμηνευτή, να αντιληφθεί και να ερμηνεύσει καλύτερα τη μουσική, με μεγαλύτερη ακρίβεια και ευκολία. Μέσω της μουσικής γραφής δεν αποτυπώνεται μόνο η μουσική σε νότες, αλλά και η κουλτούρα ολόκληρου πολιτισμού⁵. Ο συνθέτης μέσω της μουσικής σημειογραφίας, καταγράφει τις απαιτήσεις του, με στόχο ο εκτελεστής να την ερμηνεύσει βάσει των οδηγιών του και να αποφευχθεί οποιαδήποτε παραλλαγή ή αλλοίωση.

Ο ρόλος της μουσικής σημειογραφίας είναι η διατήρηση και ο προσδιορισμός ενός μουσικού πολιτισμού. Παράλληλα κατά την μετάδοση των πληροφοριών του συνθέτη προς στον εκτελεστή, μέσω της σημειογραφίας, αλλά και από έναν μουσικό σε άλλον και ακολούθως στον εκτελεστή, μεταβιβάζεται ένας ολόκληρος τρόπος σκέψης ως προς την μουσική. Ως αποτέλεσμα του σχηματισμού της μουσικής μέσα από την κουλτούρα ενός πολιτισμού, προκύπτουν και διαφορετικές μουσικές. Δια μέσου της μουσικής αντανακλώνται οι ανάγκες της εκάστοτε κοινωνίας, με αποτέλεσμα να μπορούμε να αντιληφθούμε την κουλτούρα, τον πολιτισμό και την νοοτροπία οποιουδήποτε ανθρώπου. Επίσης, πρέπει να γνωρίζουμε ότι ανάλογα με την εξέλιξη της μουσικής γραφής, επηρεάζονται οι τεχνικές δυνατότητες της σημειογραφίας, οι πράξεις της σύνθεσης, η συνολική σκέψη όλων των μουσικών της κάθε εποχής, με επακόλουθο η ύπαρξη κάθε

---

⁴Walter J. Ong, εκδ., *Πανεπιστημιακές Κρήτης: Προφορικότητα και Ενγγραματοσύνη* (μτφρ. Κ. Χατζηκυριάκου), Ηράκλειο 2005, 15.

⁵Cook Nicolas, εκδ., *Ελληνικά Γράμματα: Μουσική, όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε*, Αθήνα 2007, 80.

μουσικού κομματιού να μένει χαρακτηριστικά συνδεδεμένη με κάθε εποχή, τόσο τεχνικά και δομικά, όσο και ηχητικά⁶.

2.3 Ιστορική εξέλιξη σημειογραφίας από τον 20^ο αιώνα έως την γραφική σημειογραφία

Όπως αναφέρθηκε και στο υποκεφάλαιο 2.1, μέσω της μουσικής σημειογραφίας δημιουργούνται διαφορετικές μουσικές. Ο άνθρωπος από τους πρώτους αιώνες της ύπαρξής του, αρχίζει να αναπτύσσει την μουσική γραφή⁷. Δια μέσου των αιώνων και σύμφωνα με τις ανάγκες της κάθε εποχής, όπως και της προσπάθειας των συνθετών να αποδώσουν καλύτερα την μουσική και να βοηθήσουν τον εκτελεστή να κατανοήσει καλύτερα το πώς λειτουργεί το κάθε μουσικό κομμάτι, αναπτύχθηκαν και εξελίχθηκαν νέα είδη σημειογραφίας. Μερικές από αυτές είναι η «εκφωνητική σημειογραφία», η «νευματική σημειογραφία», η «βυζαντινή παρασημαντική» κ.λπ.

Η εμφάνιση του πενταγράμμου τον 9^ο αιώνα ήταν μόνο η αρχή για μια καινούργια περίοδο στην μουσική, καθώς στους μετέπειτα αιώνες παρατηρούνται έντονες και συνεχόμενες προσπάθειες, ως προς την ανάπτυξη και εξεύρεση νέων τρόπων γραφής και ερμηνείας των ήχων, με σκοπό την ακριβέστερη παρουσίαση και απόδοση του ήχου στο χαρτί. Από τα τέλη του 19^{ου} αι. και αρχές του 20^{ου} αι. επικρατεί η συμβατική σημειογραφία, η οποία αποτελεί μια από τις εξελίξεις των διαφόρων τρόπων γραφής και ερμηνείας του ήχου σε πεντάγραμμο. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιεί νότες πάνω στο πεντάγραμμο.

---

⁶Erhard Karkoscha, εκδ., *Hermann Moeck Verlag·Celle:Das Schriftbild der neuen musik*, (Germany, 2004), 1.

⁷Κουτσουπίδου Μ., Καραγιώργης Ε. και Ιωάννου Μ., εκδ., *Νεφέλη-Μουσική:Μουσική Ι*, Λευκωσία 1996, 16.

Στον πρώιμο 20^ο αι. οι συνθέτες της εποχής, απομακρύνονται σταδιακά από την καταπιεστική κληρονομιά που άφησε ο 19^{ος} αι. Οι νέες εξελίξεις αρχίζουν να διαμορφώνονται λίγο πριν τον 1^ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Παρατηρείται μια στροφή της μουσικής προς τον δυναμισμό εξωδυτικών ρυθμών, ενώ παράλληλα οι τέχνες ανακαλύπτουν την αφαιρετικότητα και την μνημειώδη απλότητα⁸. Κατά τον 20^ο αι. η τέχνη εξακολουθεί να επηρεάζει σημαντικούς συνθέτες όπως τον Schönberg και τον μαθητή του, Alban Berg. Αξίζει να σημειωθεί ότι αρκετοί ήταν οι συνθέτες που επηρεάστηκαν από την ζωγραφική σε τέτοιο βαθμό που αφιέρωναν έργα τους σε ζωγράφους. Μερικοί από αυτούς τους συνθέτες ήταν ο John Cage, ο Morton Feldman, ο Cornelius Cardew και ο Anthony Braxton⁹.

Παράλληλα στις αρχές του 20^{ου} αι., παρατηρείται η ανάπτυξη διαφόρων εξελίξεων, που αφορούν την μουσική σύνθεση και ερμηνεία. Παρουσιάζεται η εισαγωγή τεχνικών και εκτενών φωνών, αλλά και η δημιουργία ηλεκτρονικών μέσων και τεχνολογιών καταγραφής¹⁰. Μέσω αυτών των νέων εξελίξεων, αντανakλάται το πνεύμα ανάπτυξης της περιόδου, της καινοτομίας, αλλά και του μοντερνισμού της εποχής. Υπάρχει μια ατμόσφαιρα εξερεύνησης νέων δυνατοτήτων τόσο στις τέχνες, όσο και στις επιστήμες, με αποτέλεσμα οι συνθέτες της εποχής να αναζητούν νέους τρόπους οργάνωσης, αλλά και να πειραματίζονται με νέους ήχους, χρησιμοποιώντας τα ήδη υπάρχοντα παραδοσιακά μέσα, αλλά ταυτόχρονα και τα νέα μέσα. Ξεκίνησε ένας πειραματισμός σε αρκετούς τομείς της μουσικής σύνθεσης, ξεκινώντας από το ενιαίο ύψος, μέχρι την συνολική μορφή.

---

⁸Joseph Machlis, εκδ., *Fagotto books: Η απόλαυση της Μουσικής-Εισαγωγή στην Ιστορία-Μορφολογία της Δυτικής Μουσική* (μτφρ. Δημήτρης Πυργιώτης), (Αθήνα, 1996), 362-363.

⁹Christoph Cox και Daniel Warner, εκδ. *The Continuum International Publishing Group Inc: Audio Vulture. Readings in modern music* (New York, 2004), 187.

¹⁰Behnen, Severin, "The Construction of Motion Graphics Scores", *University of California*, Vol. I, Los Angeles 2008, ix-x.

Η μουσική του 20^{ου} αι. στρέφεται όλο και περισσότερο σε πιο περίπλοκες ρυθμικές οργανώσεις. Πραγματοποιείται μια εξερεύνηση από τους συνθέτες ως προς τις μη συμμετρικές διατάξεις οι οποίες είναι βασισμένες σε περιττούς αριθμούς. Η μετρική ροή μεταβάλλεται και αναπτύσσεται η πολυρυθμία, με αποτέλεσμα η δυτική μουσική να αποκτήσει εν μέρει την πολυπλοκότητα, αλλά και την ευκαμψία που υπάρχει στους ρυθμούς της Ασίας και της Αφρικής¹¹.

Αυτή η μεταρρύθμιση ξεκίνησε από τα μουσικά όργανα και μετέπειτα διαδόθηκε στη φωνή. Ενδιαφέρον είχε η μετακίνηση του ηχοχρώματος από τις ακουστικές δυνατότητες, που ώθησε τους συνθέτες να αναζητήσουν νέους ήχους στα παραδοσιακά όργανα ορχήστρας¹². Το ηχόχρωμα αποκτά έναν χαρακτήρα σαγηνευτικό ή ατμοσφαιρικό.

Παράλληλα, κατά τον 20^ο αι. και πιο συγκεκριμένα από το 1920 και μετά, σημαντική ανάπτυξη και αναγνωσιμότητα είχε και ο αυτοσχεδιασμός. Συνήθως ο αυτοσχεδιασμός σήμαινε μια απροετοίμαστη μουσική παράσταση, βασισμένη είτε σε μουσικές φόρμες (φούγκα, θέμα και παραλλαγές, passacaglia κλπ.) ή μια ελεύθερη ανάπτυξη της μουσικής ιδέας, βασισμένη στην φαντασία του εκτελεστή, με αποτέλεσμα μιας καλειδοσκοπικής διαδοχής των γεγονότων της μουσικής¹³.

Κατά την διάρκεια του 20^{ου} αι., εμφανίζονται αρκετά στοιχεία της τέχνης της Avant-garde, που υπήρχε ήδη από τον 15^ο αι. έως και τον 19^ο αι., μόνο που διαφέρει εκφραστικά και εννοιολογικά. Εκφραστικά αποδίδει, κάθε πρωτοποριακή ή πειραματική ιδέα, σε όλους τους τομείς που εμπλέκεται ο άνθρωπος και κυρίως στον χώρο των τεχνών, του πνεύματος, αλλά και της πολιτικής. Εννοιολογικά, ταυτίζεται με το τολμηρό στοιχείο, που προηγείται της κάθε εποχής, έχοντας τον ρόλο του «προάγγελου» μιας

¹¹Joseph Machlis, εκδ., *Fagotto books: Η απόλαυση της Μουσικής-Εισαγωγή στην Ιστορία-Μορφολογία της Δυτικής Μουσικής* (μτφρ. Δημήτρης Πυργιώτης), (Αθήνα, 1996),364.

¹²Behnen, Severin, "The Construction of Motion Graphics Scores", *University of California*, Vol. I, Los Angeles 2008, 5-6.

¹³Reginald Smith Brindle, *The New Music. The Avant-garde since 1945* (Oxford University Press, 1975), 81.

μελλοντικής εφαρμογής ή αποδοχής. Βάση του πρωτοποριακού χαρακτήρα που έχει, θεωρήθηκε και ως επαναστατική ενάντια σε μια υπάρχουσα κατάσταση, καθώς έρχεται σε ρήξη με τις παραδοσιακές ιδεολογίες της εποχής, προχωρώντας σε παράτολμους νεοτερισμούς, όπως είναι η ατονικότητα, η ηλεκτρονική μουσική και το μουσικό θέατρο¹⁴. Η επίδραση της *avant-garde* με την προσθήκη νέων συμβόλων, αποτέλεσε την αρχή ενός νέου είδους σημειογραφίας.

Αυτό που συνέβαινε στη μουσική, ήταν αποτέλεσμα των εξωτερικών πιέσεων, καθώς η μουσική συμπεριλάμβανε τους κοινωνικούς, φιλοσοφικούς, οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες¹⁵. Παράλληλα, ο αυτοσχεδιασμός στην *avant-garde* διαφέρει ως προς την γενική λειτουργία του αυτοσχεδιασμού, αφού ο εκτελεστής περιορίζει την ελευθερία που του δίνεται, σε συστήματα τα οποία δείχνουν μόνο σημαντικές λεπτομέρειες του σκελετού του κομματιού¹⁶. Για να επιτευχθεί σωστά ο αυτοσχεδιασμός, πρέπει ο εκτελεστής να γνωρίζει πάρα πολύ καλά τόσο τα ρυθμικά σημάδια, όσο και τις πιο κατάλληλες σημειωμένες διαδοχές ρυθμικής αγωγής σε κάθε ξεχωριστή σύνθεση.

Μετά τον 2^ο Παγκόσμιο πόλεμο και πιο συγκεκριμένα από το 1950 κι έπειτα, η τέχνη εξελίσσεται βασισμένη σε μια ακατάπαυστη κοινωνική αναταραχή. Οι καλλιτέχνες, πειραματίζονται με νέα μέσα, νέα υλικά και νέες τεχνικές, με αποτέλεσμα να απελευθερώνονται από τα δεσμά του παρελθόντος¹⁷. Οι συνθέτες φτάνουν στο σημείο να δημιουργούν δικά τους συστήματα, έτσι ώστε να μπορούν μέσω αυτών, να καθορίσουν τις απαιτήσεις τους με περισσότερη ακρίβεια¹⁸.

---

¹⁴Ulrich Michels, εκδ., *Φίλιππος Νάκας: Άτλας της Μουσικής, Τόμος II*(μτφρ. και επιμ. Ι.Ε.Μ.Α), (Αθήνα, 1995), 521.

¹⁵Reginald Smith Brindle, *The New Music. The Avant-garde since 1945* (Oxford University Press, 1975), 182.

¹⁶Reginald Smith Brindle, *The New Music. The Avant-garde since 1945* (Oxford University Press, 1975), 81.

¹⁷Joseph Machlis, εκδ., *Fagotto books: Η απόλαυση της Μουσικής-Εισαγωγή στην Ιστορία-Μορφολογία της Δυτικής Μουσική* (μτφρ. Δημήτρης Πυργιώτης), (Αθήνα, 1996), 423-424.

¹⁸Reginald Smith Brindle, *The New Music. The Avant-garde since 1945* (Oxford University Press, 1975), 175.

Στον τομέα του φωνητικού ρεπερτορίου, και κυρίως του χορωδιακού, στις αρχές του 20^{ου} αι., προκύπτει η ανάγκη να δημιουργηθεί μια φωνή και να συνδεθεί με την μουσική έκφραση του κειμένου¹⁹. Μετά από την διαφοροποίηση της φωνής, παρατηρείται η ένταξή της στην ορχήστρα²⁰ και στην προφορική ομιλία²¹. Από το 1950 και μετά ξεκίνησε ένας ριζικός μετασχηματισμός για το πώς χρησιμοποιείται η φωνή ως υλικό και ως μέσο. Μέσω αυτού του μετασχηματισμού, πρέπει να διευρυνθεί το λεξιλόγιο τόσο του ήχου, όσο και της φύσης των μουσικών χειρονομιών που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο εκτελεστής. Η έκφραση «νέα φωνητικότητα» εγκαινιάστηκε από τον Luciano Berio, για να εκφράσει την νέα στάση του συνθέτη, αλλά και του εκτελεστή πάνω στο φωνητικό φαινόμενο²². Η «νέα φωνητικότητα» απαιτεί νέες φωνητικές τεχνικές, νέες ερμηνευτικές ικανότητες και παράλληλα μια συνεργασία μεταξύ συνθέτη και ερμηνευτή. Αξίζει να σημειωθεί ότι το χορωδιακό κομμάτι με την μεγαλύτερη εκμετάλλευση χορωδιακών αποτελεσμάτων είναι το *Passaggio* (1961-1962) του Berio, και είναι γραμμένο για σοπράνο, δύο χορωδίες και ορχήστρα, όπου η πρώτη χορωδία βρίσκεται τοποθετημένη στον χώρο της ορχήστρας και η δεύτερη χωρίζεται σε πέντε ομάδες σκορπισμένη ανάμεσα στο κοινό. Με αυτόν τον τρόπο οι δύο χορωδίες θα λέγαμε ότι αντιπροσωπεύουν δύο αντιθετικά τμήματα της κοινωνίας, τους διώκτες και τους διωκόμενους²³.

Αυτό το νέο χορωδιακό μέσο, έχει πλέον εξελιχθεί σε μια δύναμη ισχυρή κι εκφραστική. Οι παράγοντες της χορωδιακής «εκμετάλλευσης» είναι το αποτέλεσμα και το χρώμα που δίνεται μέσω της χορωδίας. Οι συνθέτες δεν ενδιαφέρονται τόσο πολύ για τις τεχνικές της χορωδίας, αλλά για το σθένος και την ισχύ που έχουν οι αντισυμβατικές

---

¹⁹Mussat Marie-Clair, *Trajectoires de la musique au XXe siècle* (Paris, Klincksieck, 2002), 114.

²⁰Από συνθέτες όπως ο Debussy, Ravel, Schönberg.

²¹Από τον Milhaud.

²²Enzo Restagno, *Berio* (Torino, 1995), 155.

²³Reginald Smith Brindle, *The New Music. The Avant-garde since 1945* (Oxford University Press, 1975), 171-172.

χρήσεις της ηλεκτρονικής μουσικής, με την ενίσχυση ή τον χρωματισμό και την παραμόρφωση των ήχων, μέσω του χρωδιακού συνόλου²⁴.

Τα επόμενα χρόνια διάφορα συνθετικά ρεύματα ζήτησαν την ενίσχυση της ποιότητας του ήχου, μέσω της χροιάς, της έντασης, των μικροδιαστημάτων, κλπ. Η ανάγκη ένταξης νέων συμβόλων για το υλικό του κάθε μουσικού έργου και του ήχου, οδήγησε στην δημιουργία μια νέας μουσικής σημειογραφίας. Ο Cornelius Cardew θεωρεί την σημειογραφία ως μέσο επικοινωνίας ανάμεσα στον συνθέτη και τον εκτελεστή, αφού ο εκτελεστής μέσω αυτής μπορεί να αντιληφθεί την ταυτότητα του έργου²⁵. Η σχεδίαση των συμβόλων έχει άμεση σύνδεση με τις τυχαίες ή απροσδιόριστες μουσικές. Η λειτουργία της παραδοσιακής παρτιτούρας αρχίζει να εγκαταλείπεται και υιοθετείται η λειτουργία ενός συγκεκριμένου ήχου, έτσι όπως προτείνεται από τον συνθέτη και εκτελείται από τον ερμηνευτή, δίνοντάς του την ελευθερία να μελετήσει τη μουσική και να δημιουργήσει κάτι νέο πέρα από τον απλό χαρακτήρα της ερμηνείας²⁶. Αρκετοί ήταν οι συνθέτες που προσπάθησαν να βάλουν σε αυτήν τη θέση τον ερμηνευτή και δημιούργησαν νέες παρτιτούρες²⁷. Μια από αυτές είναι η **γραφική παρτιτούρα** ή αλλιώς **γραφική σημειογραφία**.

Πρωτού αναφέρουμε τα βασικά χαρακτηριστικά της γραφικής σημειογραφίας, αξίζει να σημειωθεί ότι χωρίζεται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Αυτές οι κατηγορίες στηρίζονται, η πρώτη στα ψηφιακά μοντέλα και η δεύτερη στα αναλογικά μοντέλα. Η γραφική σημειογραφία και πιο συγκεκριμένα η γραφική παρτιτούρα, κατατάσσεται στη δεύτερη κατηγορία. Με τον όρο αναλογικά μοντέλα εννοούμε αυτά που έχουν μια κλίση

---

²⁴Reginald Smith Brindle, *The New Music. The Avant-garde since 1945* (Oxford University Press, 1975), 173-174.

²⁵Cardew, Cornelius, "Notation: Interpretation, etc.". In *Tempo, New Series*, No. 58 (Cambridge University Press, 1961), 21 [<http://www.jstor.org/stable/832525>](11/05/2017)

²⁶António Pinho Vargas, "Músicas de 60: um espírito do tempo e as relações esquecidas" in *Cinco Conferências – especulações críticas sobre a História da Música do Século XX* (Lisboa: Edição Culturgest, 2008), 126.

²⁷Mussat Marie-Clair, *Trajectoires de la musique au XXe siècle* (Paris, Klincksieck, 2002), 124.

ως προς την μείωση της ειδικότητας και κάποια στιγμή μπορεί να εφαρμοστεί η τυποποιημένη σημειογραφία, αλλά με τις απαιτήσεις άλλων μορφών. Πιο συγκεκριμένα η παραδοσιακή παρτιτούρα χωρίζεται ως εξής²⁸:

⇐ Παραδοσιακή Παρτιτούρα ⇒

Αυξημένη Ειδικότητα	Μειωμένη Ειδικότητα
<ul style="list-style-type: none"> • Καλύτερο ύψος και ρυθμικές διαβαθμίσεις • Συμβολισμός των Εκτεταμένων Τεχνικών • Γραφική αναπαράσταση της ηλεκτρονικής μουσικής 	<ul style="list-style-type: none"> • Απλοποιημένη (κατά προσέγγιση) σημειογραφία • Γραφική Παρτιτούρα • Αφηρημένη Παρτιτούρα • Παρτιτούρα κειμένου (Text scores) • Φόρμα Ανοικτής Παρτιτούρας (Open Form Scores)

Η γραφική σημειογραφία αντί για νότες, κάνει χρήση ελεύθερων σημαδιών και συμβόλων, όπως σχήματα, λέξεις, γράμματα και συλλαβές²⁹. Πρέπει να γνωρίζουμε ότι η γραφική σημειογραφία, όπως και οι υπόλοιπες σημειογραφίες, εξυπηρετούν διαφορετικούς στόχους και σκοπούς. Μέσω της γραφικής παρτιτούρας, οι συνθέτες είναι σε θέση να καταγράψουν διάφορες πληροφορίες, τις οποίες η συμβατική σημειογραφία που ήδη υπήρχε, δεν μπορούσε. Για παράδειγμα, ένας συνθέτης μπορεί να συνθέτει αρχικά σε συμβατική σημειογραφία, αλλά στην πορεία να αλλάξει τη σύνθεσή του σε γραφική, έτσι ώστε να μπορέσει να σημειώσει την χρονική διάρκεια, τις δυναμικές, το ηχόχρωμα, κ.α., με τέτοιο τρόπο, που η συμβατική σημειογραφία δεν είναι σε θέση να το κάνει.

Φυσικά σε όλες τις σημειογραφίες χρησιμοποιούνται δύο βασικά σύμβολα. Είναι οι λεγόμενες διασυνδέσεις και διαδικαστικοί τύποι. Συσχετίζοντας τον τύπο,

²⁸Behnen, Severin, "The Construction of Motion Graphics Scores", *University of California*, Vol. 1, Los Angeles 2008, 40-41.

²⁹Μακροπούλου Έφη και Βαρελάς Δημήτρης, εκδ., *Fagotto: Μουσική, το πιο συναρπαστικό παιχνίδι* (Αθήνα, 2001), 76-77.

δημιουργείται το ένα προς ένα, όπου αντιστοιχεί στο τι βλέπει ο εκτελεστής και στο τι ακούγεται. Η χρήση και των δύο σημειογραφιών εμφανίζεται και μέσω του Lukas Fox, ο οποίος συνιστά την χρήση συμβατικών σημείων, με σκοπό να δείξει τον αυτοσχεδιασμό στο μουσικό κομμάτι, αλλά είναι αόριστος σχετικά με το ύψος και τον πραγματικό χρόνο. Έτσι χρήση του πενταγράμμου γίνεται μόνο για να δείξει το ύψος των αρχικών και των τελικών νοτών³⁰.

Στην γραφική παρτιτούρα τα σύμβολα που την αποτελούν, μπορούν να διαδώσουν πληροφορίες σε συγκεκριμένα σημεία (π.χ. ακρίβεια 1/60^ο του δευτερολέπτου). Για να γίνει αυτό μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλοι οι τύποι παρτιτούρας των αναλογικών μοντέλων που αναφέρθηκαν στον παραπάνω πίνακα, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο συντονισμός των γεγονότων που κινούνται ανεξάρτητα το ένα με το άλλο³¹. Αυτοί οι τύποι έχουν την ικανότητα να επικοινωνήσουν πιο εύκολα με τον εκτελεστή, ως προς το τέμπο, τη γενική ροή της μουσικής, αλλά και ως προς τα ξένα οπτικά ερεθίσματα.

Παράλληλα με τη χρήση αυτών των νέων συμβόλων, δημιουργείται και ένα μεγάλο μπέρδεμα, για τον λόγο ότι ο κάθε συνθέτης δημιουργεί τη δική του συλλογή συμβόλων με αποτέλεσμα το κάθε σύμβολο να μην έχει μια συγκεκριμένη σημασιολογία³². Αυτά τα νέα σημάδια πρέπει να έχουν άμεση ανταπόκριση με τα παλαιότερα σημάδια, έτσι ώστε ο βαθμός της νεωτερικότητας τους να είναι αρκετός και να αποφεύγονται οι αλλαγές, όσον αφορά τη σημασία τους³³. Μετέπειτα τα σημάδια άρχισαν να έχουν συγκεκριμένες ενέργειες, πλην μερικών. Η δυσκολία πλέον ήταν στην

---

³⁰Reginald Smith Brindle, *The New Music. The Avant-garde since 1945* (Oxford University Press, 1975), 178-179.

³¹Behnen, Severin, "The Construction of Motion Graphics Scores", *University of California*, Vol. I, Los Angeles 2008, 68.

³²Reginald Smith Brindle, *The New Music. The Avant-garde since 1945* (Oxford University Press, 1975), 181.

³³Erhard Karkoscha, εκδ., *Hermann Moeck Verlag·Celle:Das Schriftbild der neuen musik*, (Germany, 2004), 5.

κατάταξη αυτών που δεν είχαν δική τους ενέργεια και αφορούσαν τον χρωματισμό και τον τρόπο εκτέλεσης³⁴.

Μέσω των συμβόλων έχουν την άμεση ικανότητα να δείξουν το αντικείμενο ή την ενέργεια των σημαδιών. Με αυτό όμως δημιουργείται ένας ανεπιτυχής συνδυασμός αφηρημένων σημαδιών. Όταν ο Dahlhaus ρωτήθηκε για το πού οφείλεται η χρήση αφηρημένων σημαδιών, και πού οι φανερές απεικονίσεις, ο ίδιος απάντησε το εξής: *«Εκεί που η αντίληψή μας χωρίζεται συστηματικά σε βαθμούς, και στα τονικά ύψη και στον τομέα της διάρκειας, είναι ταιριαστά αφηρημένα σημάδια. Αντιθέτως δυναμική, ηχοχρώματα, όργανα και ενέργειες αντιθέτως παρουσιάζονται με στιλιστικές απεικονίσεις»*³⁵. Στις γραφικές παρτιτούρες, η χρήση των αφηρημένων σημαδιών είναι πολύ συχνή. Αν και αυτά τα σημάδια δεν έχουν μια συγκεκριμένη σημασιολογία ή λειτουργία, οι συνθέτες φροντίζουν να επεξηγούν γραπτώς τη λειτουργία του σημαδιού, βάση του τρόπου με τον οποίο επιθυμούν να εκτελεστεί το συγκεκριμένο σημάδι.

Αξιοσημείωτη είναι η ύπαρξη σύνδεσης ανάμεσα στις γραφικές παρτιτούρες και στην τζαζ, κυρίως στις δεκαετίες του 1950 και 1960, όπου με αυτό τον τρόπο σηματοδοτούσε τη σύνδεση και τη συνάντηση των μουσικών παραδόσεων της Ευρώπης και της Αφρο-Αμερικής³⁶. Αρκετοί ήταν οι συνθέτες που είχαν εκπαιδευτεί στην τζαζ, αλλά επηρεάστηκαν από άλλους συνθέτες, με αποτέλεσμα να εγκαταλείψουν την κλασική μουσική. Ένας από αυτούς ήταν ο Brown, ο οποίος επηρεάστηκε από τον Cardew.

Ο Anthony Braxton, είχε εμπνευστεί από τους Brown, Cage και Feldman και στράφηκε στη γραφική παρτιτούρα, η οποία λειτούργησε ως τρόπος δόμησης του

---

³⁴ Erhard Karkoscha, εκδ., *Hermann Moeck Verlag · Celle: Das Schriftbild der neuen musik*, (Germany, 2004), 6.

³⁵ Erhard Karkoscha, εκδ., *Hermann Moeck Verlag · Celle: Das Schriftbild der neuen musik*, (Germany, 2004), 20.

³⁶ Christoph Cox και Daniel Warner. *Audio Culture. Readings in Modern music*. (New York: The Continuum International Publishing Group Inc, 2004), 188.

ηχητικού χάους της ελεύθερης τζαζ και παρείχε ένα κομβικό σημείο, στοχαστικό θα λέγαμε, για τον συλλογικό αυτοσχεδιασμό³⁷. Δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε πώς ακούγεται η γραφική μουσική, λόγω της ελευθερίας που δόθηκε στους εκτελεστές από τους συνθέτες. Φυσικά καμία από τις εκτελέσεις του οποιουδήποτε μουσικού κομματιού με γραφική σημειογραφία, δεν ακούγεται, ούτε εκτελείται με τον ίδιο τρόπο. Αυτός είναι και ο λόγος που η γραφική παρτιτούρα κατατάσσεται στην κατηγορία των απροσδιόριστων. Πέρα από την διαφορετικότητα και την ιδιαιτερότητά της, η απόδοση των γραφικών συνθέσεων είναι συνήθως ελεύθερη και προσελκύει το ενδιαφέρον τόσο των εκτελεστών, όσο και των ακροατών. Αυτό συμβαίνει γιατί αποτελείται από περίεργους ήχους, που εμφανίζονται στο μουσικό έργο, όπως εμφανίζονται διάφορες πινελιές σε έναν πίνακα ζωγραφικής.

---

³⁷Cox, Christoph και Warner, Daniel. *Audio Culture. Readings in Modern music*. New York: The Continuum International Publishing Group Inc, 2004.

3

Βιογραφία συνθετών και στοιχεία χορωδιακών έργων

3.1 Εισαγωγή

Το παρόν κεφάλαιο χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αναφέρει σημαντικές πληροφορίες, σχετικά με τη ζωή, τις σπουδές και το έργο του συνθέτη και μαέστρου Pekka Kostiainen, με κύρια βάση τη χορωδιακή μουσική. Στο πρώτο σκέλος συμπεριλαμβάνεται μια υποκατηγορία, όπου αναφέρονται στοιχεία, σχετικά με το χορωδιακό κομμάτι «*Jaakobin Pojat*». Στο δεύτερο μέρος αναφέρονται επίσης, σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη ζωή, τις σπουδές αλλά και το έργο του συνθέτη Arne Mellnäs. Επιπρόσθετα, συμπεριλαμβάνεται μια υποκατηγορία, όπου αναφέρονται στοιχεία σχετικά με το χορωδιακό κομμάτι «*Aglepta*».

3.2 *Pekka Kostiainen*

Ο Pekka Olavi Kostiainen γεννήθηκε στο Jyväskylä της Φινλανδίας, στις 16 Μαρτίου του 1944. Είναι συνθέτης και μαέστρος χορωδίας. Το 1968 αποφοίτησε από την Ακαδημία Sibelius ως αρχιχορωδός – οργανίστας. Έπειτα, το 1973 απέκτησε δίπλωμα διεύθυνσης, με τη βοήθεια του καθηγητή του Jouko Tolosen. Κατά την ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών του σε συνθέσεις συνεργάστηκε με τους εξής διευθυντές: Einar Englund, Einojuhani Rautavaara και Joonas Kokkenen. Στο διάστημα 1969-1971, ήταν πρωτοψάλτης στη Φινλανδική ενορία Pohja και από το 1971 μέχρι το 2000 ήταν λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Jyväskylä. Από το 2000 και έπειτα είναι ανεξάρτητος συνθέτης και μαέστρος χορωδίας³⁸. Η μακρά και εντυπωσιακή του καριέρα ως συνθέτης και μαέστρος χορωδίας βασίζεται στην βαθιά του κατανόηση και την ευρέως αναγνωρισμένη του εμπειρία στη χορωδιακή μουσική³⁹. Για αρκετές δεκαετίες συνεργάστηκε με τις χορωδίες Vox Aurea (παιδική) και Musica, όπου αξίζει να

---

³⁸Wikipedia, “Pekka Kostiainen”, 2016. [https://fi.wikipedia.org/wiki/Pekka_Kostiainen] (25/05/2017)

³⁹Primarily a Cappella singers.com. Your Source for vocal Harmony, “In Celebration of the Human Voice- The Essential Musical Instrument. Pekka Kostiainen.” Director, United Singers International [<http://www.singers.com/choral/director/Pekka-Kostiainen/>] (25/05/2017)

σημειωθεί ότι πολλά από τα χορωδιακά έργα που συνέθεσε προορίζονταν για αυτές τις δύο χορωδίες.

Στις συνθέσεις του υπάρχει μια ευέλικτη τεχνική που του επιτρέπει να προσαρμόζει τους διάφορους μουσικούς στόχους και προθέσεις του, κάτω από διάφορες περιστάσεις. Βασικό του χαρακτηριστικό είναι το ότι εκμεταλλεύεται το εκφραστικό δυναμικό της χορωδίας του και κυρίως λαμβάνει υπόψη του τις τεχνικές δυνατότητες του καλλιτέχνη και το σύνολο της μουσικής του εμπειρίας. Αυτή η τεχνική ευελιξία εκτιμάται ιδιαίτερα από τους καλλιτέχνες, κυρίως όταν πρόκειται για μια ετερογενή και εξαιρετικά αμφιλεγόμενη γλώσσα της σύγχρονης μουσικής. Στα έργα του παρατηρείται η μουσική του πρωτοτυπία, στην οποία είναι εμφανής η επιρροή από τη φινλανδική λαϊκή ποίηση και από τον Kalevala. Εμφανές είναι το χιούμορ, αλλά και η ιερή μουσική των οργάνων. Αξίζει να σημειωθεί ότι στα εκκλησιαστικά του έργα γίνεται αντιληπτή η ύπαρξη ενός έξυπνα διαχειρισμένου, δημιουργικού αποτυπώματος της αναγεννησιακής φωνητικής παράδοσης.

Στο χορωδιακό του έργο αριθμούνται εξήντα οκτώ κομμάτια για μικτή χορωδία, σαράντα δύο για παιδική χορωδία, είκοσι τέσσερα για ομοίων φωνών, από αυτά τα δεκατρία για ομοίων γυναικών και έντεκα για ομοίων ανδρών. Εκτός από το χορωδιακό του έργο έχει συνθέσει ένα μεγάλο αριθμό έργων για μουσική δωματίου, έργα για ορχήστρα, δύο όπερες και αρκετά κονσέρτα, όπου στο ένα από αυτά είναι συντεθειμένο για το Εθνικό όργανο Kantele⁴⁰ της Φινλανδίας, σολιστικά έργα, έργα για σολίστ και ορχήστρα, για σολίστ, χορωδία και ορχήστρα και τέλος έργα για σκηνικές παραστάσεις.

---

⁴⁰ Απλό έγχορδο όργανο, αποτελούμενο από δέκα χορδές. Προέρχεται από την Φινλανδία και παίζεται είτε με την αποκοπή μελωδιών, είτε με συγχορδίες. Διαθέτει ένα όμορφο συμπαγές ηχοσύστημα φτιαγμένο από μαόνι και από ένα συμπαγές πλαίσιο από καρυδιά. Αξίζει να σημειωθεί ότι είναι ένα όργανο το οποίο κατασκευάζεται εύκολα.
Musicmakers, "Kantele", 2017. [<http://www.harppit.com/kantele.html>] (25/05/2017)

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι έχει βραβευτεί σε Εθνικό και Διεθνές επίπεδο αρκετές φορές ως συνθέτης και μαέστρος χορωδίας. Η μουσική του εξακολουθεί να εκτελείται, αλλά και να καταγράφεται παγκοσμίως.

3.2.1 *Jaakobin Pojat*

Το *Jaakobin Pojat* είναι ένα χορωδιακό έργο για παιδική χορωδία, το οποίο υπάρχει και σε διασκευή για μικτή χορωδία. Συνθέθηκε από τον Pekka Kostiainento 1976 και ήταν το πρώτο του κομμάτι για παιδική χορωδία. Στα αγγλικά ο τίτλος του μεταφράζεται ως «*Jacob's Sons*» και στα ελληνικά «*Οι γιοί του Ιακώβ*». Η πρώτη έκδοση της παρτιτούρας είναι από τον οίκο Fazer το 1978 και από τον οίκο Fennica Gehrman Oy του Helsinki. Είναι αφιερωμένη στη χορωδία Γυμνασίου-Λυκείου, *Madetojan*, της Φινλανδίας.

Αποτελείται από έντεκα σελίδες, συμπεριλαμβανομένου του εξωφύλλου και του οπισθόφυλλου. Στη δεύτερη σελίδα, ο συνθέτης, αναγράφει συγκεκριμένες οδηγίες και υποδείξεις εκτέλεσης, επεξηγώντας τη λειτουργία κάποιων σημαδιών ή σημείων που υπάρχουν μέσα στο έργο, αλλά και σε ποιες ομάδες πρέπει να χωριστεί η χορωδία.

Είναι ένα χορωδιακό έργο για Soprano I,II,III και Alto I,II⁴¹. Το κείμενο είναι στα Φινλανδικά και αναφέρεται ονομαστικά στους δώδεκα γιούς του Ιακώβ. Πιο συγκεκριμένα και τα δώδεκα ονόματα επαναλαμβάνονται καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, τα οποία αναφέρονται και διευκρινίζονται με την φράση «*Jaakobin poikia*», ότι είναι οι υιοί του Ιακώβ. Ουσιαστικά οι στίχοι είναι οι εξής:

---

⁴¹ Βλ. Παρτιτούρα σελ. 74.

Ruben, Simeon, Levi, Juda, Dan, Naftal, Gad, Asser, Isakar,

Sebulon, Joosef, Benjamin. Jaakobin Poikia.

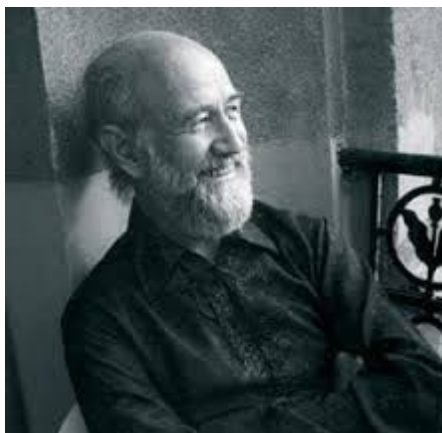
Ρουβήν, Συμεών, Λεβί, Ιούδας, Δαν, Νεφθαλί, Γάδ, Ασήρ, Ισαάχαρ,

Ζαβουλών, Ιωσήφ, Βενιαμίν. Οι Υιοί του Ιακώβ.

Μέσω των διαφόρων τεχνικών χρήσης της φωνής όπως είναι το glissandi και η ηχώ, αλλά και η χρήση εναλλαγής των χρωματισμών της φωνής που εμπεριέχονται μέσα στο έργο, δημιουργεί μια αίσθηση και μια ατμόσφαιρα μυστηρίου, τόσο στον ακροατή, όσο και στους ερμηνευτές. Η χρήση της αρμονίας μετά την κλιμάκωση των εντάσεων στα σημεία με glissandi και tone clusters, εκτονώνει και δίνει την αίσθηση γαλήνης και δημιουργεί διάφορες αντιθέσεις.

Για το λόγο ότι είναι ένα έργο που οπτικά μπορεί να θεωρείται εύκολο, αφού συνδυάζει τον συμβατικό τρόπο γραφής με τον γραφικό, αντλώντας στοιχεία από αυτόν, στην πραγματικότητα ο βαθμός δυσκολίας του, ως προς τη διδασκαλία και την ερμηνεία του, είναι αρκετά μεγάλος. Ως προς την ερμηνεία είναι ένα έργο που δίνει τη δυνατότητα τόσο στον μαέστρο, όσο και στο χορωδιακό σύνολο, για ελευθερία της φαντασίας και της δημιουργικότητας.

3.3 *Arné Mellnäs*

Ο Arné Otto Birger Mellnäs⁴² γεννήθηκε στις 30 Αυγούστου 1933 και απεβίωσε σε ηλικία 69 ετών στις 22 Νοεμβρίου 2002 στη Στοκχόλμη. Ήταν ένας σπουδαίος συνθέτης, παιδαγωγός και μαέστρος.

Στο διάστημα 1953-1961 σπούδασε στο Royal Conservatory of Music (*Kungliga Musikhögskolan*) στη Στοκχόλμη. Το 1958 πέρασε για πρώτη φορά την εξέταση μουσικών εκπαιδευτικών. Συνέχισε τις σπουδές του στον τομέα της σύνθεσης δίπλα στους Erland von Koch, Karl-Biger Blomdahl, Lars-Erik Larsson και Bo Wallner. Μέχρι το 1963 σπούδασε θεωρία της μουσικής. Το 1959 πήγε στο Βερολίνο και σπούδασε στο Hochschule für Musik δίπλα στον Boris Blacher. Το 1961 στο Παρίσι με τον Max Deutsch, το 1962 στη Βιέννη με τον György Ligeti ο οποίος είχε ασκήσει ιδιαίτερη επιρροή στον Arné Mellnäs⁴³. Μεταξύ άλλων, έκανε σπουδές ηλεκτρονικής μουσικής στο Τόκιο, το διάστημα 1962-1963 στο Bilthoven, δίπλα στον Gottfried Michael Koenig. Το 1964 εργάστηκε στο Tape Music Center στο Σαν Φρανσίσκο των Ηνωμένων Πολιτειών.

---

⁴²Wikipedia, "Arne Mellnäs", 2015. [https://nl.wikipedia.org/wiki/Arne_Melln%C3%A4s] (26/05/2017)

⁴³Hans-Gunnar Peterson, "Mellnäs, Arne", Biography, *International Society for Contemporary Music*, 2002. [<http://www.iscm.org/about/members/honorary-members/melln%C3%A4s-arne>] (26/05/2017)

Αρχικά είχε εργαστεί ως δάσκαλος μουσικής θεωρίας σε σχολεία της Στοκχόλμης στο χρονικό διάστημα 1961-1963, όπου το 1963 έγινε καθηγητής μουσικής θεωρίας στο Royal Conservatory of Music (*Kungliga Musikhögskolan*) μέχρι το 1986 και το 1972 δίδαξε ενορχήστρωση. Το 1984 έγινε μέλος του Royal Swedish Academy of Music. Στο διάστημα 1983-1996 έγινε πρόεδρος του Σουηδικού τμήματος του International Society for Contemporary Music (*ISCM*) και το διάστημα 1996-2002 πρόεδρος του Διεθνές ISCM. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 1979-1989 ήταν μέλος του Society of Swedish Composers (*FST*)⁴⁴.

Από το 1986 εργάστηκε ως ανεξάρτητος συνθέτης. Στην πορεία έλαβε βραβεία και τιμές, όπως για παράδειγμα το 1963, όταν έλαβε την πρώτη θέση στο Διαγωνισμό Σύνθεσης του *Gaudeamus*.

Σημαντική ήταν η θέση που κατείχε ως τεχνικός, καινοτόμος των στυλ της *avant-garde*⁴⁵ της σουηδικής μουσικής, όπου και το πρόβαλε περισσότερο. Εκπληκτική ήταν η ικανότητα και η επιμονή του να κατανοεί τις δυνατότητες των διαφόρων οργάνων.

Το έργο του περιλαμβάνει χορωδιακά έργα, ορχηστρικά, εκ των οποίων συμφωνίες, σόλο κονσέρτα για όργανα και ορχήστρα, μόνο για ορχήστρα, για φωνή με ορχήστρα ή όργανα, έργα για μπάνα, εκκλησιαστικά έργα και καντάτες, όπερες, μουσική δωματίου, έργα για πληκτροφόρα (εκκλησιαστικό όργανο, πιάνο, αρπίχορδο) και τέλος για ηλεκτροακουστική μουσική.

3.3.1 *Aglepta*

Το *Aglepta* είναι ένα χορωδιακό έργο για παιδική χορωδία χωρισμένη σε τρία μέρη. Συνθέθηκε από τον Σουηδό συνθέτη Arne Mellnäs το 1969 και είναι το πρώτο του έργο για παιδική χορωδία. Αυτό το έργο προέκυψε για τον πρώτο διαγωνισμό παιδικών

---

⁴⁴ Eva Anderson, "Arne Mellnäs", Gift 1996/4 and 2003/1.

[<http://musikverket.se/musikochteaterbiblioteket/arkivregistret/arne-mellnas-1933-2002/>] (26/05/2017)

⁴⁵ Πρωτοποριακές μορφές.

χορωδιών από τον σουηδικό ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό το 1970. Είναι μια έκδοση από τον εκδοτικό οίκο *Wilhelm Hansen* της Στοκχόλμης το 1970 και αποτελείται από δύο σελίδες.

Μέσω αυτού του έργου παρουσιάζεται ένα σύνολο χαρακτηριστικών που έχει άμεση σύνδεση με την *avant-garde* της δεκαετίας του 1960. Το σύνολο των χαρακτηριστικών αυτών, αποτελείται από μια ποικιλία φωνητικών πόρων, αρχών του απροσδιόριστου και της γραφικής παράστασης⁴⁶, γι' αυτό και κατηγοριοποιείται στα έργα με γραφική σημειογραφία. Παρά το γεγονός ότι αποτελεί μια πρωτοποριακή σύνθεση για το παιδικό χορωδιακό ρεπερτόριο, δεν είναι ευρέως γνωστό και εκτελείται σπάνια.

Ο συνθέτης παρέχει φωνητικές και ερμηνευτικές προκλήσεις μέσω του έργου, με τις οποίες καλείται η παιδική χορωδία να έρθει αντιμέτωπη. Συμπεριλαμβανομένων αυτών των προκλήσεων είναι και η χρήση μιας φανταστικής γλώσσας, καθώς η θεματολογία του έργου είναι ένα ξόρκι προς τον εχθρό – στη σουηδική γλώσσα – συμπεριλαμβανομένων των απροσδιόριστων στοιχείων που υπάρχουν κατά τη διάρκεια του μουσικού διαλόγου και της γραφικής παρτιτούρας⁴⁷.

Η παρτιτούρα αποτελείται από οκτώ συστήματα, όπου εκτείνονται σε δύο σελίδες, στις οποίες υπάρχουν παραδοσιακά σύμβολα (όπως το πεντάγραμμο, το κλειδί του Σολ, οι ενδείξεις δυναμικής, η ένταση, τα σήματα επανάληψης και οι ρυθμικές φιγούρες) και παράλληλα τα σύμβολα τυχαίας φύσεως (ύψος, μήκος και ρυθμός απροσδιόριστος κατά βούληση, γραφικές ενδείξεις, κλπ.)⁴⁸. Με αυτό τον τρόπο, διαμέσου της παρτιτούρας αντικατοπτρίζεται η ταυτότητα ενός μουσικού λόγου, που αποτελείται από διεργασίες μιας διαφορετικής σύνθεσης και διαφόρων ηχητικών υλικών.

⁴⁶Pedro M. Santos, "Aglepta de Arne Mellnäs. A nova vocalidade, aindeterminação gráfica como meios para o alargamento das competências vocais e interpretativas do coro infantil", 2015. [<http://citeweb.info/20152750049>] (27/05/2017)

⁴⁷Mellnäs, Arne, εκδ., *Walton Music Corporation: Aglepta*, U.S.A., 1994.

⁴⁸Βλ. Παρτιτούρα σελ. 85.

Στην παρτιτούρα αναγράφονται κάποια εισαγωγικά λόγια, όπου είναι διατυπωμένα και στην σουηδική και στην αγγλική γλώσσα από την Gunilla Marcus. Το ξόρκι είναι μια Σουηδική παροιμία του 19^{ου} αιώνα, η οποία προέρχεται από την περιοχή Småland από τον σουηδό εθνολόγο, συγγραφέα και καλλιτέχνη Bengt of Klintberg⁴⁹.

Το *Aglepta* παρουσιάζει πλούσιες και ποικίλες φωνητικές ασκήσεις, όπως η φυσική φωνή, ο ψίθυρος, το λαχάνιασμα, η απαγγελία, η φωνητική άρθρωση και το *glissandi*, ηχητικές υφές και γεγονότα μια τυχαίας φύσης, όπως για παράδειγμα η εκτέλεση κάποιων σημείων από τους χορωδούς βάση δικής τους βούλησης – επιλογή νότας – και μερικών σημείων, όπου έχουν συγκεκριμένη λειτουργία.

Το ξόρκι παρουσιάζεται πλήρως δύο φορές κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης. Η πρώτη παρουσίαση λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια των πρώτων επτά συστημάτων και χωρίζεται σε συλλαβές και φωνήματα, συνολικά δεκατρία τεμάχια (*A –glaria – a – P – Pid – hol – garia – A – nanus – s – Qe – pt – a*), όπου χρησιμοποιείται ως ακουστικό υλικό. Τα φωνήεντα (a, e, i) συνήθως επιμηκύνονται ακόμα και στο προκαθορισμένο ύψος. Είναι σημαντικό ότι το *A*(φωνήεν) κυριαρχεί και συμβάλει σημαντικά στον μουσικό λόγο, που αποτελείται από διάφορα υλικά. Τα σύμφωνα (p, t, q) επαναλαμβάνονται συνήθως σε γρήγορο tempo, προκαλώντας έτσι μια υφή, όπου σχηματίζονται μη εξεφρασμένοι ήχοι. Παράλληλα, υπάρχει συμπίκνωση ενός συμφώνου (s), όπου εκτελείται παρατεταμένα. Επίσης, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος του φωνητικού υλικού επαναλαμβάνεται κατά βούληση των χορωδών, δηλαδή σε οποιοδήποτε tempo (αργό ή γρήγορο), σε μερικά σημεία, σε όποιο τονικό ύψος και διάρκεια επιθυμούν.

Εκτός από τα παραπάνω φωνητικά υλικά, ο μουσικός λόγος περιλαμβάνει και μια ετερογενή συλλογή ακουστικών υλικών. Αυτά τα υλικά εμφανίζουν ένα μεγάλο βαθμό

---

⁴⁹Wikipedia, “Bengt of Klintberg”, 2017. [https://sv.wikipedia.org/wiki/Bengt_af_Klintberg] (27/05/2017)

διαπερατότητας, όπου επιτρέπει τις επικαλύψεις τους και την αντιπαράθεσή τους κυρίως στις τυχαίες λειτουργίες. Σύμφωνα, λοιπόν, με τον Eli-Eri Moura, ο συνδυασμός αυτών των υλικών, οδηγεί σε πιο συνθετικές ηχητικές δομές, που λειτουργούν ως μονάδες κίνησης του μουσικού λόγου⁵⁰. Αυτό σημαίνει ότι η μακροδομή του μουσικού λόγου ορίζεται από τον συνθέτη, αλλά και από τις τυχαίες αποφάσεις των ερμηνευτών - στην προκειμένη περίπτωση οι ερμηνευτές είναι ο μαέστρος με τους χορωδούς - που επικεντρώνονται μόνο στην μακροδομή του συστατικού, που απαρτίζει τον μουσικό λόγο. Σύμφωνα, λοιπόν, με τον ορισμό του Haubenstock - Ramati, το έργο παρουσιάζει έναν τυπικό «κλειστό» χαρακτήρα, αλλά παράλληλα και μια «δυναμική»⁵¹. Η δήλωση αυτή του Haubenstock - Ramati, επιβεβαιώνεται και από την μεταβλητότητα του ήχου, με αποτέλεσμα τη διαφορετική συνολική διάρκεια τόσο διαφόρων τμημάτων του έργου, όσο και ολόκληρης της έκτασης αυτού.

Κατατάσσεται στα πρωτοποριακά έργα του παιδικού χορωδιακού ρεπερτορίου, καθώς χρησιμοποιεί νέες αρχές φώνησης και τυχαίας μουσικής. Αξιοσημείωτο είναι ότι λόγω των χαρακτηριστικών του, μπορεί να εκτελεστεί και από χορωδίες ενηλίκων⁵², συνήθως ομοίων φωνών. Βασικό στοιχείο αναφοράς είναι ότι το *Aglepta* απαιτεί από τους χορωδούς να εκτελέσουν, παράλληλα, ένα συγκεκριμένο σύνολο φωνητικών και ερμηνευτικών ικανοτήτων. Αυτές οι ικανότητες απαρτίζονται από την αυτονομία των στοιχείων, που υπάρχουν στην παρτιτούρα ως προς την απροσδιοριστία του τονικού ύψους, τη διάρκεια και του ελεύθερου tempo (*ad libitum*), την παραγωγή διαφόρων φωνητικών ήχων, είτε τραγουδιστά, είτε απαγγελτικά με λαχάνιασμα ή ψίθυρο της φωνής, με αυξομειώσεις της φωνής παράλληλα με το *glissandi* και την άμεση

---

⁵⁰ Moura. Eli-Eri, "Manipulações do tempo em música –uma introdução". *Claves*, n.º 4, Νοέμβριος 2007, 87. [<http://www.ies.ufpb.br/ojs/index.php/claves/article/view/2868/2458>] (27/05/2017)

⁵¹ Haubenstock –Ramati, Roman, "Notation-Material and Form". *Perspectives of New Music*, Vol. 4, No. 1, 1965, 43. [http://www.jstor.org/stable/832525?seq=1#page_scan_tab_contents] (27/05/2017)

⁵² Όπως είναι και τα έργα "Lux Aeterna" (1966), "Nuits" (1967-8) και "Cris" (1968) των συνθετών György Ligeti, Ιωάννη Ξενάκη και Maurice Ohana αντιστοίχως.

ανταπόκρισή του ως προς τις ενδείξεις του μαέστρου, σε ότι αφορά τις διάφορες εισόδους της κάθε φωνής, αλλά και την αλληλοεπίδραση του πραγματικού tempo με τα υπόλοιπα στοιχεία.

Ο Mellnäs, με το *Aglepta* κατάφερε να δημιουργήσει ένα αποτέλεσμα σαφές, απλό και αποτελεσματικό, ως προς την αποκάλυψη της ταυτότητας των μουσικών του ιδεών, αλλά και των οδηγιών, των υποδειγματικών αναγκών του έργου ως προς την εφαρμογή τους, παρά την απομάκρυνση αυτού από τα παραδοσιακά πρότυπα σημειογραφίας.

4

Τα χαρακτηριστικά των επτά μαέστρων και των χορωδιών ΕΠΙΛΟΓΗ και OPUS FEMINA

4.1 Εισαγωγή

Βασικό στάδιο σε μια έρευνα που πραγματοποιείται μέσω των ερωτηματολογίων είναι να συγκεντρωθεί και να αποτυπωθεί ο τρόπος που διαμορφώνεται το προφίλ των ανθρώπων που απαντούν σε αυτά. Στην παρούσα έρευνα τα ερωτηματολόγια δόθηκαν σε επτά μαέστρους και σε εικοσιοκτώ χορωδούς από δύο διαφορετικές χορωδίες. Οι επτά μαέστροι που συμμετείχαν σε αυτή την έρευνα ήταν η κα Αγγελίνα Νικολαΐδου, η κα Φάλια Παπαγιαννοπούλου, η κα Ισαβέλλα Χριστοφίδου, ο κ. Βαλέρι Ορέσκιν, ο κ. Δημήτρης Κτιστάκης, ο κ. Μιχάλης Χατζηβασιλείου, και ο κ. Μιχάλης Παγώνης. Οι δύο χορωδίες που συμμετείχαν σε αυτή την έρευνα ήταν η Κυπριακή Χορωδία «Επιλογή» και η Χορωδία της Κορίνθου «Opus Femina». Σε αυτό το σύντομο κεφάλαιο παρουσιάζεται το γενικό προφίλ των μαέστρων και των χορωδών, όπως διαμορφώνεται μέσω των απαντήσεων τους.

4.2 Χαρακτηριστικά Μαέστρων –Χορωδών

Κατά κοινή ομολογία των μαέστρων και των χορωδών από τις δύο χορωδίες που αναφέρθηκαν πιο πάνω, προέκυψαν κάποια σημαντικά στατιστικά στοιχεία από τα ερωτηματολόγια που τους δόθηκαν, τα οποία αξίζει να σημειωθούν.

Ο λόγος δημιουργίας των συγκεκριμένων ερωτηματολογίων που απευθύνονται στους μαέστρους ήταν για να διαφανεί κατά πρώτον η εμπειρία, η κατάρτιση και ο λόγος που επέλεξαν την μουσική ως επάγγελμα, καθώς και ποια κατά την γνώμη τους είναι τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας πετυχημένος μαέστρος. Στη συνέχεια επιχειρείται να διαφανεί ο τρόπος προσέγγισης, διδασκαλίας και ερμηνεία έργων με γραφική παρτιτούρα και συγκεκριμένα των δύο έργων *Jaakobin Pojat* και *Aglepta* μέσα από την οπτική πλευρά των μαέστρων. Μέσω των ερωτήσεων που αφορούν τη διαδικασία εκτέλεσης των κομματιών γίνεται προσπάθεια για να προκύψουν συμπεράσματα σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των έργων σε σχέση με τον μαέστρο. Τέλος επιδιώκεται να διαφανεί μέσω των ερωτήσεων πόσο σημαντική είναι η σχέση μαέστρου και χορωδών, ως προς την προσέγγιση, διδασκαλία και ερμηνεία οποιουδήποτε είδους σημειογραφίας.

Αρχικά, και οι επτά μαέστροι είχαν την πρώτη τους επαφή με τη μουσική από πολύ μικρή ηλικία (4-8 χρονών). Οι τρεις από αυτούς είχαν την πρώτη τους επαφή από οικογενειακές επιρροές, για παράδειγμα είτε είχαν γονείς μουσικούς είτε αδέρφια, τα οποία είχαν ως ενασχόληση τους τη μουσική. Στα επόμενα χρόνια, ύστερα από τις επιρροές που ασκήθηκαν σε μερικούς μαέστρους, αλλά κυρίως και η δυνατή αγάπη που δημιουργήθηκε μέσα τους για τη μουσική, ήταν αυτή που τους οδήγησε να επιλέξουν το επάγγελμα του μουσικού.

Κατά γενική ομολογία, όπως προκύπτει και από τα ερωτηματολόγια οι σπουδές και των επτά μαέστρων είναι αξιοζήλευτες, αφού αυτές πραγματοποιήθηκαν σε χώρες με πλούσια μουσική παιδεία. Οι εν λόγω χώρες και τα πανεπιστήμια - ακαδημίες έχουν ως εξής: Ακαδημία Liszt και Ινστιτούτο Kodály της Ουγγαρίας, Πανεπιστήμιο του Καρόλου της Πράγας (Τσεχία), Saarbrücken της Γερμανίας, Κρατική Σχολή Σβέσνικοφ και Κρατικό Ωδείο Τσαϊκόφσκι της Μόσχας (Ρωσία) και τέλος η Βουλγαρία.

Έστω και αν οι σπουδές των μαέστρων ήταν γενικές σχετικά με το αντικείμενο της μουσικής, κλήθηκαν να γνωρίσουν και να έρθουν σε επαφή με τη χορωδία είτε αυτή ήταν παιδική είτε μικτή και μέσω αυτής τους της εμπειρίας, γνώρισαν και αγάπησαν το κοινωνικό συστημένο, που υπάρχει στο χορωδιακό περιβάλλον, καθώς εργάζονται και έρχονται σε επαφή με ανθρώπους, με διαφορετικές προσωπικότητες πράγμα που αποτελεί κάτι εντελώς διαφορετικό από τη σπουδή ενός σολιστικού οργάνου. Ως αποτέλεσμα της πολύχρονης εμπειρίας των επτά μαέστρων, η οποία κυμαίνεται από 8 έως 30 χρόνια, έχουν αποκτήσει μία σφαιρική άποψη, ο καθένας ξεχωριστά, για το ποιά είναι τα βασικά χαρακτηριστικά τα οποία απαιτείται να έχει ένας μαέστρος. Μερικά από αυτά τα χαρακτηριστικά είναι οι πολύπλευρες γνώσεις τόσο σε μουσικό επίπεδο, όσο και σε γενικότερο, οι οργανωτικές δεξιότητες ως προς τη σωστή διαχείριση της χορωδίας, η επικοινωνία, η μεταδοτικότητα, η δημιουργικότητα, η φαντασία, η υπομονή, η εργατικότητα, η δικαιοσύνη και αμεροληψία. Βασικό στοιχείο επίσης, είναι και η προσωπική αντίληψη - γνώμη για το κάθε είδος και έργο που διδάσκει, έτσι ώστε να είναι σε θέση να το μεταδώσει στους χορωδούς του κ.λπ.

Γενική διαπίστωση μέσω και των απαντήσεων των ερωτηματολογίων των μαέστρων, είναι ότι τα ερεθίσματα της παιδικής ηλικίας, καθώς και η καταγωγή και η επιλογή χώρας σπουδών, παίζει σημαντικό ρόλο στη μετέπειτα πορεία και χαρακτηριστικών του κάθε ενός.

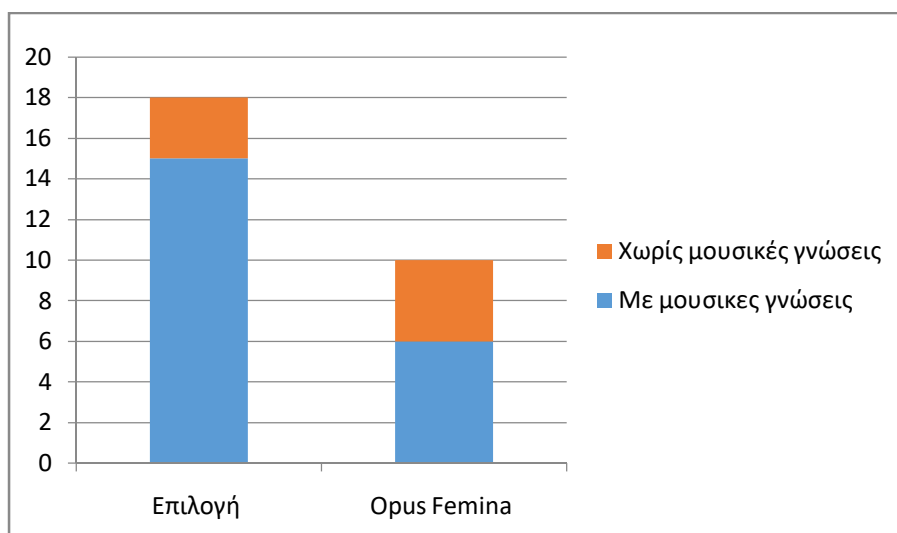
Το ερωτηματολόγιο που απευθύνεται στους χορωδούς, αποσκοπεί αρκετά στο να διαφανεί το εύρος της ηλικίας τους, ο χρόνος ενασχόλησής τους με τη χορωδιακή μουσική, οι μουσικές τους γνώσεις, καθώς και αν έχουν ασχοληθεί εξειδικευμένα με τον κλάδο της μουσικής. Επίσης εξετάζεται η σχέση τους με τον μαέστρο, όπως και η σχέση και αντίδραση τους σε τέτοιου είδους έργα, καθώς και η εμπειρία και γνώμη τους.

Σε ό, τι αφορά τα χαρακτηριστικά των χορωδών από τις χορωδίες «Επιλογή» και «Opus Femina», τόσο σε συνολικό επίπεδο, όσο και σε ατομικό, προέκυψαν τα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία. Αρχικά, υπάρχουν και στις δύο χορωδίες χορωδοί από 18 έως 30 ετών και 30⁺, με μόνη διαφορά ότι στη χορωδία «Επιλογή», οι έξι από τις δεκαοκτώ χορωδούς είναι μεταξύ 15 έως 17 ετών. Το γεγονός ότι υπάρχουν τόσες διαφορετικές ηλικίες σε ένα χορωδιακό σύνολο, αποτελεί παράλληλα μια πρόκληση, καθώς είναι πιθανόν να υπάρχει ποικιλία απόψεων.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η πλειοψηφία και των εικοσιοκτώ χορωδών έχουν αρκετά χρόνια εμπειρίας, πλην τεσσάρων εξαιρέσεων (τέσσερις χορωδοί με 2-3 χρόνια εμπειρίας). Συγκεκριμένα στη χορωδία «Opus Femina», τα μέλη της έχουν χορωδιακή εμπειρία από 30 έως και 37 χρόνια, ενώ τα μέλη της χορωδίας «Επιλογή» έχουν χορωδιακή εμπειρία από 2 έως 18 χρόνια. Το γεγονός ότι παρουσιάζονται λιγότερα χρόνια εμπειρίας στη χορωδία «Επιλογή», οφείλεται στο ότι υπάρχουν αρκετά διαφορετικές ηλικίες ανάμεσα στους χορωδούς της.

Είναι ευρύτερα γνωστό ότι σε κάθε χορωδιακό σύνολο υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες χορωδών βάση των μουσικών γνώσεων που μπορεί να έχει ο κάθε ένας. Στη περίπτωση των συγκεκριμένων ερασιτεχνικών χορωδιών, «Επιλογή» και «Opus Femina», προκύπτουν δύο κατηγορίες χορωδών. Οι κατηγορίες αυτές χωρίζονται στους χορωδούς με μουσικές γνώσεις και στους χορωδούς χωρίς μουσικές γνώσεις. Συγκεκριμένα, οι εικοσιένα από τους εικοσιοκτώ χορωδούς δήλωσαν ότι έχουν μουσικές γνώσεις, ενώ οι

υπόλοιποι επτά δεν έχουν. Στον παρακάτω γραφικό πίνακα βλέπουμε πιο αναλυτικά τα συστατικά στοιχεία κάθε χορωδίας:

* Τα παραπάνω στατιστικά στοιχεία προκύπτουν από τα ερωτηματολόγια που βρίσκονται στο παράρτημα, σελ. 111-222.

Αξιοσημείωτο, επίσης, είναι ότι αρκετοί από τους χορωδούς έχουν πτυχία - διπλώματα στον κλάδο της μουσικής, αφού τρεις από αυτούς είναι πτυχιούχοι στον τομέα της Μουσικολογίας. Μεταξύ άλλων, μερικά από τα πτυχία - διπλώματα που έχει η πλειοψηφία των χορωδών είναι στην αρμονία, στο πιάνο, στο κλασικό τραγούδι, τη θεωρία της μουσικής κ.λπ.

Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η ενασχόληση με την μουσική ή και χορωδία ξεκινά από μικρή ηλικία, με αποτέλεσμα η πλειοψηφία των χορωδών να έχει βασικές μουσικές γνώσεις. Αυτό αποτελεί και ένα σοβαρό παράγοντα ώθησης αρκετών εξ' αυτών σε παρακολούθηση μουσικών σπουδών ή σε ενασχόληση και εκμάθηση μουσικών οργάνων σε ανώτερο επίπεδο.

5

Προσέγγιση και Διδασκαλία έργων με γραφική παρτιτούρα και κυρίως των χορωδιακών έργων *Aglepta* και *Jaakobin Pojat*

5.1 Εισαγωγή

Βασική πτυχή για την επίτευξη της σωστής προσέγγισης και διδασκαλίας κομματιών με γραφική παρτιτούρα και κυρίως χορωδιακών κομματιών όπως το *Aglepta* και το *Jaakobin Pojat*, είναι αφενός ο τρόπος με τον οποίο διεκπεραιώνονται τα έργα αυτά, και αφετέρου τα μέλη που απαρτίζουν το εκάστοτε χορωδιακό σύνολο, είτε αυτοί είναι οι μαέστροι είτε αυτοί είναι οι χορωδοί.

5.2 Προσέγγιση χορωδιακών έργων *Aglepta* και *Jaakobin Pojat*

Βασικό χαρακτηριστικό που πρέπει να έχει ένας μαέστρος, προτού επιλέξει να διδάξει ένα χορωδιακό κομμάτι τόσο συμβατικής σημειογραφίας, όσο και γραφικής σημειογραφίας⁵³, είναι να βρίσκεται σε θέση να γνωρίζει πολύ καλά την χορωδία του και

---

⁵³Μακροπούλου Έφη, Βαρελάς Δημήτρης, εκδ., *Fagotto: Μουσική, το πιο συναρπαστικό παιχνίδι*, (Αθήνα, 2001), σελ. 76-77.

τις φωνητικές ικανότητες που μπορεί να αναπτύξει μέσω αυτής⁵⁴. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται σε κομμάτια με γραφική παρτιτούρα, καθώς αποτελεί μια ιδιαίτερη σημειογραφία, η οποία αντί να χρησιμοποιεί εξ' ολοκλήρου νότες, χρησιμοποιεί λίγες νότες και περισσότερους συμβολισμούς, όπως σχήματα, συλλαβές, λέξεις, γραμμές, γράμματα κ.λπ.

Το γεγονός ότι η γραφική σημειογραφία έχει αυτούς τους ιδιαίτερους συμβολισμούς, πιθανόν να επιφέρει τυχόν δυσκολίες ως προς την επεξήγηση και την εκτέλεσή τους. Ο μαέστρος πρέπει να προσεγγίσει το κομμάτι με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να κατανοήσει πρώτα αυτός πως λειτουργούν αυτοί οι συμβολισμοί, τις απαιτήσεις του συνθέτη και ποιο είναι το επιθυμητό αποτέλεσμα γι' αυτόν και στη συνέχεια να το μεταδώσει στους χορωδούς.

Στα πλαίσια της έρευνάς αποστάληκαν όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, ερωτηματολόγια σε εξειδικευμένους μαέστρους, οι οποίοι, μέσα από τις δικές τους εμπειρίες, ανέλυσαν τόσο τον τρόπο προσέγγισης, όσο και τον τρόπο διδασκαλίας κομματιών με γραφική παρτιτούρα και κυρίως των δύο κομματιών *Aglepta* και *Jaakobin Rojat*. Αρχικά, προτού ερευνηθούν οι τρόποι και λόγοι που παρακίνησαν τους μαέστρους να συμπεριλάβουν και να διδάξουν τυχόν κομμάτια με γραφική σημειογραφία και ίσως τα δύο προαναφερθέντα κομμάτια, τίθεται το ερώτημα εάν έχουν διδάξει ποτέ κομμάτια με γραφική παρτιτούρα.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι έξι από τους επτά μαέστρους, στους οποίους δόθηκαν τα ερωτηματολόγια, έχουν διδάξει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα, άλλοι λίγες φορές κατά τη διάρκεια της μουσικής τους πορείας, άλλοι πολλές φορές και άλλοι κατά τη διάρκεια των μουσικών τους σπουδών. Το γεγονός αυτό μπορεί να θεωρηθεί

---

⁵⁴Pedro M. Santos, "Aglepta de Arne Mellnäs. A nova vocalidade, a indeterminação gráfica como meios para o alargamento das competências vocais e interpretativas do coro infantil", *Post-ip: Revista do Fórum Internacional de Estudos em Música e Dança*, Vol.2, No.2 (2013), 273. [file:///C:/Users/eviky_000/Desktop/3433-12333-1-PB.pdf] (03/06/2017)

πρωτόγνωρο, καθώς ελάχιστοι είναι οι μαέστροι στη χώρα μας, αλλά και στην Κύπρο, οι οποίοι προσέγγισαν τέτοιου είδους κομμάτια, αφού θα τα κατέτασσε κανείς σε ένα αρκετά δύσκολο είδος μουσικής, όχι μόνο ως προς τη διδασκαλία και την εκτέλεση, αλλά και ως προς το ιδιαίτερο άκουσμά τους.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία των ερωτηματολογίων, αυτό που παρακίνησε την πλειοψηφία των μαέστρων – πλην δύο εξ’ αυτών – να προσεγγίσουν και να διδάξουν αυτού του είδους τα κομμάτια είναι ότι ακούγοντας και μελετώντας τα, αποτέλεσε ένα ιδιαίτερο μουσικό είδος, το οποίο τους κέντρισε το ενδιαφέρον του καινούργιου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να τα συμπεριλάβουν στο ρεπερτόριο των χορωδιών τους. Αυτό που παρακίνησε τους άλλους δύο μαέστρους να ασχοληθούν με το συγκεκριμένο μουσικό είδος, ήταν οι μουσικές τους σπουδές. Συγκεκριμένα κατά τη διάρκεια των μουσικών τους σπουδών, κλήθηκαν να μελετήσουν, να διδάξουν και να συνεργαστούν με τους ίδιους τους συνθέτες των κομματιών που τους δόθηκαν, με σκοπό να κατανοήσουν οι ίδιοι τον τρόπο, με τον οποίο πρέπει να προσεγγίζουν και να διδάσκουν κομμάτια με γραφική παρτιτούρα⁵⁵.

Στη συνέχεια οι μαέστροι κλήθηκαν να απαντήσουν στο εξής ερώτημα «Γνωρίζετε ή έχετε διδάξει και παρουσιάσει με τη χορωδία σας τα κομμάτια “*Aglepta*” του *Arné Mellnä* και “*Jaakobin Pojat*” του *Pekka Kostiainen*»; Οι μαέστροι που δίδαξαν τουλάχιστον ένα από τα δύο αυτά κομμάτια είναι συνολικά τέσσερις. Εντυπωσιακό ήταν το γεγονός ότι η μια μαέστρος, η κυρία Νικολαΐδου Αγγελίνα – μαέστρος και της χορωδίας «Επιλογή», δίδαξε και παρουσίασε και τα δύο κομμάτια με την χορωδία της. Από τους υπόλοιπους μαέστρους, δύο δίδαξαν μόνο το *Aglepta* και άλλος ένας μόνο το *Jaakobin Pojat*. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι ο ένας εκ των υπολοίπων τριών μαέστρων γνωρίζει το κομμάτι *Jaakobin Pojat*, αλλά δεν το έχει διδάξει και είναι ο

---

⁵⁵Βλ. Παράρτημα, ερ. 8, σελ.102.

μοναδικός από τους επτά μαέστρους που δεν έχουν διδάξει ποτέ κομμάτια με γραφική παρτιτούρα⁵⁶.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι μόνο οι τέσσερις από τους επτά μαέστρους, ήταν αυτοί που δίδαξαν αυτά τα κομμάτια, δεν πτόησε τους άλλους δύο μαέστρους να απαντήσουν σε κάποιες από τις υπόλοιπες ερωτήσεις του ερωτηματολογίου που τους δόθηκε, καθώς οι απαντήσεις τους δεν επηρέασαν αρνητικά την έρευνα, αλλά αντιθέτως, βοήθησαν στην καλύτερη κατανόηση κάποιων ζητημάτων που ακολουθούν στη συνέχεια.

Εύλογο ερώτημα που θα απασχολούσε αρκετούς μουσικούς και μη, είναι το τι ήταν αυτό που οδήγησε τους τέσσερις μαέστρους να επιλέξουν τα συγκεκριμένα κομμάτια. Όσον αφορά το *Aglepta*, αλλά και το *Jaakobin Pojat*, οι λόγοι που οδήγησαν τους μαέστρους να διδάξουν και να συμπεριλάβουν είτε το ένα, είτε το άλλο ή και τα δύο στο ρεπερτόριο της χορωδίας τους, ήταν το ότι ακούγοντάς τα, τους άρεσαν, τα βρήκαν ενδιαφέροντα και τα θεώρησαν πρόκληση, τόσο για αυτούς, όσο και για τους χορωδούς τους.

Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι όσον αφορά τη μουσική και κυρίως τα είδη της, υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι, με τους οποίους προσεγγίζονται και προετοιμάζονται. Από μαέστρο σε μαέστρο, συνήθως διαφέρει ο τρόπος προετοιμασίας και προσέγγισης ενός χορωδιακού κομματιού, ανάλογα με τις μουσικές του γνώσεις, την προσωπική του άποψη και τις δυνατότητες που έχει η χορωδία του. Θα λέγαμε ότι στην περίπτωση μιας γραφικής παρτιτούρας τα πράγματα γίνονται λίγο πιο δύσκολα, τόσο για τον μαέστρο, όσο και για τους χορωδούς. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό, είναι γιατί σε μια γραφική παρτιτούρα ο μαέστρος είναι αντιμέτωπος με σημάδια, συμβολισμούς, σχήματα, γράμματα κ.λπ. Αυτά τα σημάδια αναλογούν σε δυναμικές, σε λέξεις, σε ανοδική ή καθοδική πορεία, ενδείξεις διάρκειας κ.λπ. Ο μαέστρος λοιπόν, καλείται να

---

⁵⁶Βλ. παράρτημα, ερ. 9, σελ. 108.

αποκρυπτογραφήσει όλα αυτά τα σημάδια, με σκοπό να μπορέσει να τα εξηγήσει και να τα διδάξει στη χορωδία του.

Έχει αναφερθεί και πιο πάνω, ότι η διαδικασία προσέγγισης και προετοιμασίας αυτού του είδους κομματιών, και όχι μόνο, διαφέρει ανά μαέστρο. Συγκεκριμένα, βάση με τα στοιχεία της έρευνάς, παρατηρείται ότι οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους μαέστρους, όσον αφορά το συγκεκριμένο ζήτημα, σε άλλα σημεία συμφωνούσαν μεταξύ τους και σε άλλα απέκλιναν.

Κοινό και βασικό στοιχείο εδώ είναι η ατομική μελέτη του κομματιού από κάθε μαέστρο, με σκοπό να κατανοήσει το κάθε σημάδι, τη φόρμα του κομματιού, αφού τέτοιου είδους κομμάτια επιδέχονται πολλούς πειραματισμούς, τη ροή του και το τι ζητάει τόσο ο συνθέτης, όσο και το τι αποτέλεσμα θέλει ο ίδιος από την εκτέλεση του κομματιού. Αξιοσημείωτο είναι ότι σε έργα με γραφική παρτιτούρα απαιτείται περισσότερος χρόνος ατομικής μελέτης από τον μαέστρο, αλλά και από την χορωδία, από ότι ένα έργο με συμβατική παρτιτούρα. Αυτό συμβαίνει γιατί ο μαέστρος για ένα διάστημα μελετά, φαντάζεται και πειραματίζεται για το ποιο θέλει να είναι το αποτέλεσμα που θέλει να δώσει, αφού τα έργα με γραφική παρτιτούρα δίνουν τη δυνατότητα σε μια χορωδία να χρησιμοποιήσει κίνηση και θεατρικότητα, ανάλογα με τη θεματική του κάθε έργου, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης.

Παρόλο που υπάρχει αυτή η κοινή άποψη από τους μαέστρους, ότι πρέπει να υπάρχει αρχικά αυτή η ατομική μελέτη για οποιοδήποτε είδος μουσικής, προκύπτει και μια διαφορετική άποψη ως προς το χρονικό διάστημα που χρειάζεται ένας μαέστρος για τη μελέτη έργων με γραφική παρτιτούρα. Αυτή η διαφορετική άποψη προκύπτει από τον μαέστρο κ. Ορέσκιν, ο οποίος λέει ότι *«Ο χρόνος που απαιτείται για την μελέτη δεν διαφέρει πολύ από τον χρόνο που χρειάζεσαι για την μελέτη συμβατικού έργου (ίσως και*

λιγότερο). Και η διαδικασία είναι περίπου ίδια – προσπαθείς να καταλάβεις «τι θέλει να πει» ο συνθέτης»⁵⁷.

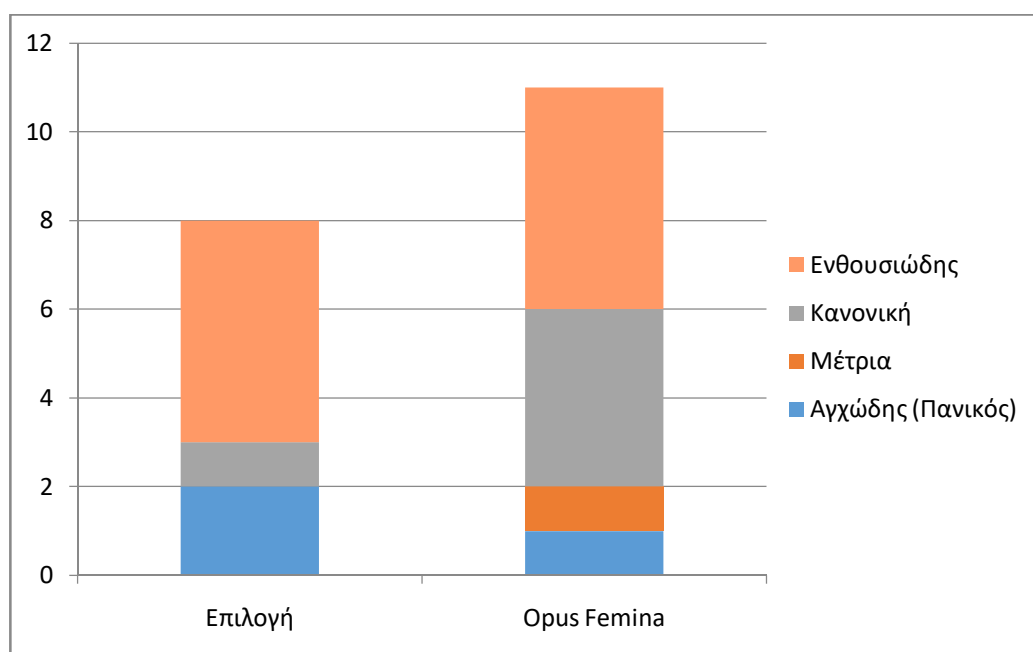
Ο τρόπος με τον οποίο ένας μαέστρος παρουσιάζει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα διαφέρει από αυτόν της παρουσίασης του συμβατικού έργου, λόγω της ιδιαιτερότητάς του. Όπως διαφέρει ο τρόπος προσέγγισης αυτών των κομματιών ανά μαέστρο, έτσι διαφέρει και ο τρόπος με τον οποίο τα παρουσιάζει ο κάθε ένας στη χορωδία του. Ο μαέστρος έχει τη δική του προσωπικότητα, προσωπική αντίληψη, λειτουργικότητα και κυρίως μια μοναδική σχέση με τη χορωδία του. Βάση, λοιπόν, με τα στατιστικά στοιχεία της έρευνάς, οι δύο από τους τέσσερις μαέστρους που μελέτησαν και δίδαξαν το ένα ή και τα δύο κομμάτια (*Aglepta* και *Jaakobin Pojat*), απλά μοίρασαν τις παρτιτούρες στη χορωδία τους, ενώ από τους υπόλοιπους, ο ένας παρουσίασε το κομμάτι χωρίς κίνηση και ο άλλος το παρουσίασε με κίνηση και θεατρικότητα.

Κατά τη προσωπική μου άποψη και εμπειρία, ως χορωδός που διδάχτηκε στο παρελθόν κομμάτια με γραφική παρτιτούρα και συγκεκριμένα τα δύο κομμάτια που αφορούν αυτή τη μελέτη, πολύ σημαντικό ρόλο αποτέλεσε ο τρόπος παρουσίασης των κομματιών από τη μαέστρο. Βάση της εμπειρίας αυτής, αλλά και των στατιστικών στοιχείων που προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια, τόσο των μαέστρων, όσο και των χορωδών, θα δούμε παρακάτω τις αντιδράσεις των χορωδών. Όπως ο κάθε μαέστρος έχει τη δική του προσωπικότητα και άποψη, έτσι έχουν και οι χορωδοί του. Αυτό επιβεβαιώνεται μέσα από τις αντιδράσεις που είχαν οι χορωδοί των χορωδιών «Επιλογή» και «Opus Femina», καθώς υπάρχει ποικιλία αντιδράσεων. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι από τη χορωδία «Opus Femina» διδάχθηκαν και ερμήνευσαν όλοι της οι χορωδοί, μόνο το ένα χορωδιακό κομμάτι, το *Aglepta*, ενώ από τη χορωδία «Επιλογή», διδάχθηκαν και ερμήνευσαν οι οκτώ από τους δεκαοκτώ χορωδούς της, τόσο το *Aglepta*,

---

⁵⁷Βλ. παράρτημα, ερ. 11, σελ. 98.

όσο και το *Jaakobin Rojat*. Συγκεκριμένα, συνολικά από τους δεκαοκτώ χορωδούς και των δύο χορωδιών που διδάχθηκαν και ερμήνευσαν το ένα ή και τα δύο κομμάτια τα οποία εξετάζονται, αφού φυσικά πήραν τις παρτιτούρες, οι τρεις, είχαν αγχώδη - πανικόβλητη αντίδραση, ένας, μέτρια αντίδραση, πέντε, κανονική αντίδραση και εννέα, ενθουσιώδη αντίδραση. Στον παρακάτω γραφικό πίνακα βλέπουμε πιο αναλυτικά αυτά τα στατιστικά στοιχεία, ξεχωριστά για κάθε χορωδία:

* Τα παραπάνω στατιστικά στοιχεία προκύπτουν από τα ερωτηματολόγια που βρίσκονται στο παράρτημα, σελ. 111-222.

Οι πιο πάνω απαντήσεις των χορωδών δεν διαφέρουν και πολύ από αυτές που έδωσαν οι μαέστροι τους κυρία Νικολαΐδου Αγγελίνα (μαέστρος «Επιλογής») και κυρία Παπαγιαννοπούλου Φάλια (μαέστρος «Opus Femina»). Πιο συγκεκριμένα η κα Νικολαΐδου ανέφερε ότι οι χορωδοί της αντέδρασαν είτε με αμηχανία είτε με ενθουσιασμό⁵⁸. Η κα Παπαγιαννοπούλου ανέφερε ότι αρχικά οι χορωδοί της αντέδρασαν

⁵⁸Βλ. παράρτημα, ερ. 13, σελ. 95.

με χιούμορ και η πρώτη εντύπωση τους ήταν θετική⁵⁹. Οι άλλοι δύο μαέστροι που δίδαξαν το ένα από τα δύο κομμάτια, ανέφεραν ότι οι χορωδοί τους αντέδρασαν με ενθουσιασμό, γέλια και παρά το γεγονός ότι το θεώρησαν δύσκολο κομμάτι, τους άρεσε. Ένας από τους πιθανούς λόγους που έπαιξε σημαντικό ρόλο στη μετέπειτα αντίδραση των χορωδών, είναι το γεγονός ότι και οι δύο μαέστροι καθυσύχασαν και εξήγησαν το είδος των κομματιών που θα τους δίδασκαν.

Μέσων των απαντήσεων των μαέστρων συμπεραίνεται ότι η ιδιαιτερότητα της γραφικής σημειογραφίας κέντρισε το ενδιαφέρον τους, με αποτέλεσμα να εκφράζουν την επιθυμία να προσεγγίσουν αυτού του είδους έργα τουλάχιστον μια φορά στη ζωή τους. Παράλληλα ακόμα και οι μαέστροι που δεν έτυχε να ασχοληθούν με τα συγκεκριμένα κομμάτια, είχαν την δυνατότητα να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο, αφού στο παρελθόν ασχολήθηκαν με αυτό το είδος. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι εμπειρίες και η προσωπικότητα του κάθε μαέστρου έχει ως αποτέλεσμα ο κάθε μαέστρος να προσεγγίζει και να παρουσιάζει οποιοδήποτε έργο με διαφορετικό τρόπο. Αποδεικνύεται έτσι ότι ο τρόπος παρουσίασης αυτών των κομματιών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για τους χορωδούς.

5.3 Διδασκαλία χορωδιακών έργων *Aglepta* και *Jaakobin Pojat*

Αφού είδαμε και αναλύσαμε τους τρόπους και τους λόγους προσέγγισης έργων με γραφική παρτιτούρα και κυρίως των *Aglepta* και *Jaakobin Pojat* από τους μαέστρους, στο παρόν υποκεφάλαιο θα αναλύσουμε τους τρόπους διδασκαλίας τους. Θα επισημάνουμε εάν προέκυψαν τυχόν δυσκολίες και πώς αντιμετωπίστηκαν, αλλά και ποιά ήταν η σχέση των μαέστρων με τους χορωδούς κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας.

---

⁵⁹Βλ. παράρτημα, ερ. 13, σελ. 89.

Όπως αναφέρθηκε στο πιο πάνω υποκεφάλαιο, η πρώτη κίνηση ενός μαέστρου είναι η μελέτη σε ατομικό επίπεδο του κομματιού, τόσο αποσπασματικά και τμηματικά, όσο και αρχικά μεμονωμένα την κάθε φράση, έτσι ώστε να κατανοήσει τα στοιχεία, τη λειτουργικότητά του και το αποτέλεσμα που επιθυμεί να δώσει με τη χορωδία του. Ο μαέστρος κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας εμφανίζει και διαφορετικές χειρονομίες λεξιλογίας⁶⁰.

Όσον αφορά τους χορωδούς, παρατηρούμε ότι ένα ερασιτεχνικό χορωδιακό σύνολο, απαρτίζεται από δύο ομάδες χορωδών. Η μια ομάδα έχει την ικανότητα να διαβάζει νότες και η άλλη όχι. Συνήθως, οι χορωδοί που δεν διαβάζουν νότες, είναι νέα μέλη της χορωδίας, τα οποία προσπαθούν να προσαρμοστούν σε αυτήν και με την πάροδο του χρόνου, με ατομική μελέτη και με τη βοήθεια του μαέστρου, φτάνουν σε θέση να διαβάζουν νότες.

Βάση λοιπόν των παραπάνω και σύμφωνα με την κα Καραδήμου - Λιάτσου Παυλίνα, όταν κάποιος γνωρίζει τη μουσική γραφή, δηλαδή όταν είναι σε θέση να διαβάσει μια παρτιτούρα, τότε γνωρίζει και την γοητεία της παρακολούθησής της, είτε είναι γνωστού έργου, είτε αγνώστου. Όταν το έργο είναι γνωστό, μπορεί να ανακαλύψει και άλλες πτυχές του έργου, όπως οι δομές ή οι συσχετισμοί. Όταν όμως το έργο είναι άγνωστο, η παρτιτούρα μπορεί να λειτουργήσει και εκεί θετικά, με το να προσανατολίζει τον χορωδό και να τον βοηθήσει για το τι έπεται, με σκοπό να τον κρατάει μονίμως σε μια εγρήγορση⁶¹. Όταν έχουμε μια συμβατική παρτιτούρα και είμαστε σε θέση ως χορωδοί να τη διαβάσουμε και να την παρακολουθήσουμε, τότε υπάρχει περισσότερη ευελιξία σε μια χορωδία ως προς τη διδασκαλία, σε αντίθεση με την γραφική παρτιτούρα.

---

⁶⁰Liz Garnett, *Choral, Conducting and the construction of meaning. Gesture, Voice, Identity* (Farnham, Burlington, Surrey, VT : Ashgate, 2009), 18.

⁶¹Καραδήμου – Λιάτσου Παυλίνα, εκδ., *Orpheus: Από την Ακρόαση στην Ακοή*, (Αθήνα, 2001), 12.

Σε μια γραφική παρτιτούρα, όπως είναι το *Aglepta*⁶², κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας του, ο χορωδός είναι σε θέση να παρακολουθεί την πορεία της κάθε φωνής, δηλαδή πότε μπαίνει η κάθε φωνή και τι περίπου κάνει, καθώς στην συγκεκριμένη παρτιτούρα τα τμήματα με συμβατική παρτιτούρα είναι ελάχιστα βάση του συνόλου της. Οι δυσκολίες σε αυτή την παρτιτούρα εντοπίζονται στο τρόπο με τον οποίο καλείται ο μαέστρος να διδάξει, καθώς υπάρχουν αρκετά σημεία, όπου ο χορωδός δεν είναι σε θέση να παρακολουθήσει απόλυτα την χρονική τους διάρκεια. Επίσης πιθανόν να χαθεί κατά την εκτέλεση του κομματιού. Γι' αυτό πολύ σημαντικό κρίνεται οι χορωδοί να μελετούν και από μόνοι τους και με τη βοήθεια του μαέστρου τον τρόπο που λειτουργούν τα σύμβολα που υπάρχουν μέσα σε μια γραφική παρτιτούρα, προτού επιχειρήσουν οποιοδήποτε είδος εκτέλεσης⁶³. Στο *Jaakobin Pojat*, η παρακολούθηση της παρτιτούρας αλλά και ο τρόπος διδασκαλίας από τον μαέστρο, θεωρείται ευκολότερη απ' ό,τι το *Aglepta*. Οι λόγοι αυτοί θα επεξηγηθούν αναλυτικότερα παρακάτω.

Σκοπός των γραφικών παρτιτούρων είναι να κρατούν σε εγρήγορση τους χορωδούς, να είναι μεν ενεργητικοί ακροατές, αλλά παράλληλα μέσα από αυτές να αναπτυχθεί η φαντασία, η δημιουργικότητα και η θεατρικότητα, καθώς είναι παρτιτούρες που επιτρέπουν στα χορωδιακά σύνολα και τους μαέστρους τους να παίξουν, να κινηθούν και να εκφραστούν δια μέσου τους, αφού έχουν αυτή την ιδιαίτερη προσέγγιση σε αντίθεση με τις συμβατικές παρτιτούρες.

Σύμφωνα με την Stültz, τα έργα με γραφική σημειογραφία, αναπτύσσουν διάφορες δεξιότητες. Αυτές οι δεξιότητες είναι οι εξής: η ανάπτυξη της φωνής της κεφαλής – λεγόμενη μάσκα – η βελτίωση της απαγγελίας, η παραγωγή καθαρών φωνηέντων, η προώθηση του *legato*, η ανάπτυξη του συγκεκριμένου μέσου καταγραφής, η επέκταση

---

⁶²Βλ. Παρτιτούρα σελ. 90.

⁶³Reginald Smith Brindle, εκδ. *The New Music. The Avant-garde since 1914* (Oxford University Press, 1975), 86.

της φωνής στο στήθος - θώρακα, η προώθηση της αυστηρότητας της μουσικής, η ενίσχυση των κοινών δυνατοτήτων της χορωδίας, η ανάπτυξη της ασφάλειας των φωνών και η πρόοδος της χορωδίας⁶⁴.

Κατά την έρευνα προκύπτουν οι τρόποι διδασκαλίας αυτών των κομματιών, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία. Μετά από την προσωπική μου μελέτη, ανάλυση και κατανόηση της μορφής αυτού του είδους των κομματιών, συμπεραίνεται ότι οι μαέστροι έχουν σκοπό να παρουσίασαν, να εξήγησαν, προετοίμασαν και να καθησυχάσουν τους χορωδούς τους για το είδος, τη μορφή, αλλά και τους τρόπους με τους οποίους θα διδαχθούν το κάθε κομμάτι. Βάση λοιπόν με τα στατιστικά στοιχεία και τις απαντήσεις των μαέστρων, τόσο το *Aglepta*, όσο και το *Jaakobin Pojat*, διδάχθηκαν με την ίδια προσέγγιση διδασκαλίας, πλην κάποιων μικρών διαφορών.

Συγκεκριμένα, οι μαέστροι αρχικά δίδαξαν αποσπασματικά την κάθε φράση, σε κάθε φωνή ξεχωριστά και στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι υπήρχαν και μαέστροι που απομόνωναν την κάθε φωνή σε μια ξεχωριστή πρόβα, προκειμένου η κάθε φωνή να κατανοήσει το μέρος της, έτσι ώστε όταν επέλθει η ένωση της φωνής αυτής με τις άλλες φωνές να είναι πιο εύκολα χειρίσιμη. Παράλληλα με τη διδασκαλία της κάθε φράσης μελέτησαν και τη διάρκεια της κάθε νότας και στη συνέχεια και τον ρυθμό, όπου πραγματοποιήθηκαν αρκετές επαναλήψεις για καλύτερη εμπέδωση της μελωδίας. Ακολούθως ξεκαθάρισαν την κάθε ατάκα της κάθε φωνής και δούλεψαν το κάθε τμήμα, ενώνοντας όλες τις φωνές μαζί. Μετά από πολλές επαναλήψεις του κάθε τμήματος, εστίασαν στις διάφορες δυναμικές των κομματιών, στην άρθρωση, τα φραζαρίσματα και την εκφραστικότητα, έτσι ώστε να υπάρχει μια ροή μέσα στο κομμάτι και να έρχονται όλο και πιο κοντά στην επιθυμητή απόδοση που οραματίστηκε ο μαέστρος με τη χορωδία του.

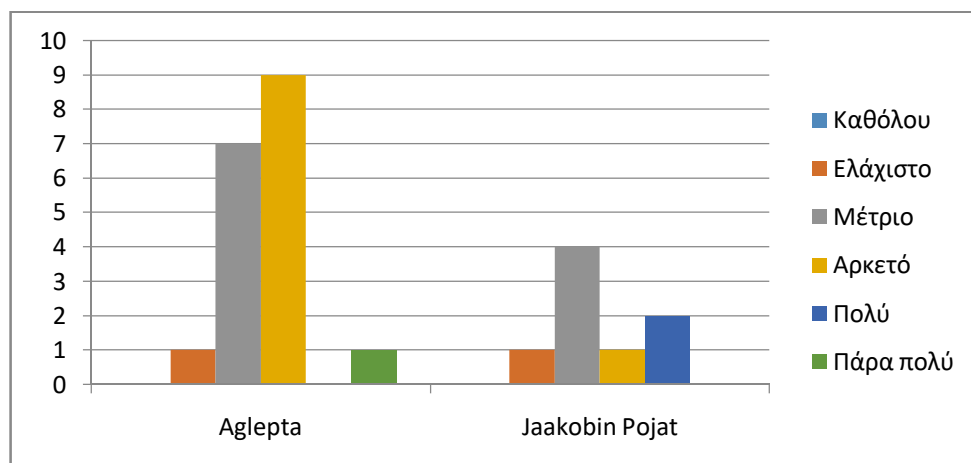
⁶⁴Stültz, Marie, *Choral Excellence for Treble Voices*. Waitsfield: Choral Excellence Incorporated, 2005.

Όπως σε κάθε συμβατικό έργο, έτσι και στο γραφικό, ο μαέστρος αντιμετωπίζει κάποιες δυσκολίες κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας του έργου και καλείται να τις αντιμετωπίσει με ηρεμία, σύνεση, υπομονή, συνεργασία, μεθοδικότητα και διάλογο με το χορωδιακό του σύνολο.

Στα κομμάτια τα οποία εξετάζουμε στην παρούσα πτυχιακή, οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι μαέστροι ήταν κυρίως στη ροή που έχει το κάθε κομμάτι, τη σύνδεση των τμημάτων και των φωνών μεταξύ τους, αλλά και στο ότι οι χορωδοί κυρίως στο *Aglepta* ξεχούσαν το κομμάτι και τις ατάκες τους. Αυτές οι δυσκολίες προκύπτουν κατά τη γνώμη και εμπειρία μου, καθώς έχω τραγουδήσει με τη χορωδία στην οποία ήμουν μέλος και τα δύο κομμάτια, λόγω του ότι και τα δύο κομμάτια είναι αρκετά απαιτητικά ως προς την εκμάθηση και εκτέλεσή τους, αφού απαιτούν πλήρη συγκέντρωση, περισσότερη ατομική όσο και συνολική απ' ότι ένα συμβατικό έργο, καθώς και περισσότερη υπομονή και οραματισμό.

Αξίζει να σημειωθεί ότι βάση με την έρευνάς, αρκετοί ήταν οι χορωδοί και από τις δύο χορωδίες που δήλωσαν ότι δυσκολεύτηκαν αρκετά κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας και εκμάθησης των κομματιών, καθώς είναι σημαντικό να υπενθυμίσουμε ότι μια ομάδα από τους δεκαοκτώ χορωδούς δεν έχει μουσικές γνώσεις και δεν διαβάζει νότες. Στην παρακάτω γραφική παράσταση αποτυπώνεται πιο αναλυτικά ο βαθμό δυσκολίας από τα στατιστικά στοιχεία που προέκυψαν για το κάθε κομμάτι ξεχωριστά. Υπενθυμίζουμε ότι και οι δύο χορωδίες διδάχθηκαν το χορωδιακό κομμάτι *Aglepta*, ενώ το *Jaakobin Pojat* διδάχθηκε μόνο από τη χορωδία «Επιλογή».

*Τα πάρα πάνω στατιστικά στοιχεία προκύπτουν από τα ερωτηματολόγια που βρίσκονται στο παράρτημα, σελ 111-222.

Οι δυσκολίες που προέκυψαν στα συγκεκριμένα κομμάτια, εξαιτίας της φύσης της γραφικής παρτιτούρας στην οποία ήταν γραμμένα, χρειάστηκαν περισσότερο χρόνο για να αντιμετωπιστούν. Παρ' όλα αυτά, αντιμετωπίστηκαν με υπομονή, διάλογο, συχνές επαναλήψεις και έμφαση στα σημεία στα οποία προέκυψαν οι δυσκολίες αυτές, με την ενθάρρυνση του μαέστρου προς τους χορωδούς, υποδεικνύοντας τα σημεία που πρέπει να διορθώσουν, είτε αυτό είναι ο τόνος της μελωδίας, είτε η ατάκα, είτε η εκφραστικότητα που πρέπει να αποδοθεί από το κομμάτι. Επίσης, σημαντικός παράγοντας για την επίλυση των δυσκολιών αυτών, είναι η συχνή υπενθύμιση εκ μέρους του μαέστρου προς τους χορωδούς του, για τους στόχους, τα μηνύματα και το αποτέλεσμα που επιθυμούν τόσο ο ίδιος, όσο και η χορωδία του να περάσουν με την ερμηνεία τους, έχοντας ως σημείο αναφοράς τόσο αυτούς τους ίδιους, όσο και το κοινό τους.

Τέλος, συνοψίζοντας συμπεραίνεται ότι μέσω της προσωπικής μελέτης αλλά και της συνολικής, τόσο ο μαέστρος όσο και οι χορωδοί είναι σε θέση να γνωρίσουν, να κατανοήσουν την μορφή, την δομή αλλά και την λειτουργία των δύο έργων. Παρά τις δυσκολίες που προέκυψαν, αυτές επιλύθηκαν μέσω της ομαδικότητας, του διαλόγου, της επεξήγησης και της συχνής επανάληψης, αλλά και της υπενθύμισης του κοινού στόχου

μαέστρου - χορωδών. Από τη στιγμή που μια χορωδία αποτελείται από χορωδούς με μουσικές γνώσεις και μη είναι φυσικό επόμενο να δυσκολευτούν με αυτό το είδος καθώς δεν αποτελείται μόνο από νέτες.

6

Ερμηνεία χορωδιακών έργων Aglepta και Jaakobin

Pojat

6.1 Εισαγωγή

Η ερμηνεία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι ενός χορωδιακού συνόλου και έργου, καθώς κάθε ερμηνεία είναι μοναδική και μέσω αυτής ξεχωρίζουν τα χαρακτηριστικά και οι δυνατότητες της χορωδίας. Κάθε έργο είναι μοναδικό, έχει τις δικές του απαιτήσεις και προσαρμόζεται ανάλογα με τις δυνατότητες του χορωδιακού συνόλου και με το όραμα του μαέστρου. Αυτό διαφαίνεται μέσω των διαφόρων εκτελέσεων που θα αναπτυχθούν στο παρόν κεφάλαιο. Παράλληλα, σημαντική επιρροή ως προς την ερμηνεία, έχει η σχέση ανάμεσα σε μαέστρο και χορωδούς.

6.2 Ερμηνεία και σχολιασμός χορωδιακών έργων Agleptakai

Jaakobin Pojat

Όπως είναι γνωστό, από την αρχαιότητα η μουσική αποτελούσε αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής, αλλά και της καθημερινότητας του ανθρώπου. Η βασική λειτουργία λοιπόν της μουσικής για την πλειοψηφία των ανθρώπων είναι η ψυχαγωγία. Ιδιαίτερα για

τους μουσικούς όμως, η μουσική αποτελεί ακόμη περισσότερο μέσο έκφρασης και μέσο εκδήλωσης της σκέψης και των συναισθημάτων τους⁶⁵. Αξιοσημείωτο είναι ότι η μουσική από την εποχή της Αναγέννησης και έπειτα, αποκτά πλέον και έναν θεραπευτικό χαρακτήρα, μιλώντας μέσα από όρους ψυχολογικούς και βιολογικούς⁶⁶.

Μέσω της ερμηνείας οποιουδήποτε μουσικού έργου είτε αυτό είναι χορωδιακό, ορχηστρικό ή σολιστικό, μεταδίδονται και εκφράζονται διάφορα συναισθήματα, ανάλογα με τον χαρακτήρα και το είδος του έργου και ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίον αυτό προσεγγίζεται. Στην προκειμένη περίπτωση, όπου η αναφορά είναι στην ερμηνεία χορωδιακών έργων, τα συναισθήματα που αντανακλούνται προς τα έξω, κατά τη διάρκειά της, προκύπτουν και από τον τρόπο με τον οποίον ο μαέστρος παρουσιάζει το οποιοδήποτε έργο και από το τι ζητά από αυτό και τους χορωδούς του. Ανεξαιρέτως, λοιπόν, από τις μουσικές γνώσεις των χορωδών, η ερμηνεία και το ηχητικό αποτέλεσμα, διαφέρει πάντα από οποιαδήποτε προϋπάρχουσα εκτέλεση, καθώς η μουσική είναι απροσδιόριστη⁶⁷. Βάση των λεγόμενων του Abraham Kaplan, αναπόσπαστο κομμάτι ως προς την ερμηνεία, θεωρούνται οι τεχνικές διεύθυνσης, αλλά και οι φυσικές κινήσεις του μαέστρου, οι οποίες την επηρεάζουν⁶⁸.

Συγκεκριμένα στο παρόν κεφάλαιο φαίνονται κυρίως διάφορες πτυχές ερμηνείας των δύο χορωδιακών κομματιών *Aglepta* και *Jaakobin Pojat*, οι οποίες είναι βασισμένες σε συγκεκριμένες εκτελέσεις, αλλά και της προσωπικής μου εμπειρίας κατά τη διάρκεια προετοιμασίας και ερμηνείας τους.

---

⁶⁵Ζαβογιάννη, Μαρία Ιωάννα, “Μουσικός Ορισμός ή ο Ορισμός της Μουσικής (;)”, *enfo.gr*, Νοέμβριος 24, 2013. [<http://enfo.gr/ar2102>] (19/06/2017)

⁶⁶Γκόντη, Αναστασία, “Η μουσική δίνει φτερά στην ψυχή”, *psychologynow.gr*, Μάιος 30, 2016. [https://www.psychologynow.gr/psychic-health/psychotherapy/621-h_musiki_stin_psichi_mas_i_psicholoykes_sinepies_tis_musikis_ke_i_chrisi_tis_os_therapeftiko_ergalio.htm] (19/06/2017)

⁶⁷Ζαβογιάννη Μαρία Ιωάννα, “Μουσικός Ορισμός ή ο Ορισμός της Μουσικής (;)”, *enfo.gr*, Νοέμβριος 24, 2013. [<http://enfo.gr/ar2102>](19/06/2017)

⁶⁸Abraham Kaplan, *Choral Conducting* (New York, 1985), 17.

Είναι εύλογο να αναφέρουμε ότι στις μέρες μας, το πιο διαδεδομένο μέσο έρευνας του ανθρώπου είναι το διαδίκτυο. Το διαδίκτυο είναι το μέσο που προσφέρει πληθώρα πληροφοριών και μπορεί να το χειριστεί κανείς πολύ εύκολα. Ως προς τον κλάδο της μουσικής και συγκεκριμένα της χορωδιακής μουσικής, ένας μαέστρος έχει τη δυνατότητα να ερευνήσει μέσω του, διάφορες εκτελέσεις χορωδιακών κομματιών, όπου μπορεί ακόμα να εμπνευστεί από αυτές και να αποκομίσει διάφορες ιδέες για τον τρόπο που θα ήθελε ή θα μπορούσε να ερμηνευθεί από το χορωδιακό του σύνολο το παρόν έργο. Είναι σημαντικό όμως, ο μαέστρος να μην παρασυρθεί και να επηρεαστεί από αυτές τις εκτελέσεις, καθώς πρέπει να έχει πάντοτε υπόψη του τις δυνατότητες της χορωδίας του, αλλά και το αρχικό όραμά του.

Όπως συνηθίζεται, σε μια παρτιτούρα ο συνθέτης αναγράφει διάφορες ενδείξεις ρυθμού, δυναμικών, τονικού ύψους κ.λπ. Στις γραφικές παρτιτούρες παρατηρούνται αυτές οι ενδείξεις, με μόνη διαφορά ότι οι συνθέτες δίνουν τη δυνατότητα του αυτοσχεδιασμού στον μαέστρο, έτσι ώστε να επιλέξει πως θέλει να εκτελεστεί το έργο, όπως για παράδειγμα αν θα έχει γρήγορη ή αργή ρυθμική αγωγή. Η ελευθερία του τέμπο του εκάστοτε κομματιού, δίνεται μέσω του μουσικού όρου *ad libitum*. Αυτή η διεργασία επιτρέπει στους χορωδούς, αλλά και στον μαέστρο να δημιουργήσουν και να ανακαλύψουν νέες ερμηνευτικές προσεγγίσεις. Επιπλέον, δίνεται στον μαέστρο και στο χορωδιακό του σύνολο η αυτοσχεδιαστική δυνατότητα για την ερμηνεία του χορωδιακού έργου σε οποιαδήποτε σκηνική διάταξη επιθυμεί ο μαέστρος. Η διάταξη αυτή είναι βασισμένη τόσο στις δυνατότητες του χορωδιακού συνόλου και του αποτελέσματος που θέλει ο μαέστρος να αποδώσει κατά την εκτέλεση, όσο φυσικά και στους περιορισμούς του χώρου εκτέλεσης. Επίσης, κατά την ερμηνεία μπορούν να προστεθούν διάφορα μουσικά όργανα ή και μάσκες για την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος. Παράλληλα, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι το μέγεθος μιας χορωδίας, επηρεάζει σε

πολύ μεγάλο βαθμό τον τρόπο, με τον οποίο ερμηνεύεται ένα έργο, πόσο μάλλον ένα έργο με γραφική παρτιτούρα.

Παρακάτω αναφέρονται μερικά παραδείγματα, αλλά και η προσωπική μου εμπειρία, τα οποία είναι βασισμένα στα προαναφερθέντα στοιχεία. Αρχικά, όπως αναφέρθηκε και στα υποκεφάλαια 4.1.1 και 4.2.1 και τα δύο κομμάτια που εξετάζουμε, *Aglepta* και *Jaakobin Rojat*, είναι είτε για παιδική χορωδία, είτε για χορωδία ομοίων φωνών ή ακόμα και για χορωδία μικτών φωνών.

Αρχικά θα παρατεθεί ένας σχολιασμός από αρκετά ενδιαφέρουσες εκτελέσεις ως προς την ερμηνεία, οι οποίες παρέχονται μέσω του διαδικτύου για το χορωδιακό κομμάτι *Aglepta*. Το πρώτο παράδειγμα είναι από την γυναικεία χορωδία «The mount Vernon High School»⁶⁹ της Νέας Υόρκης, η οποία είναι αρκετά πολυπληθής, αποτελούμενη από 53 χορωδούς. Στην παρούσα εκτέλεση δεν ακούγεται το ξόρκι το οποίο βρίσκεται στην παρτιτούρα και αποτελεί βασικό κομμάτι της. Παρ' όλα αυτά, δεν μπορούμε να κρίνουμε αρνητικά τη συγκεκριμένη εκτέλεση, καθώς δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε εάν το ξόρκι αυτό απαγγέλθηκε, λόγω ερασιτεχνικής λήψεως του βίντεο της εκτέλεσης. Ωστόσο, η εκτέλεση ακολουθεί πιστά την παρτιτούρα και το τέμπο είναι μέτριο. Παρατηρείται ελάχιστη κίνηση από τους χορωδούς σε τρία σημεία κατά τη διάρκεια του κομματιού, όπου θα λέγαμε ότι επικρατεί πανικός ή ανησυχία και στην μουσική - παρτιτούρα. Το γεγονός ότι είναι αριθμητικά μια αρκετά μεγάλη χορωδία, μπορεί να περιορίζει την προσθήκη επιπλέον κίνησης κατά τη διάρκεια της ερμηνείας του κομματιού. Ακόμη, στην προσπάθειά της η μαέστρος να προσθέσει κίνηση στη χορωδία της, μπορεί να επηρεάστηκε αρνητικά το ηχητικό αποτέλεσμα αυτή, και γι' αυτό το λόγο, το χορωδιακό σύνολο να παρέμεινε μονάχα σε αυτή την ελάχιστη κίνηση που παρατηρείται. Δεν μπορούμε να αποκλείσουμε και το γεγονός ότι η μαέστρος μπορεί να μην ήθελε να

---

⁶⁹Βλ. στο [<https://www.youtube.com/watch?v=I64cMiZ2gx8>].

προσθέσει περισσότερη κίνηση στο κομμάτι για να μην χαθεί το νόημα του και να εκτελεστεί όσο πιο πιστά μπορεί ανάλογα με τις υποδείξεις του συνθέτη.

Το δεύτερο παράδειγμα είναι από τη χορωδία «St. Cecilia Singers» από το Diocesan School for Girls⁷⁰ από τη Νέα Ζηλανδία, η οποία αποτελείται από 33 χορωδούς. Σε αυτή την εκτέλεση το ξόρκι απαγγέλλεται κανονικά από μια χορωδία, συνοδευόμενη από τις Άλτο οι οποίες την πρώτη τους νότα - ατάκα ( ). Παράλληλα, μια μικρή ομάδα χορωδών απαγγέλει το ξόρκι το οποίο μοιάζει με την ηχώ της χορωδού που το απαγγέλει δυνατά και καθαρά. Αξιοσημείωτη είναι η ανυπαρξία κάποιας αναγραφής ή σημείωσης πάνω στην παρτιτούρα για το εάν κατά τη διάρκεια της απαγγελίας πρέπει η χορωδός να συνοδεύεται από τις Άλτο και την μικρή ομάδα χορωδών. Από αυτό καταλαβαίνει κανείς ότι το στοιχείο αυτό ίσως να προστέθηκε από την ίδια τη μαέστρο. Στην παρούσα ερμηνεία το τέμπο είναι αρκετά πιο γρήγορο από αυτό της προηγούμενης χορωδίας. Παρατηρείται επίσης, περισσότερη κίνηση στη συγκεκριμένη ερμηνεία. Πιο συγκεκριμένα, στα σημεία όπου ο συνθέτης υποδεικνύει ότι πρέπει να ερμηνευθούν ψιθυριστά, οι χορωδοί φέρνουν τα χέρια τους κοντά στο στόμα. Το ίδιο συμβαίνει και στο τέλος του κομματιού, όπου όλη η χορωδία ψιθυρίζει το ξόρκι και λίγο πριν τη λήξη, οι χορωδοί αντί να φέρνουν τα χέρια κοντά στο στόμα, τα υψώνουν μπροστά στο ύψος των χεριών τους, δίνοντας την αίσθηση ότι μοιράζονται αυτό το ξόρκι με το ακροατήριο.

Το τρίτο παράδειγμα είναι από την παιδική χορωδία «Anvota»⁷¹ της Ρωσίας, η οποία αποτελείται από 38 χορωδούς. Σε αυτή την ερμηνεία είναι πολύ έντονη η κίνηση, η οποία έχει ήδη ξεκινήσει προτού δώσει η μαέστρος την πρώτη άρση και θέση. Συγκεκριμένα, τα παιδιά έχουν σκυφτά τα κεφάλια και με την κίνηση της μαέστρου, σηκώνει το κεφάλι μόνο η χορωδός που απαγγέλει το ξόρκι και που παράλληλα συνοδεύεται από την πρώτη ατάκα - νότα των Άλτο, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τη

⁷⁰Βλ. στο [<https://www.youtube.com/watch?v=9Hly1STrHxA>].

⁷¹Βλ. στο [<https://www.youtube.com/watch?v=kCWMPgQlt7E&spfreload=10>].

χορωδία «St. Cecilia Singers». Αφού τελειώσει η απαγγελία, και η ερμηνεία συνεχίζει κανονικά σε μέτριο τέμπο, η μαέστρος δίνει την είσοδο της κάθε φωνής. Σε κάθε είσοδο η φωνή που εισάγεται σηκώνει το κεφάλι προς την μαέστρο. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι οι στίχοι εισαγωγής, πριν απαγγελθεί το ξόρκι έχει μεταφραστεί στην μητρική γλώσσα της χορωδίας. Αυτό το φαινόμενο είναι αρκετά σύνηθες σε πολλές χορωδίες όπου η μητρική τους γλώσσα δεν είναι η φινλανδική ή η αγγλική. Παρατηρείται και εδώ το σήκωμα των χεριών προς το στόμα, στα σημεία που η μαέστρος υποδεικνύει ψίθυρο. Δεν περιορίζονται όμως μόνο σε αυτές τις κινήσεις. Σε ένα σημείο ανάβασης του τονικού ύψους, η χορωδία για να δώσει έμφαση και να τραβήξει την προσοχή του ακροατή, χτυπάει συγχρονισμένα με τα πόδια της ένα χτύπημα. Στα σημεία όπου υπάρχει μουσική ένταση και δράση – δοσμένη από τον ίδιο τον συνθέτη – παρατηρείται εντονότερη κινητικότητα ανάμεσα στους χορωδούς. Για παράδειγμα σε ένα σημείο όπου ο συνθέτης δίνει την εντολή και ελευθερία στους χορωδούς να επιλέξουν μόνοι τους την ταχύτητα που θα εκτελέσουν την ατάκα τους, βλέπουμε ότι η χορωδία, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης, αρχίζει να κινείται μέσα στον σκηνικό χώρο (περπάτημα) και παράλληλα με απόλυτη συγκέντρωση και αφοσίωση στην μαέστρο τους, ξαναπαίρνουν τις αρχικές τους θέσεις και η εκτέλεση συνεχίζεται κανονικά. Στο μοναδικό σημείο όπου υπάρχει *glissandi*⁷², η χορωδία κινεί όλο το σώμα της από τον κορμό και πάνω, κουνώντας παράλληλα και τα χέρια και το κεφάλι, δίνοντας πιο έντονα την αίσθηση του πανικού και του χάους που θέλει να δώσει η ίδια η μουσική. Στη συνέχεια, η μαέστρος επαναφέρει την τάξη και δίνει την τελευταία φράση, όπου επαναλαμβάνεται ολόκληρο το ξόρκι. Η φωνή των σοπράνο απαγγέλει το ξόρκι ψιθυριστά και παράλληλα οι υπόλοιποι χορωδοί φέρνουν τα χέρια κοντά στο στόμα τους και αφού τελειώσει η συνολική ερμηνεία, όλη η χορωδία σκύβει και πάλι το κεφάλι προς τα κάτω.

---

⁷²Βλ. παράρτημα σελ. 74.

Όσον αφορά την προσωπική μου εμπειρία, αρχικά αξίζει να σημειωθεί ότι η χορωδία με την οποία μου δόθηκε η ευκαιρία να ερμηνεύσω το συγκεκριμένο έργο ήταν η χορωδία «Επιλογή» της Κύπρου, όπου αποτελείτο από 30 χορωδούς. Όταν ερμηνεύσαμε το συγκεκριμένο έργο, μεταφράσαμε τα εισαγωγικά λόγια πριν από το ξόρκι στα ελληνικά και τα απήγγειλε μόνο μια χορωδός χωρίς τη συνοδεία των Άλτο, όπως είδαμε στα δύο από τα τρία παραπάνω παραδείγματα. Στη δική μας ερμηνεία δεν προσθέσαμε καμία κίνηση, παρά μόνο διάφορες εκφράσεις του προσώπου, ανάλογα με την ένταση που έδινε η ίδια η μουσική. Το έργο ερμηνεύθηκε σε μέτριο τέμπο, υπήρχε άμεση και απόλυτη συγκέντρωση και αφοσίωση στην μαέστρο, με σκοπό να αποδοθεί αυτό όπως το υποδεικνύει ο συνθέτης, αλλά και μέσω των εκφράσεών μας, να περάσει στον ακροατή η αίσθηση του χάους, του μυστηρίου κ.λπ. όπως το απαιτεί η μουσική καταγραφή.

Βάση των παραπάνω παραδειγμάτων συμπεραίνεται ότι ανάλογα με την επέκταση των διαφόρων φωνητικών δεξιοτήτων που απαιτεί το συγκεκριμένο έργο, αλλά και της ερμηνείας, παρατηρείται η ανάπτυξη μιας παρτιτούρας, η οποία αποστασιοποιείται από τον παραδοσιακό συμβολισμό, ενώ παράλληλα μεταδίδει την ταυτότητα ενός μουσικού λόγου, όπου παρουσιάζει στοιχεία της νέας φωνητικότητας.

Τέλος, παρατίθεται ένας σχολιασμός από αρκετά ενδιαφέρουσες εκτελέσεις ως προς την ερμηνεία, που υπάρχουν στο διαδίκτυο για το χορωδιακό κομμάτι *Jaakobin Rojat*. Προτού καταλήξουμε στον σχολιασμό, αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι το συγκεκριμένο έργο αποτελείται και από συμβατική και γραφική παρτιτούρα. Αρχικά, το πρώτο παράδειγμα είναι από τη χορωδία «Korallerna»⁷³ της Σουηδίας και αποτελείται από 16 χορωδούς. Ο μαέστρος επέλεξε μέτριο τέμπο για την εκτέλεση του κομματιού. Παρά το γεγονός ότι το συγκεκριμένο έργο δίνει την ελευθερία στον μαέστρο να κάνει

---

⁷³Βλ. στο [<https://www.youtube.com/watch?v=e0xQGBuMSfQ>].

αλλαγές είτε σκηνικά, είτε προσθέτοντας κίνηση, παρατηρείται ελάχιστη κίνηση μόνο στο σημείο, όπου υπάρχει γραφική σημειογραφία. Στο συγκεκριμένο σημείο⁷⁴, υπάρχει ανάβαση και κατάβαση όλων των φωνών και η κίνηση που παρατηρείται είναι το γύρισμα του κεφαλιού (ανάβαση προς τα δεξιά από τη μεριά των χορωδών και κατάβαση προς τα αριστερά από τη μεριά των χορωδών και έπειτα στο κέντρο). Στην συγκεκριμένη ερμηνεία το ηχητικό αποτέλεσμα είναι πάρα πολύ καλό, δεν επηρεάζεται από την κίνηση και δίνει την αίσθηση του μυστηρίου.

Το δεύτερο ερμηνευτικό παράδειγμα εκτελείται από τρεις χορωδίες παιδικής και νεανικής χορωδίας, που έλαβαν μέρος στο Διεθνές Φεστιβάλ Golden Gate της Καλιφόρνια, συμπεριλαμβανομένης και της «Vox Aurea» της Φινλανδίας⁷⁵. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο μαέστρος στην συγκεκριμένη εκτέλεση είναι ο ίδιος ο συνθέτης. Το τέμπο που δίνει ο μαέστρος-συνθέτης είναι μέτριο, προφανώς όπως το είχε φανταστεί όταν συνέθετε το έργο. Προσθέτει περισσότερη κίνηση στο σημείο που υπάρχει γραφική παρτιτούρα (μμ. 38-46)⁷⁶ σε αντίθεση με τον μαέστρο του πρώτου παραδείγματος. Υπάρχει και εδώ το γύρισμα των κεφαλιών κατά την ανάβαση - κατάβαση, αλλά στη συνέχεια η φωνή των Άλτο κάθεται κάτω και όταν αρχίζει ο πανικός, καθώς και το χάος και στη μουσική (μ. 46)⁷⁷ παρατηρούμε διάφορες ομάδες χορωδών, ανεξαρτήτως της φωνής τους, να κάθονται και να σηκώνονται. Σε αυτό το σημείο, θα ήταν χρήσιμο να αναφέρουμε ότι είναι αρκετά ριψοκίνδυνο το γεγονός ότι η χορωδία αποτελείται από μεγάλο πλήθος χορωδών σε συνδυασμό με τις κινήσεις ως προς το να πέσει το τονικό ύψος του κομματιού και να επηρεάσει, εν μέρη το ηχητικό αποτέλεσμα. Παρ' όλα αυτά παρατηρούμε ότι ο μαέστρος χειρίζεται άψογα αυτή τη

---

⁷⁴Βλ. παράρτημα σελ. 79-81.

⁷⁵Βλ. το <https://www.youtube.com/watch?v=ulCqjirF8WI&feature=share>

⁷⁶Βλ. παρτιτούρα σελ. 79-81.

⁷⁷Βλ. παρτιτούρα σελ 81.

μεγάλη ως προς τον αριθμό χορωδία, και πετυχαίνει ένα αξιοπρεπέστατο ηχητικό αποτέλεσμα.

Το τρίτο παράδειγμα είναι από την παιδική και νεανική χορωδία «Musicanti»⁷⁸ της Ακαδημίας της Ολλανδίας, που αποτελείται από 21 χορωδούς. Επιλέγηκε αυτή η εκτέλεση λόγω του ότι είναι αργή και με αποτέλεσμα να φέρει αρκετά ηχητικά προβλήματα λόγω αυτής της αργής ρυθμικής αγωγής, όπως π.χ. η πτώση τονικά κάποιων σημείων. Παρ' όλα αυτά, παρατηρείται μια θεατρικότητα προτού ξεκινήσει η εκτέλεση του κομματιού, δίνοντας την εντύπωση στον ακροατή ότι υπάρχει μια κόντρα ανάμεσα στους χορωδούς, καθώς φωνάζουν τα ονόματα των υιών του Ιακώβ, που αποτελούν και το κείμενο του κομματιού, αλλά και ένα μυστήριο για το τι έπεται. Ηρεμία έρχεται όταν εμφανίζεται ο μαέστρος στη σκηνή και δίνει την άρση για να ξεκινήσει η εκτέλεση. Υπάρχει και σε αυτή την εκτέλεση ελάχιστη κίνηση των κεφαλιών, όπως υπήρχε και στις προηγούμενες εκτελέσεις.

Το τέταρτο παράδειγμα είναι από την παιδική χορωδία «Gondwana Voices»⁷⁹ της Αυστραλίας και αποτελείται από μια μεγάλη χορωδία της τάξεως των 74 χορωδών. Παρά το γεγονός ότι είναι μια μεγάλη χορωδία υπάρχει απόλυτη συγκέντρωση και άμεση σύνδεση με τον μαέστρο καθ' όλη τη διάρκεια της ερμηνείας. Παρατηρείται και εδώ κίνηση στο σημείο που υπάρχει γραφική παρτιτούρα, με την διαφορά ότι οι χορωδοί στρίβουν τον κορμό και τα κεφάλια τους προς το πλάι και κατά την ανάβαση σηκώνονται προς τα πάνω. Στο σημείο όπου επικρατεί ο πανικός και το χάος, βλέπουμε μια κυκλική κίνηση του κορμού όλων των χορωδών. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί η εκφραστικότητα στα πρόσωπα των χορωδών κατά την εκτέλεση, αλλά και το γεγονός ότι το απολαμβάνουν και το βλέπουν σαν παιχνίδι. Ασχέτως του μεγέθους της χορωδίας σε

---

⁷⁸Βλ. το [<https://www.youtube.com/watch?v=syWaCll4f5E>].

⁷⁹Βλ. το [<https://www.youtube.com/watch?v=8uwjq88hmgc>].

συνδυασμό με την κίνηση, δεν πέφτουν καθόλου τονικά και οι φωνές είναι άρτια συνδεδεμένες μεταξύ τους.

Βάση της προσωπικής μου εμπειρίας, όταν ερμήνευσα το συγκεκριμένο έργο με την χορωδία στην οποία ήμουν μέλος (χορωδία «Επιλογή»), συμπεριλάβαμε σε αρκετά μεγάλο βαθμό την θεατρικότητα και την κίνηση. Φτιάξαμε διάφορες μάσκες, στηριζόμενες πάνω σε κοντάρια και τις συμπεριλάβαμε στην ερμηνεία του έργου, για να δώσουμε την αίσθηση του μυστηρίου. Συγκεκριμένα, όταν ερμηνεύαμε ένα διαφορετικό όνομα υψώναμε εναλλάξ τις μάσκες στον αέρα και έπειτα τις κατεβάζαμε. Σε μερικά σημεία τις χτυπούσαμε στο πάτωμα (πχ. μ.4)⁸⁰ και στο σημείο όπου υπήρχε η γραφική παρτιτούρα, αντί να γυρίζουμε τα κεφάλια μας, όπως είδαμε στα προηγούμενα παραδείγματα, στην ανάβαση σηκώναμε ψηλά τις μάσκες προς το κέντρο της χορωδίας και στην κατάβαση τις κατεβάζαμε προς τις εξωτερικές μεριές της χορωδίας. Κατά τη διάρκεια της ερμηνείας προσπαθήσαμε να περάσουμε μέσω της κίνησης με τις μάσκες, αλλά και της εκφραστικότητάς μας, αυτό που υποδεικνύει ο συνθέτης στην παρτιτούρα, να μεταφέρουμε την αίσθηση του μυστηρίου στους ακροατές, αλλά και να πετύχουμε το αποτέλεσμα που οραματίστηκε η μαέστρος μας, το οποίο εν τέλει επιτεύχθηκε.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω παραδείγματα παρατηρούμε ότι η κάθε ερμηνεία είναι διαφορετική. Προστίθενται διάφορα στοιχεία της προσωπικότητας του μαέστρου, όσο και των χορωδών, και προσαρμόζονται στις ικανότητές τους, με σκοπό να αποδοθεί το μήνυμα που θέλει να δώσει ο ίδιος ο συνθέτης μέσω του έργου του σε συνδυασμό με τις διάφορες κινήσεις και την ταχύτητα που επιλέγει να δώσει ο κάθε μαέστρος στην προκειμένη περίπτωση, με απώτερο σκοπό την καλύτερη ερμηνεία που μπορεί να δώσει το χορωδιακό σύνολο με τον μαέστρο.

---

⁸⁰Βλ. παρτιτούρα σελ. 76.

6.3 Σχέση Μαέστρου - Χορωδών

Σημαντικό ρόλο στην διδασκαλία, για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της, αλλά και στο να δοθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα κατά την ερμηνεία αποτελεί η σχέση που αναπτύσσεται και υπάρχει ανάμεσα στον μαέστρο και τους χορωδούς.

Μέσω της εμπειρίας μου ως χορωδός από τα 6 μου χρόνια και όντας μέλος σε αρκετές χορωδίες, παρατήρησα ότι όταν υπάρχει μια οικειότητα ανάμεσα στον μαέστρο και τους χορωδούς, η διδασκαλία οποιουδήποτε χορωδιακού έργου μπορεί να πραγματοποιηθεί πιο ευχάριστα, αλλά και να υπάρξει περισσότερη κατανόηση για το τι θέλει ο μαέστρος να αποδοθεί από τη χορωδία του. Συγκεκριμένα όταν ο μαέστρος εμπνέει και δείχνει εμπιστοσύνη σε σχέση με τις δυνατότητες των χορωδών του, τονώνει το ηθικό τους, επικοινωνεί μέσω του διαλόγου και της συζήτησης μαζί τους θίγοντας διάφορους προβληματισμούς ή απορίες σχετικά με το έργο, το οποίο διδάσκοντα. Το αποτέλεσμα ο χορωδός να είναι πιο συνεργάσιμος, πιο ενθουσιώδης ως προς την εκμάθηση του έργου και να δίνει όλο του το είναι και τον καλύτερο του εαυτό.

Αυτό δεν τεκμηριώνεται μόνο από την προσωπική μου άποψη, αλλά και από τα στατιστικά στοιχεία, που προέκυψαν από την έρευνα μέσω των ερωτηματολογίων των μαέστρων και των χορωδών. Συγκεκριμένα, και οι επτά μαέστροι όταν ρωτήθηκαν για το αν πιστεύουν ότι η σχέση μαέστρου-χορωδού είναι σημαντική για το χορωδιακό σύνολο, απάντησαν ότι αυτή η σχέση είναι πολύ σημαντική, καθώς χορωδία σημαίνει οικογένεια και αυτό το ισχυρό δέσιμο πρέπει να υπάρχει, καθώς ο μαέστρος είναι ο leader και αυτόν εμπιστεύεται και αγαπά η χορωδία. Αν αυτή η σχέση δεν υπάρχει, τότε μπορούν να υπάρξουν διάφορες επιπτώσεις ως προς την κατανόηση και ως προς τη δημιουργία της μουσικής. Παράλληλα, ο μαέστρος, αλλά και οι χορωδοί είναι ένα σύνολο ζωντανών ανθρώπων, όπου απευθύνονται στα πιο λεπτά συναισθήματα που μπορούν να

προκληθούν μέσω της μουσικής και να αγγίζουν την ψυχή των ακροατών. Πρέπει να γνωρίζουμε ότι ο μαέστρος είναι ο καθρέφτης της χορωδίας του και πρέπει να μπορούν να γίνονται ένα για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού.

Αυτή η σχέση επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό ακόμα και την επιλογή του είδους που επιλέγει ένας μαέστρος να διδάξει στη χορωδία του, καθώς όταν υπάρχει μια αρμονική σχέση ανάμεσα σε μαέστρο και χορωδούς, τότε ο κάθε μαέστρος μπορεί να προσεγγίσει όλα τα είδη, ιδιαίτερα όταν γνωρίζει τις δυνατότητες της χορωδίας του. Μέσω αυτής της σχέσης, ο μαέστρος επιλέγει έργα τα οποία μπορούν να εκφράσουν τόσο την προσωπικότητα του ιδίου, όσο και την προσωπικότητα των χορωδών του.

Η σχέση μαέστρου – χορωδού είναι ακόμη πολύ σημαντική ως προς το ηχητικό αποτέλεσμα του χορωδιακού συνόλου, καθώς υπάρχει μια οικειότητα ανάμεσα τους, που στοχεύει σε μια αρμονική συνεργασία και διάθεση τόσο από τον ίδιο, όσο και από τους χορωδούς. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να δίνουν και οι δύο τον καλύτερο τους εαυτό και να πετυχαίνουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Επίσης, βοηθάει στο να υπάρχει καλή τεχνική προετοιμασία, μια σχέση αγάπης για τον κοινό σκοπό που έχει ο μαέστρος με τους χορωδούς, στην εκτίμηση που δημιουργείται μεταξύ αυτού του συνόλου, στην ομαδικότητα και στην επικοινωνία μεταξύ τους.

Ακόμη σημαντικότερη παρουσιάζεται να είναι αυτή η σχέση για τους χορωδούς, καθώς αποτελεί το παν για αυτούς. Μέσω της οικειότητας, της επικοινωνίας, της συνεργασίας, της εμπιστοσύνης, της στήριξης, της συμπάθειας και της αγάπης μπορεί να δημιουργηθεί ένα θετικό, ευχάριστο και διασκεδαστικό περιβάλλον, τόσο για τους ίδιους, όσο και για τον μαέστρο, όχι μόνο κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας του έργου, όπου οι ίδιοι νιώθουν πιο άνετα - ακόμη και οι χορωδοί που δεν έχουν μουσικές γνώσεις - αλλά και κατά την ερμηνεία του. Στόχος αυτής της σχέσης είναι η εξασφάλιση της άριστης

συνεργασίας ανάμεσά τους, δίνοντας το επιθυμητό αποτέλεσμα των μουσικών έργων και μεταδίδοντας τα συναισθήματα και τον χαρακτήρα τους στους ακροατές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω αυτής της σχέσης ανάμεσα στον μαέστρο και τους χορωδούς, αλλά και εμπειρικά μιλώντας, τόσο εγώ, όσο και οι χορωδοί που συμμετείχαν στην έρευνά, αρεσκομάστανε σε έργα με γραφική παρτιτούρα καθώς αποτελούν πρόκληση, κινούν το ενδιαφέρον ως προς την εκμάθηση και τις εκφραστικές δυνατότητες που προσφέρουν, τη φαντασία, τη δημιουργικότητα και το μυστήριο, αλλά και στο να γίνουν αντιληπτές από όλου και οι χορωδιακές μας ικανότητες.

7

Επίλογος

7.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο εμπεριέχεται η σύνοψη και τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνά. Επίσης, αναφέρονται προτάσεις για την περαιτέρω μελλοντική εξέλιξη αυτού του είδους σημειογραφίας. Το κεφάλαιο δε, κλείνει με τις προσδοκίες, τόσο τις δικές μου, όσο και των ερευνητών, για την ανάπτυξη και εξέλιξη αυτού του είδους γραφικής σημειογραφίας.

7.2 Σύνοψη –Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας την πάρα πάνω πτυχιακή εργασία, παρατηρείται η ιδιαιτερότητα των έργων με γραφική σημειογραφία, αφού χαρακτηρίζονται πολύπλοκα και απροσδιόριστα ως προς τον χαρακτήρα τους. Χαρακτηρίζονται έτσι, λόγω του ότι χρησιμοποιούν πολύπλοκα σημάδια, στα οποία απαιτείται η συνοδεία εξήγησής τους, καθώς σε κάθε μουσικό έργο μπορεί να έχουν διαφορετική λειτουργία ή σκοπό. Αυτός είναι και ο λόγος που η γραφική παρτιτούρα είναι απροσδιόριστη.

Μπορεί να χαρακτηριστεί και ιδιαίτερη γιατί απαιτείται συγκεκριμένη προσέγγιση, μελέτη και εκτέλεση του κάθε έργου. Συγκεκριμένα ο μαέστρος προτού προσεγγίσει το μουσικό έργο με γραφική παρτιτούρα, πρέπει να είναι σίγουρος ότι το χορωδιακό του σύνολο είναι σε θέση να το αποδώσει όσο καλύτερα μπορεί. Για να γίνει αυτό πρέπει να πληρεί τις προϋποθέσεις που ζητά ο συνθέτης, μέσω των υποδείξεων που υπάρχουν στην παρτιτούρα. Απαιτείται αρκετός χρόνος ατομικής μελέτης τόσο από τον μαέστρο, όσο και από τους χορωδούς, καθώς και οι δύο πρέπει να κατανοήσουν τον χαρακτήρα του κομματιού και την λειτουργία των σημαδιών - συμβόλων.

Αυτό που κάνει ακόμα πιο ιδιαίτερη μια γραφική παρτιτούρα είναι το ότι παρά τις υποδείξεις του συνθέτη, δίνεται μια ελευθερία αυτοσχεδιασμού στον μαέστρο και το χορωδιακό του σύνολο. Ο μαέστρος αφού προσεγγίσει και μελετήσει το μουσικό έργο, φαντάζεται και οραματίζεται το επιθυμητό αποτέλεσμα. Ο μαέστρος με την δημιουργικότητα, την φαντασία και την θεατρικότητά του μπορεί να προσθέσει κίνηση, μουσικά όργανα ή και άλλα αντικείμενα, όπως μάσκες, με σκοπό να πετύχει τον χαρακτήρα του έργου και αυτόν τον χαρακτήρα να μεταδώσει στους ακροατές. Παράλληλα, μέσω των στοιχείων των οποίων προσθέτει ο μαέστρος αποδίδεται το αποτέλεσμα που επιθυμεί ο συνθέτης, σε συνδυασμό με την προσωπικότητα και τον οραματισμό του μαέστρου.

Για να επιτευχθούν τα πιο πάνω, απαιτείται σωστή παρουσίαση του μουσικού έργου από τον μαέστρο στο μουσικό σύνολο για αποφυγή αρνητικών αντιδράσεων. Σε περίπτωση όμως, που υπάρξουν αυτού του είδους αντιδράσεις, ο μαέστρος καλείται να καθησυχάσει τη χορωδία του, να εξηγήσει και να παρουσιάσει το συγκεκριμένο είδος, το οποίο είναι ιδιαίτερο και σπάνιο, μέσω του διαλόγου και της μεταδοτικότητας. Στη συνέχεια, ο μαέστρος καλείται να παρουσιάσει τους τρόπους με τους οποίους θα διδάξει το συγκεκριμένο κομμάτι, αλλά και τους στόχους και το αποτέλεσμα που ο ίδιος

επιθυμεί. Η διδασκαλία των δύο κομματιών, *Aglepta* και *Jaakobin Pojat*, διαπιστώνεται ότι πραγματοποιήθηκε με τον ίδιο τρόπο. Συγκεκριμένα, οι μαέστροι δίδαξαν και τα δύο κομμάτια τμηματικά, φράση-φράση, με συχνές επαναλήψεις, έτσι ώστε οι χορωδοί να μάθουν και να εμπεδώσουν καλύτερα την φωνή τους και συνολικά να πετύχουν τον κοινό τους στόχο. Στη συνέχεια, αφού η χορωδία μάθει πάρα πολύ καλά το κομμάτι, τότε οι μαέστροι κρίνουν αν μπορούν να προσθέσουν κινήσεις, όργανα, κλπ., χωρίς να επηρεάζεται αρνητικά το ηχητικό αποτέλεσμα της χορωδίας.

Κατά τη διάρκεια της ερμηνείας, αλλά και της διδασκαλίας των δύο έργων, απαιτείται συχνός διάλογος, επικοινωνία και σύνδεση ανάμεσα στον μαέστρο και τους χορωδούς, για αποφυγή ή λύση διαφόρων προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν. Αυτό όπως αποδεικνύεται, επιτυγχάνεται με την χρόνια σχέση που δημιουργείται ανάμεσα στον μαέστρο και τους χορωδούς του, καθώς αποτελεί σημαντικό χαρακτηριστικό για την επίτευξη των στόχων τους, αλλά και την εξέλιξή τους.

Τα κομμάτια με γραφική σημειογραφία, αποτελούν μια από τις εξελίξεις που γνώρισε η μουσική κατά τη διάρκεια της ιστορίας της, τόσο στο χορωδιακό ρεπερτόριο, όσο και στα μουσικά όργανα. Παρά το γεγονός ότι σπάνια προσεγγίζεται και διδάσκεται αυτό το είδος, λόγω του ότι απαιτεί αρκετό χρόνο μελέτης και κατανόησης της λειτουργίας του, εξαιτίας της πληθώρας σημαδιών και συμβόλων που την περικλείουν, είναι κατά την άποψη μου, ένας σημαντικός σταθμός στον κλάδο της μουσικής. Θεωρείται ακόμα και στις μέρες μας κάτι πρωτοποριακό για την εποχή μας, αφού έχουμε συνηθίσει στο άκουσμα αρμονικών μελωδιών και ήχων. Αξίζει να σημειωθεί ότι, μπορεί οι μαέστροι της εποχής μας να επιλέγουν σπάνια αυτού του είδους κομμάτια, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, αλλά είναι αξιοπρόσεχτο το γεγονός ότι οι χορωδοί που έλαβαν μέρος στην έρευνά, αρέσκονται σε αυτό το είδος, καθώς είναι πρόκληση γι’

αυτούς και επιθυμούν να μάθουν περισσότερα για αυτό. Απλά ίσως, σαν πολιτισμός δεν είμαστε έτοιμοι ακόμη να δεχθούμε και να κατανοήσουμε αυτή τη μουσική εξέλιξη.

7.3 Μελλοντικές Επεκτάσεις

Το θέμα που πραγματεύεται η παρούσα πτυχιακή, αποτελεί ένα μικρό λιθαράκι για την εξέλιξη αυτού του είδους σημειογραφίας. Αυτό απορρέει μέσα από το ότι αξίζουν να μελετηθούν όλες οι πτυχές της, αφού τα στοιχεία που υπάρχουν καταγεγραμμένα για αυτήν είναι ελάχιστα. Για να επιτευχθεί αυτό, θεωρώ ότι πρέπει να γίνει ευρέως γνωστή η ύπαρξή της, μέσω της διδασκαλίας και της ερμηνείας των κομματιών που την απαρτίζουν.

Θα ήταν καλό, κατά τη γνώμη μου οι μαέστροι να προσεγγίζουν πιο συχνά τέτοιου είδους κομμάτια, χωρίς να σκέφτονται εάν θα είναι χρονοβόρο ή όχι, καθώς μέσω αυτού θα είναι σε θέση να γνωρίσουν περισσότερο τις ικανότητες τόσο των ιδίων, όσο και του χορωδιακού τους συνόλου. Για να μπορέσει να συμβεί αυτό θα πρέπει να συνθέτουν και περισσότεροι συνθέτες τέτοιες συνθέσεις, καθώς το συγκεκριμένο είδος αποτελεί πρόκληση όχι μόνο για τους ιδίους, αλλά και για τους ακροατές.

Εύχομαι η πορεία και η εξέλιξη αυτού του είδους γραφικής σημειογραφίας, να αναπτυχθεί μελλοντικά και να γίνει προσιτή στο ευρύ κοινό. Είθε η εξέλιξή της να οδηγήσει τους μελετητές σε καινούργια ερευνητικά μονοπάτια, με αποτέλεσμα η γραφική σημειογραφία να πάρει τη θέση που της αρμόζει επιτέλους, στο σύγχρονο και μελλοντικό μουσικό κόσμο μας.

8

Βιβλιογραφία

8.1 Ξένη Βιβλιογραφία Αλφαβητικά

Behnen, Severin. "The Construction of Motion Graphics Scores", *University of California*, Los Angeles 2008, vol. I.

Brindle, Reginald Smith. *The New Music. The Avant-garde since 1945*. Oxford University Press, 1975.

Cook, Nicolas. εκδ., *Ελληνικά Γράμματα: Μουσική, όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε*. Αθήνα 2007.

Cox, Christoph και Warner, Daniel. *Audio Culture. Readings in Modern music*. New York: The Continuum International Publishing Group Inc, 2004.

Cox, Christoph και Warner Daniel. εκδ., *The Continuum International Publishing Group Inc: Audio Vulture. Readings in modern music*. New York, 2004.

Eco, Umberto. εκδ. *Νήσος: Πώς γίνεται μια διπλωματική εργασία* (επιμ. Μαριάννα Κονδύλη). Αθήνα, 1994.

Garnett, Liz. *Choral, Conducting and the construction of meaning. Gesture, Voice, Identity*. Farnham, Burlington, Surrey, VT : Ashgate, 2009.

Kaplan, Abraham. *Choral Conducting*. New York, 1985.

Karkoscha, Erhard, εκδ., *Hermann Moeck Verlag`Celle:Das Schriftbild der neuen music*. Germany, 2004.

Karolyi ,Otto. *Εισαγωγή στη Μουσική* (μτφρ. Καλοκύρη Τρισεψένη). Δεκέμβριος 1983.

Machlis, Joseph. εκδ., *Fagotto books: Η απόλαυση της Μουσικής-Εισαγωγή στην Ιστορία-Μορφολογία της Δυτικής Μουσική* (μτφρ. Δημήτρης Πυργιώτης). Αθήνα, 1996.

Mellnäs, Arne. εκδ., *Walton Music Corporation: Aglepta*. U.S.A., 1994.

Michels, Ulrich. εκδ., *Φίλιππος Νάκας: Άτλας της Μουσικής, Τόμος II* (μτφρ. και επιμ. Ι.Ε.Μ.Α). Αθήνα.

Mussat, Marie-Clair. *Trajectoires de la musique au XXe siècle*. Paris, Klincksieck, 2002.

Ong, Walter J. εκδ., *Πανεπιστημιακές Κρήτης: Προφορικότητα και Ενγγραματοσύνη* (μτφρ. Κ. Χατζηκυριάκου), Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2005.

Restagno, Enzo. *Berio*. Torino, 1995.

Stültz, Marie, *Choral Excellence for Treble Voices*. Waitsfield: ChoralExcellence Incorporated, 2005.

Vargas, António Pinho. “*Músicas de 60: um espirito do, tempo e as relaçõsesquecidas*” in *Cinco Conferências – especulações criticas sobre a História da Música do Século XX*. Lisboa: EdiçãoCulturgest, 2008.

8.2 Ελληνική Βιβλιογραφία Αλφαβητικά

Καραδήμου – Λιάτσου, Παυλίνα. εκδ., *Orpheus: Από την Ακρόαση στην Ακοή.*, Αθήνα, 2001.

Κουτσουπίδου Μ., Καραγιώργης Ε. και Ιωάννου Μ. εκδ., *Νεφέλη-Μουσική: Μουσική Ι*. Λευκωσία 1996.

Μακροπούλου, Έφη και Βαρελάς, Δημήτρης. εκδ., *Fagotto: Μουσική, το πιο συναρπαστικό παιχνίδι*. Αθήνα, 2001.

8.3 Ηλεκτρονικές Πηγές

Anderson, Eva. “Arne Mellnäs”. Gift 1996/4 and 2003/1.

[<http://musikverket.se/musikochteaterbiblioteket/arkivregistret/arne-mellnas-1933-2002/>]

Cardew, Cornelius. "Notation: Interpretation, etc.". In *Tempo, New Series*, No. 58. Cambridge University Press (1961). [<http://www.jstor.org/stable/832525>] (11/05/20017)

Haubenstock –Ramati, Roman. "Notation-Material and Form". *Perspectives of New Music*, Vol. 4, No. 1,(1965): 43. [http://www.jstor.org/stable/832525?seq=1#page_scan_tab_contents] (27/05/2017)

Moura. Eli-Eri. "Manipulações do tempo em música –uma introdução". *Claves*, n.º 4 (Noέμβριος 2007): 87. [<http://www.ies.ufpb.br/ojs/index.php/claves/article/view/2868/2458>] (27/05/2017)

Musicmakers. "Kantele"(2017). [<http://www.harpskit.com/kantele.html>] (25/05/2017)

Peterson, Hans-Gunnar. "Mellnäs, Arne", Biography, *International Society for Contemporary Music*2002. [<http://www.iscm.org/about/members/honorary-members/melln%C3%A4s-arne>] (26/05/2017)

Primarily a Cappella singers.com. Your Source for vocal Harmony. "In Celebration of the Human Voice- The Essential Musical Instrument. Pekka Kostiainen."Director. United Singers International .[<http://www.singers.com/choral/director/Pekka-Kostiainen/>] (25/05/2017)

Santos, PedroM. "Aglepta de Arne Mellnäs. A nova vocalidade, a indeterminação gráfica como meios para o alargamento das competências vocais e interpretativas do coro infantil"(2015). [<http://citeweb.info/20152750049>] (27/05/2017)

Santos, Pedro M. "Aglepta de Arne Mellnäs. A nova vocalidade, a indeterminação gráfica como meios para o alargamento das competências vocais e interpretativas do coro infantil", *Post-ip: Revista do FórumInternacional de Estudos em Música e Dança*, Vol.2, No.2 (2013): 273. [file:///C:/Users/eviky_000/Desktop/3433-12333-1-PB.pdf] (03/06/2017)

Wikipedia. "Arne Mellnäs" (2015). [https://nl.wikipedia.org/wiki/Arne_Melln%C3%A4s] (26/05/2017)

Wikipedia. "Bengt afKlintberg" (2017). [https://sv.wikipedia.org/wiki/Bengt_af_Klintberg] (27/05/2017)

Wikipedia. "Pekka Kostiainen" (2016). [https://fi.wikipedia.org/wiki/Pekka_Kostiainen] (25/05/2017)

Γκόντη, Αναστασία, “Η μουσική δίνει φτερά στην ψυχή”, *psychologynow.gr*, Μάιος 30, 2016. [<https://www.psychologynow.gr/psychic-health/psychotherapy/621-h-musiki-stin-psichi-mas-i-psichologykes-sinepies-tis-musikis-ke-i-chrisi-tis-os-therapeftiko-ergalio.html>] (19/06/2017)

Ζαβογιάννη, Μαρία Ιωάννα, “Μουσικός Ορισμός ή ο Ορισμός της Μουσικής (;)”, *enfo.gr*, Νοέμβριος 24, 2013. [<http://enfo.gr/ar2102>] (19/06/2017)

8.3.1 Ηλεκτρονικές Πηγές Από το Youtube

[<https://www.youtube.com/watch?v=I64cMiZ2gx8>]

[<https://www.youtube.com/watch?v=9HIy1STrHxA>]

[<https://www.youtube.com/watch?v=kCWMPgQIt7E&spfreload=10>]

[<https://www.youtube.com/watch?v=e0xQGBuMSfQ>]

[<https://www.youtube.com/watch?v=uICqjirF8WI&feature=share>]

[<https://www.youtube.com/watch?v=syWaCll4f5E>]

[<https://www.youtube.com/watch?v=8uwjq88hmgc>]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Pekka Kostiainen

Jaakobin pojat

---

lapsi- tai tyttökuorolle

ESITYSOHJEITA

- t. 1-4 huutoa merkityllä säveltasolla (ei varsinaista laulua)
- t. 19-31 liukuvaa puhetta alttoäänillä
- t. 38-44 glissandot: seuraava ääni alkaa siitä mihin edellinen on päässyt
- t. 47-50 säveltasoltaan summittaista puhetta, kestot normaalit
- ▲ mahdollisimman korkea ääni
- ▼ mahdollisimman matala ääni

kuoron ryhmitys

SI	SII	SIII	AI	AII
----	-----	------	----	-----

Omistettu Madetojan lukion kuorolle

Jaakobin pojat

PEKKA KOSTIAINEN 1976

SI
Ruuben, Juuda, Juuda, Juuda, Juuda.

SII
Leevi, Juu

SIII
Siii

AI
Ruuu

AII
Sime-on, Lee

5
Juu-da - ben Ruuben - on Si-me-on
da - ben Ruuben - on - on Si-me-on
- ben Ruuben, Si-me-onnn
Raubennn
vi - ben Ruuben - on Si-me-on.

© Edition Fazer, Helsinki 1978
© Fennica Gehrman Oy, Helsinki

p f mf f ff (10)

- vi Leevi, Juu-da, Juuda. Juuda, Joo - da, Naf-tal, As-ser,
mf f mf f ff

- vi Leevi, Juu-da, Juuda, Juuda, Joo - da. Naf-tal, As-ser,
mf f ff

Juu-da, Juuda, Juuda, Joo - da, Naf-tal, As-ser,
mf f ff

Juu-da, Juuda, Juuda, Joo - da, Daan, Gaad,
mf f ff

Leevi, Juu-da, Juuda, Juuda, Joo - da, Daan, Gaad,

(15)

Se-bu-lon, Joo-sef ja Ben-ja - min, ja Ben - ja - min.
p

Se-bu-lon, Joo-sef ja Ben-ja - min, ja Ben - ja - min.
p

Se-bu-lon, Joo-sef ja Ben-ja - min, ja Ben - ja - min.
p

I-saskar, Joo-sef ja Ben-ja - min, ja Ben - ja - min.
p

I-saskar, Joo-sef ja Ben-ja - min, ja Ben - ja - min.

(20)

mf

SI Jaa - ko - bin - - - - - poi - ki - a, Jaa - - - - - ko - bin

SII Jaa - ko - bin - - - - - poi - ki - a, Jaa - - - - - ko - bin

SIII Jaa - ko - bin - - - - - poi - ki - a, Jaa - ko - bin poi - ki - a,

A 3/4 Ruu - ben, Si - me - on, Lee - vi ja Juu - da. Daan, Naf - tal,

(25) (30)

poi - ki - a, Jaa - ko - bin poi - ki - a,

poi - ki - a, Jaa - ko - bin poi - ki - a,

Jaa - ko - bin poi - ki - a, Jaa - ko - bin poi - ki - a, Jaa - ko - bin

Gaad ja As - ser, I - sas - kar, Se - bu - lon, Joo - sef ja Ben - - - - -

(35)

SI Jaa - ko - bin poi - ki - a.

SII Jaa - ko - bin poi - ki - a.

SIII poi - ki - a, Jaa - ko - bin poi - ki - a.

A - ja - - - - - min. A I Jaa - ko - bin poi - ki - a. A II Jaa - ko - bin poi - ki - a.

(n. 3'')

ff

(n. 2'')

SI

SII

SIII

AI

AII

f -uuu ben

mf -uuu ben

mp -uuu

p -uuu

Rruuuu

40

(n. 3'')

(n. 2'')

ff

Ssiii

f

-iii

mf

-iii

mp

pp

-iii meon

p

-iii meon

(n. 3'')

p

Llee

mf

f

ff

- eee

mf

- eee

vi

p

- eee

Llee

(n. 2'')

(n. 3'')

mf

p (45)

(n. 2'')

f

-uuu

da

ff

-uuu

Jjuuu

f

-uuu

mf

p

-uuu

da

dadadadada

← 1/2" * 1/2" → 1/2" | 1/2" | 1/2" |

Musical score for six voices. Each voice part begins with a dynamic marking of *ff* (fortissimo) and the syllable "Daaaa". The notes are connected by a long horizontal line that rises and falls in a wave-like pattern across the staves. Each part concludes with the syllable "nnn".

Tempo primo .

Musical score for six voices. The first line includes a circled number 50 and the instruction "SOLO dolce". The lyrics for the six voices are:

- Voice 1: Gaa - d, Joo sef. f, f, f, f..... ja
- Voice 2: Gaa - d, Se - bu - lonnn
- Voice 3: Gaa - d, I - saskarr
- Voice 4: Nnaftalll Asserrr
- Voice 5: Nnaftalll Asserrr
- Voice 6: Nnaftalll Asserrr

molto rit. .... *mp* *mp* (55) *p f*

Ben - ja - min. - ben - on - vi Leevi,

mf *mf* *p* *mf* *f*

- ben - on - on - vi Leevi,

f *f*

- ben Si-meon.

f

Ruuben,

p *p* *f*

- ben - on Leevi,

mf *ff* (60)

Juu - da, Juuda, Juuda, Juu - da. Naftal, Asser. Se - bu - lon,

mf *ff*

Juu - da, Juuda, Juuda, Juu - da, Naftal, Asser. Se - bu - lon,

mf *ff*

Juu - da, Juuda, Juuda, Juu - da, Naftal, Asser. Se - bu - lon,

mf *ff*

Juu - da, Juuda, Juuda, Juu - da, Daan, Gaad, I - saskar,

mf *ff*

Juu - da, Juuda. Juuda, Juu - da, Daan, Gaad, I - saskar,

MUSIC FOR SOPRANO AND ALTO CHORUS

Musiikkia sopraano- ja altoäänille

Aho, Kalevi

Lasimaalaus (Ch 54)

Bergman, Erik

Tapetenblume Op. 51b/2

Dreams (Ch 62) Op. 85, for children's or
female choir and soloists

Tapiolassa (Ch 98) Op. 121 for two child soloists,
alto soloist and children's choir

Ernesaks, Gustav

Sireli, kas mul õnne

Heiniö, Mikko

Landet som icke är / Maa, jota ei ole,
for children's choir (female choir) and piano

Johansson, Bengt

Cum essem parvulus (Ch 29), per coro a 3

Pater noster (Ch 16), per coro a 3

Stabat mater dolorosa

Kankainen, Jukka

Waltari-sarja

Kokkonen, Joonas

Ukko-Paavon virsi

Kortekangas, Olli

Tuutulaulu

MAA, for 3 part children's choir and instruments

Kostiainen, Pekka

Jaakobin pojat

Kiurun tie

Konsertti

Moni kakku päältä kaunis

Tikanpolkka

Kyllönen, Timo-Juhani

Three Alleluia Songs

Tussilago / Coltsfoot, for SSA choir and piano

Nikkola, Tuomo

Missa scholarum, for children's choir and organ

Rautavaara, Einojuhani

Joulun virsi, elämän virsi

Marjatta, matala neiti / Marjatta, the Lowly Maiden,
for children's chorus, soloists, flute, percussion and
organ or string quartet

Missa Duodecanonica, for 3 part choir

Suite de Lorca / Lorca-sarja

The First Runo

Viatonten valssi / Waltz of the Innocents,
for SA voices and violin

Wenn sich die Welt auf tut

Sallinen, Aulis

Suita grammaticale (Ch 33) / Kieliopillinen sarja,

for children's chorus and orchestra

Sisask, Urmas

Gratias agamus Domino Deo nostro

Kyrie

Tormis, Veljo

Kadrilaulud / St. Catherine's Day Songs, from the cycle
Estonian Calender Songs (Eesti Kalendrilaulud)

Kaks osa tsüklist "Ingerimaa õhtud" / Two Parts
from the Cycle "Ingrian Evenings"

Kiigelaulud / Swing Songs from the cycle Estonian
Calendar Songs (Eesti Kalendrilaulud)

Kolme Karjalan neittoa / Tres virgines Carelae

Laulusild / Bridge of Song

Looduspildid / Nature Pictures -cycle

1. Kevadkillud / Spring Sketches

2. Suvemotiivid / Summer Motifs

3. Sügismaastikud / Autumn Landscapes

4. Talvemustrid / Winter Patterns

Sampo cuditur, for girls' chorus and percussion

Suomalais-ugrilaisia maisemia / Finno-Ugric Landscapes

Wessman, Harri

Vesi väsy lumen alle / Water Under Snow Is Weary,
for children's chorus, flute, piano and strings

 FENNICA GEHRMAN

KL 78.3413 / 78.3414

ISMN 979-0-55009-300-3

9 790550 093003

The score consists of several parts:

- Top part:** A vocal line starting with "uppsamling på arriving at unison" and "mf nus". It includes a "subito" dynamic change from *f* to *mf* and a "gliss" (glissando) instruction.
- Middle part:** A vocal line with "gliss" and "rytm ad lib" markings. It features a "tempo ad lib." section with a "crescendo" dynamic change from *p* to *f*. A large "Pt" box is present.
- Bottom part:** A vocal line with dynamics *pp*, *mf*, and *p*. It includes circled numbers 3 and 6, and a dashed line indicating a gradual change.
- Bottom-most part:** A vocal line with lyrics: "A gla-ri-a Pid-hol ga-ri-a A-na-nus Qep-ta". It includes a "sotto voce" instruction and a "2-4 sångare" (2-4 singers) instruction. Dynamics include *pp* and *p*.

① viskning (kraftig utandning)
whisper (heavy exhalation)

② tal
speak

③ sång: individuell valfri tonhöjd
singing: each individual choose his own pitch

④ ▲ ▼ = högsta resp. lägsta möjliga (indiv.) sångton
highest/lowest individual pitch possible

⑤ individuell utformning av tonlängden på varje stavelse, dvs ingen kontrollerad samsjunga inom stämman; dirigenten ger endast första insatsen
individual choice of length on each syllable, i.e. avoid controlled unison on each part; the conductor gives only the first down beat

⑥ successiv urtunning av klangen; antalet sångare minskar gradvis: ... 6-5-4 ... 0
gradual thinning of the sound; singers cut out one by one: ... 6-5-4 ... 0

Insatsavstånd, icke preciserade tonlängder [◀▶] och "oändlighetsreprise" [:||] utformas ad lib av dirigenten
The points of entrance, durations, [◀▶] and repeats [:||] are to be created ad lib by the conductor

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΕΣΤΡΩΝ

1. ΦΥΛΟ

Άντρας

Γυναίκα

2. Πότε και ποια ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Θυμάμαι τον εαυτό μου σε ηλικία 4-5 χρονών να παρακολουθώ πρόβες χορωδίας, λόγω του ότι ο πατέρας μου ήταν μαέστρος της χορωδίας Κορίνθου.

3. Έχετε κάνει σπουδές διεύθυνσης χορωδίας; Αν ναι, πού;

Έχω σπουδάσει στο Ινστιτούτο Kodály της Ουγγαρίας, μουσικοπαιδαγωγός. Έχω παρακολουθήσει σειρά σεμιναρίων διεύθυνσης χορωδίας στην Ουγγαρία (Péter Erdei, μαέστρος) και στην Ελλάδα (Αντώνη Κοντογεωργίου).

4. Πόσα χρόνια είστε μαέστρος χορωδίας;

30 χρόνια.

5. Τι σας παρακίνησε να επιλέξετε αυτό το επάγγελμα;

Από τα παιδικά μου χρόνια, η χορωδία ήταν για μένα – εξαιτίας του πατέρα μου – η ευρύτερη οικογένεια μου. Έτσι λάτρεψα το χορωδιακό τραγούδι και ήταν φυσικό επακόλουθο ν' ασχοληθώ κι εγώ με τη χορωδία.

6. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας μαέστρος;

- πολύ καλή γνώση του αντικειμένου του
- να μπορεί να διαχειριστεί μεγάλες ομάδες, καλή επικοινωνία με τα μέλη...
- να είναι μεταδοτικός, να εκμιαεύει από κάθε μέλος το καλύτερο που μπορεί να δώσει

- να είναι δίκαιος και αμερόληπτος απέναντι σε όλα τα άτομα της ομάδας του

7. Έχετε διδάξει ποτέ κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι.

8. Τι ήταν αυτό που σας παρακίνησε να δουλέψετε τέτοιου είδους κομμάτια με την χορωδία σας;

Μελετώντας τα ή ακούγοντας τα, θεώρησα ότι είχαν ενδιαφέρον κι έτσι τα συμπεριέλαβα στο πρόγραμμα της χορωδίας.

9. Γνωρίζετε ή έχετε διδάξει και παρουσιάσει με τη χορωδία σας τα κομμάτια “Aglepta” του Arne Mellnäs και το “Jaakobin Pojat” του Pekka Kostiainen ;

Ναι, το “Aglepta”.

10. Ποιοι ήταν οι λόγοι που επιλέξατε το/τα συγκεκριμένο/α κομμάτι/α ;

Το άκουσα σ’ έναν διαγωνισμό χορωδιών, μου άρεσε πολύ, σκέφτηκα πως ήταν μέσα στις δυνατότητες της χορωδίας μου και έτσι τους το δίδαξα.

11. Ποια ήταν η διαδικασία προετοιμασίας και προσέγγισης των κομματιών και πόσος χρόνος χρειάστηκε προτού τα παρουσιάσετε στους χορωδούς;

Είναι αλήθεια ότι η διαδικασία προετοιμασίας των κομματιών αυτών, χρειάζεται λίγο περισσότερο χρόνο σε σχέση με τις κλασικές παρτιτούρες, μιας και ο μαέστρος πειραματίζεται για κάποιο χρόνο σχετικά με το αποτέλεσμα που θέλει στα συγκεκριμένα κομμάτια.

12. Πώς το παρουσιάσατε;

Όπως όλες τις παρτιτούρες.

13. Πώς αντέδρασαν οι χορωδοί, αφού είδαν μια παρτιτούρα μοναδική απ' ότι οι κλασικές παρτιτούρες και ποιες οι εντυπώσεις τους κατά την διδασκαλίας τους;

Αρχικά με πολύ χιούμορ!! (οι περισσότερες κοπέλες δεν έχουν γνώσεις μουσικές!). όμως επειδή είμαστε μια χορωδία που αγαπά τους πειραματισμού, νομίζω πως τελικά η πρώτη εντύπωση ήταν θετική.

14. Ποιοι ήταν αρχικά οι τρόποι προσέγγισης του ή των κομματιών με σκοπό την διδασκαλία του/ς;

Μελετώντας το διαμόρφωσα μια πρώτη ιδέα για τη φόρμα του κομματιού, γνωρίζοντας πως επιδέχεται πολλούς πειραματισμούς έως το τελικό αποτέλεσμα.

15. Ποιοι ήταν οι τρόποι διδασκαλίας του ή των κομματιών;

Κάθε φωνή δούλεψε πολύ, χωριστά από τις άλλες. Είχαν μια ιδέα στο μυαλό μου (ακολουθώντας και κάποιες υποδείξεις γραμμένες από τον συνθέτη στην παρτιτούρα) και μετά την εξελίξαμε μέχρι να βρούμε το τελικό στυλ. Πάντως η τελική φόρμα του τραγουδιού δόθηκε με την συνήχιση όλων των φωνών.

16. Ποια ήταν τα αρχικά και ποια τα μετέπειτα σχόλια των χορωδών σας, σχετικά με αυτή τους την εμπειρία;

Όταν κάτι δεν είναι οικείο, το αντιμετωπίζουμε με επιφυλακτικότητα. Το συγκεκριμένο είδος κομματιών όμως επειδή καλεί τον χορωδό να πειραματιστεί έως το τελικό αποτέλεσμα, ήταν πρόκληση για τα μέλη της χορωδίας μου, που την αντιμετώπισαν θετικά!

17. Ποιες ήταν οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την διδασκαλία του ή των κομματιών; Πως τις αντιμετωπίσατε;

Δεν αντιμετωπίσαμε ιδιαίτερες δυσκολίες. Χρειάστηκε όμως πολύ περισσότερο χρόνο για να φτάσουμε στο τελικό αποτέλεσμα.

18. Ποια ήταν η σχέση σας με τους χορωδούς κατά την διάρκεια διδασκαλίας των κομματιών; (πχ ήταν συνεργάσιμοι κλπ)

Οι χορωδοί μου αρέσκονται στις προκλήσεις, στο διαφορετικό, στο καινούργιο και ως εκ τούτου ήταν ιδιαίτερα συνεργάσιμες!

19. Πιστεύετε ότι η σχέση μαέστρου-χορωδών είναι σημαντική για το χορωδιακό σύνολο και γιατί;

Πάρα πολύ σημαντική, ιδιαίτερα για τις ερασιτεχνικές χορωδίες. Πρέπει να καταλάβουμε ότι η χορωδία σημαίνει οικογένεια. Άρα πρέπει να υπάρχει ένα ισχυρό δέσιμο ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας – χορωδίας και στον μαέστρο που είναι η κεφαλή, ο leader, αυτός τον οποίο αγαπούν και αποδέχονται.

20. Τι ρόλο πιστεύετε ότι παίζει η σχέση μαέστρου-χορωδών ως προς τα είδη που προσεγγίζετε για την χορωδία σας;

Ο μαέστρος γνωρίζει τις δυνατότητες της χορωδίας του και άρα επιλέγει ο ίδιος το ρεπερτόριο της.

21. Αυτή η σχέση (μαέστρου-χορωδών) είναι σημαντική ως προς το ηχητικό αποτέλεσμα του χορωδιακού συνόλου;

Το ηχητικό αποτέλεσμα μιας χορωδίας είναι συνεργασία δυο παραγόντων. Καλή τεχνική προετοιμασία και σχέση αγάπης και εκτίμησης και μεταξύ των μελών και μεταξύ μελών και μαέστρου γιατί με το ομαδικό τραγούδι κοινωνεί ο άνθρωπος με τον άνθρωπο μέσω της μουσικής.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΕΣΤΡΩΝ

1. ΦΥΛΟ

Άντρας

Γυναίκα

2. Πότε και ποια ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Πολύ μικρή.

3. Έχετε κάνει σπουδές διεύθυνσης χορωδίας; Αν ναι, πού;

Ναι. Στο πανεπιστήμιο Καρόλου Πράγας..

4. Πόσα χρόνια είστε μαέστρος χορωδίας;

11.

5. Τι σας παρακίνησε να επιλέξετε αυτό το επάγγελμα;

Η αγάπη για την μουσική και τα παιδαγωγικά.

6. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας μαέστρος;

Καλές σπουδές.

Οργανωτικός.

Φαντασία.

Επικοινωνιακός.

7. Έχετε διδάξει ποτέ κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Λίγες φορές.

8. Τι ήταν αυτό που σας παρακίνησε να δουλέψετε τέτοιου είδους κομμάτια με την χορωδία σας;

Το καινούργιο.

9. Γνωρίζετε ή έχετε διδάξει και παρουσιάσει με τη χορωδία σας τα κομμάτια “Aglepta” του Arne Mellnäs και το “Jaakobin Pojat” του Pekka Kostiainen ;

Ναι. Το Aglepta.

10. Ποιοι ήταν οι λόγοι που επιλέξατε το/τα συγκεκριμένο/α κομμάτι/α ;

Το βρήκα ενδιαφέρον.

11. Ποια ήταν η διαδικασία προετοιμασίας και προσέγγισης των κομματιών και πόσος χρόνος χρειάστηκε προτού τα παρουσιάσετε στους χορωδούς;

Ατομική μελέτη.

12. Πώς το παρουσιάσατε;

Απλά.

13. Πώς αντέδρασαν οι χορωδοί, αφού είδαν μια παρτιτούρα μοναδική απ’ ότι οι κλασικές παρτιτούρες και ποιες οι εντυπώσεις τους κατά την διδασκαλίας τους;

Με ενθουσιασμό και γέλια.

14. Ποιοι ήταν αρχικά οι τρόποι προσέγγισης του ή των κομματιών με σκοπό την διδασκαλία του/ς;

Μελέτη και κατανόηση.

15. Ποιοι ήταν οι τρόποι διδασκαλίας του ή των κομματιών;

Αποσπασματικό. Λίγο – λίγο.

16. Ποια ήταν τα αρχικά και ποια τα μετέπειτα σχόλια των χορωδών σας, σχετικά με αυτή τους την εμπειρία;

Ενθουσιασμός και στην αρχή και ακόμη περισσότερο στο τέλος.

17. Ποιες ήταν οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την διδασκαλία του ή των κομματιών; Πως τις αντιμετωπίσατε;

Ξεχνούσαν από πρόβα σε πρόβα το κομμάτι.

18. Ποια ήταν η σχέση σας με τους χορωδούς κατά την διάρκεια διδασκαλίας των κομματιών; (πχ ήταν συνεργάσιμοι κλπ)

Ήτανε πολύ συνεργάσιμοι και ενθουσιώδες. Ήλθαμε πιο κοντά με αυτό το κομμάτι.

19. Πιστεύετε ότι η σχέση μαέστρου-χορωδών είναι σημαντική για το χορωδιακό σύνολο και γιατί;

Είναι το Α και το Ω. διότι αν δεν υπάρχει πολύ καλή σχέση δεν μπορεί να κάνεις μαζί μουσική.

20. Τι ρόλο πιστεύετε ότι παίζει η σχέση μαέστρου-χορωδών ως προς τα είδη που προσεγγίζετε για την χορωδία σας;

Εφόσον η σχέση αυτή είναι αρμονική και σε ψηλό επίπεδο τότε μπορεί να προσεγγιστούν σχεδόν όλα τα είδη.

21. Αυτή η σχέση (μαέστρου-χορωδών) είναι σημαντική ως προς το ηχητικό αποτέλεσμα του χορωδιακού συνόλου;

Ασφαλέστατα. Όταν υπάρχει αρμονική συνεργασία η διάθεση όλων είναι θετική και όλοι μας δίνουμε τα πάντα για να πετύχουμε το καλύτερο αποτέλεσμα.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΕΣΤΡΩΝ

1. ΦΥΛΟ

Άντρας

Γυναίκα

2. Πότε και ποια ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Στα 8 μου χρόνια.

3. Έχετε κάνει σπουδές διεύθυνσης χορωδίας; Αν ναι, πού;

Ναι, στην Ακαδημία Λίστ, Ουγγαρία.

4. Πόσα χρόνια είστε μαέστρος χορωδίας;

15 χρόνια.

5. Τι σας παρακίνησε να επιλέξετε αυτό το επάγγελμα;

Η αγάπη μου για τις χορωδίες από μικρή.

6. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας μαέστρος;

Κατάρτιση, οργανωτικές δεξιότητες, φαντασία, δημιουργικότητα και φυσικά μεταδοτικότητα.

7. Έχετε διδάξει ποτέ κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Πολλές φορές.

8. Τι ήταν αυτό που σας παρακίνησε να δουλέψετε τέτοιου είδους κομμάτια με την χορωδία σας;

Με κέντρισε το καινούργιο, το διαφορετικό.

9. Γνωρίζετε ή έχετε διδάξει και παρουσιάσει με τη χορωδία σας τα κομμάτια “Aglepta” του Arne Mellnäs και το “Jaakobin Pojat” του Pekka Kostiainen ;

Και τα 2. Ναι.

10. Ποιοι ήταν οι λόγοι που επιλέξατε το/τα συγκεκριμένο/α κομμάτι/α ;

Μου άρεσαν πολύ – ήταν πρόκληση.

11. Ποια ήταν η διαδικασία προετοιμασίας και προσέγγισης των κομματιών και πόσος χρόνος χρειάστηκε προτού τα παρουσιάσετε στους χορωδούς;

Μελέτη και κατανόηση παρτιτούρας κ.α.

12. Πώς το παρουσιάσατε;

Με κίνηση και θεατρικότητα.

13. Πώς αντέδρασαν οι χορωδοί, αφού είδαν μια παρτιτούρα μοναδική απ’ ότι οι κλασικές παρτιτούρες και ποιες οι εντυπώσεις τους κατά την διδασκαλία τους;

Άλλοτε αμήχανα, άλλοτε με ενθουσιασμό. Οι εντυπώσεις κατά τη διδασκαλία θετικές, ενθουσιασμός χαρά.

14. Ποιοι ήταν αρχικά οι τρόποι προσέγγισης του ή των κομματιών με σκοπό την διδασκαλία του/ς;

Τμηματική μελέτη.

15. Ποιοι ήταν οι τρόποι διδασκαλίας του ή των κομματιών;

Σε μικρά αποσπάσματα, πολλές επαναλήψεις για εμπέδωση.

16. Ποια ήταν τα αρχικά και ποια τα μετέπειτα σχόλια των χορωδών σας, σχετικά με αυτή τους την εμπειρία;

Ενθουσιασμός.

17. Ποιες ήταν οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την διδασκαλία του ή των κομματιών; Πως τις αντιμετωπίσατε;

Σύνδεση των διαφόρων τμημάτων μεταξύ τους.

18. Ποια ήταν η σχέση σας με τους χορωδούς κατά την διάρκεια διδασκαλίας των κομματιών; (πχ ήταν συνεργάσιμοι κλπ)

Πολύ συνεργάσιμοι, ενθουσιώδης.

19. Πιστεύετε ότι η σχέση μαέστρου-χορωδών είναι σημαντική για το χορωδιακό σύνολο και γιατί;

Πολύ. Ο μαέστρος είναι ο καθρέφτης της χορωδίας του. Πρέπει να μπορούν να γίνουν ένα.

20. Τι ρόλο πιστεύετε ότι παίζει η σχέση μαέστρου-χορωδών ως προς τα είδη που προσεγγίζετε για την χορωδία σας;

Τεράστιο. Πρέπει να μπορούν να εκφραστούν και οι 2 πλευρές μέσα από το έργο, να τους ταιριάζει.

21. Αυτή η σχέση (μαέστρου-χορωδών) είναι σημαντική ως προς το ηχητικό αποτέλεσμα του χορωδιακού συνόλου;

Το πιο σημαντικό.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΕΣΤΡΩΝ

1. ΦΥΛΟ

Άντρας

Γυναίκα

2. Πότε και ποια ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Σε πολύ μικρή παιδική ηλικία – ο πατέρας μου ήταν μουσικός.

3. Έχετε κάνει σπουδές διεύθυνσης χορωδίας; Αν ναι, πού;

Κρατική Χορωδιακή Σχολή Σβέσνικοφ της Μόσχας (1978-1986) και Κρατικό Ωδείο Τσαϊκόφσκι της Μόσχας (1988-1993).

4. Πόσα χρόνια είστε μαέστρος χορωδίας;

Δουλεύω ως μαέστρος πάνω από τα 25 χρόνια.

5. Τι σας παρακίνησε να επιλέξετε αυτό το επάγγελμα;

Δεν το επέλεξα, έτυχε. Στην ηλικία 10 χρονών μπήκα στη Σχολή Σβέσνικοφ. Μικρό παιδί ήμουν, ήθελα απλώς να σπουδάσω μουσική. Στα 18 μου είχα πτυχίο στην Διεύθυνση Χορωδίας.

6. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας μαέστρος;

Πρέπει να έχει δική του προσωπική αντίληψη του κάθε έργου που διδάσκει, να έχει πολλές και πολύπλευρες γνώσεις, και όχι μόνο στην μουσική, καλή επικοινωνία με τους μουσικούς, αμοιβαίο σεβασμό και πολλά-πολλά άλλα.

7. Έχετε διδάξει ποτέ κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι, αρκετά.

8. Τι ήταν αυτό που σας παρακίνησε να δουλέψετε τέτοιου είδους κομμάτια με την χορωδία σας;

Με τις μαθητικές-φοιτητικές χορωδίες για λόγους κυρίως εκπαιδευτικούς, με τις επαγγελματικές χορωδίες αυτό ήταν επιλογή-παραγγελία της παραγωγής.

9. Γνωρίζετε ή έχετε διδάξει και παρουσιάσει με τη χορωδία σας τα κομμάτια “Aglepta” του Arne Mellnäs και το “Jaakobin Pojat” του Pekka Kostiainen ;

Όχι, τα βλέπω πρώτη φορά.

10. Ποιοι ήταν οι λόγοι που επιλέξατε το/τα συγκεκριμένο/α κομμάτι/α ;

-----

11. Ποια ήταν η διαδικασία προετοιμασίας και προσέγγισης των κομματιών και πόσος χρόνος χρειάστηκε προτού τα παρουσιάσετε στους χορωδούς;

Ο χρόνος που απαιτείται για την μελέτη δεν διαφέρει πολύ από το χρόνο που χρειάζεσαι για την μελέτη συμβατικού έργου (ίσως και λιγότερο). Και η διαδικασία είναι περίπου ίδια – προσπαθείς να καταλάβεις «τι θέλει να πει» ο συνθέτης.

12. Πώς το παρουσιάσατε;

Απλώς μοίρασα τις παρτιτούρες.

13. Πώς αντέδρασαν οι χορωδοί, αφού είδαν μια παρτιτούρα μοναδική απ’ ότι οι κλασικές παρτιτούρες και ποιες οι εντυπώσεις τους κατά την διδασκαλίας τους;

Αντέδρασαν με απορία και δυσπιστία. Οι περισσότεροι ακροατές και σπουδαστές μουσικής είναι εξοικειωμένοι με ακούσματα κλασικά, ρομαντικά, τονικά εν γένει. Η μουσική του 20του (και τώρα και 21του) αιώνα τους δυσκολεύει, αποξενώνει. Πρέπει να τους εξηγήσεις, μερικές φορές και να τους πείσεις πως αυτά ΕΙΝΑΙ

έργα ΜΟΥΣΙΚΑ, και όχι απλά ζωγραφιές. Αν καταφέρεις να κερδίσεις και τους πιο δύσπιστους – το έργο θα βγει.

14. Ποιοι ήταν αρχικά οι τρόποι προσέγγισης του ή των κομματιών με σκοπό την διδασκαλία του/ς;

Βλέπε 11.

15. Ποιοι ήταν οι τρόποι διδασκαλίας του ή των κομματιών;

Εκτός από τη μελωδία στην μουσική υπάρχουν και άλλα στοιχεία: ρυθμός, δυναμική, άρθρωση, φραζάρισμα, εκφραστικότητα και πολλά άλλα. Εστιάζεσαι σ' αυτά.

16. Ποια ήταν τα αρχικά και ποια τα μετέπειτα σχόλια των χορωδών σας, σχετικά με αυτή τους την εμπειρία;

Βλέπε 13.

17. Ποιες ήταν οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την διδασκαλία του ή των κομματιών; Πως τις αντιμετωπίσατε;

Οι δυσκολίες και οι τρόποι αντιμετώπισης των δυσκολιών είναι περίπου ίδιες, ανεξάρτητα από το είδος μουσικής.

18. Ποια ήταν η σχέση σας με τους χορωδούς κατά την διάρκεια διδασκαλίας των κομματιών; (πχ ήταν συνεργάσιμοι κλπ)

Όπως και η σχέση μαέστρου-χορωδού δεν εξαρτάται από το είδος μουσικής.

19. Πιστεύετε ότι η σχέση μαέστρου-χορωδών είναι σημαντική για το χορωδιακό σύνολο και γιατί;

Ναι, πολύ. Δουλεύουμε με τους ζωντανούς ανθρώπους και απευθυνόμαστε (ιδανικά) στα πιο λεπτά συναισθήματα, στην ψυχή των ακροατών.

20. Τι ρόλο πιστεύετε ότι παίζει η σχέση μαέστρου-χορωδών ως προς τα είδη που προσεγγίζετε για την χορωδία σας;

Κανένα.

21. Αυτή η σχέση (μαέστρου-χορωδών) είναι σημαντική ως προς το ηχητικό αποτέλεσμα του χορωδιακού συνόλου;

Όχι απαραίτητα. Βλέπε 19

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΕΣΤΡΩΝ

1. ΦΥΛΟ

Αντρας

Γυναίκα

2. Πότε και ποια ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Άρχισα να ασχολούμαι στα 8, δηλαδή τότε άρχισα να πηγαίνω σε ωδείο. Αλλά υπήρχε πολύ μουσική πάντα στο σπίτι, καθώς έχω δύο μεγαλύτερα αδέρφια τα οποία πήγαιναν ήδη στο ωδείο και άκουγα πολύ πιάνο στο σπίτι.

3. Έχετε κάνει σπουδές διεύθυνσης χορωδίας; Αν ναι, πού;

Σπούδασα στο Σααρμπρύκεν της Γερμανία πιάνο, διεύθυνση χορωδίας και διεύθυνση ορχήστρας.

4. Πόσα χρόνια είστε μαέστρος χορωδίας;

20 χρόνια.

5. Τι σας παρακίνησε να επιλέξετε αυτό το επάγγελμα;

Η αγάπη για το κοινωνικό συστημένο. Η κοινωνικότητα της χορωδίας.

6. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας μαέστρος;

Να είναι επικοινωνιακός, ευγενικός, υπομονετικός, να έχει την ικανότητα της ακοής (μουσικά), να είναι ξεκάθαρος στο τι θέλει και αυτό που φαντάζεται να το περνάει με απλά λόγια στους χορωδούς του και εργατικότητα.

7. Έχετε διδάξει ποτέ κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Είχα διδάξει σε παιδικές χορωδίας πολύ παλιά γύρω στα 20-22.

8. Τι ήταν αυτό που σας παρακίνησε να δουλέψετε τέτοιου είδους κομμάτια με την χορωδία σας;

Ήταν κατά την διάρκεια ενός workshop όπου μας είχε δοθεί από τον συνθέτη επεξηγώντας μας στο τομέα της προσέγγισης και διδασκαλίας.

9. Γνωρίζετε ή έχετε διδάξει και παρουσιάσει με τη χορωδία σας τα κομμάτια “Aglepta” του Arne Mellnäs και το “Jaakobin Pojat” του Pekka Kostiainen ;

Όχι

10. Ποιοι ήταν οι λόγοι που επιλέξατε το/τα συγκεκριμένο/α κομμάτι/α ;

-----

11. Ποια ήταν η διαδικασία προετοιμασίας και προσέγγισης των κομματιών και πόσος χρόνος χρειάστηκε προτού τα παρουσιάσετε στους χορωδούς;

-----

12. Πώς το παρουσιάσατε;

-----

13. Πώς αντέδρασαν οι χορωδοί, αφού είδαν μια παρτιτούρα μοναδική απ’ ότι οι κλασικές παρτιτούρες και ποιες οι εντυπώσεις τους κατά την διδασκαλία τους;

Αν και δεν έχω διδάξει τα συγκεκριμένα κομμάτια, στα παιδιά αρέσουν τέτοιου είδους κομμάτια. Το καλό με αυτή τη μουσική είναι ότι έτσι όπως είναι γραμμένη, ακόμα και αν δεν γνωρίζουν οι χορωδοί (κυρίως παιδιά) νότες δεν σε πειράζει και πάρα πολύ, γιατί έχει πάρα πολλά εφέ, που δεν χρειάζεται κανείς να το διαβάσει. Αν υπάρχουν λίγες νότες μαθαίνονται και ακουστικά.

14. Ποιοι ήταν αρχικά οι τρόποι προσέγγισης του ή των κομματιών με σκοπό την διδασκαλία του/ς;

-----

15. Ποιοι ήταν οι τρόποι διδασκαλίας του ή των κομματιών;

Για το Aglepta χρειάζεται ξεκαθάρισμα κάθε ατάκας, να το προσεγγίσεις φράση-φράση, να μοιράσεις τα στοιχεία σου, να προσέξεις πώς να βάλεις το ένα, τότε το δύο. Να δώσεις το μοτίβο να γίνει το εφέ, να είσαι προετοιμασμένος για να γίνει σωστά χρονικά. Να υπάρχει ροή. (Από μια πρώτη ματιά που έριξα).

16. Ποια ήταν τα αρχικά και ποια τα μετέπειτα σχόλια των χορωδών σας, σχετικά με αυτή τους την εμπειρία;

Στα παιδιά αρέσει αυτού του είδους μουσική. Το βλέπουν σαν παιχνίδι.

17. Ποιες ήταν οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την διδασκαλία του ή των κομματιών; Πως τις αντιμετωπίσατε;

-----

18. Ποια ήταν η σχέση σας με τους χορωδούς κατά την διάρκεια διδασκαλίας των κομματιών; (πχ ήταν συνεργάσιμοι κλπ)

Υπήρχε συνεργασία. Τα παιδιά είναι συνεργάσιμα, προσπαθείς να αποκωδικοποιήσεις αυτό που διαβάζουν. Σημαντικές είναι και οι φάσεις του γέλιου στη πρόβα.

19. Πιστεύετε ότι η σχέση μαέστρου-χορωδών είναι σημαντική για το χορωδιακό σύνολο και γιατί;

Το να έχεις μια καλή σχέση και να είσαι ευγενικός με τον χορωδό είναι πάντα καλό.

20. Τι ρόλο πιστεύετε ότι παίζει η σχέση μαέστρου-χορωδών ως προς τα είδη που προσεγγίζετε για την χορωδία σας;

Εάν ένας μαέστρος είναι γνώστης της κάθε εποχής που διδάσκει τότε μπορείς να κάνεις τα πάντα. Τα πάντα εξαρτώνται από την ποιότητα εκμάθησης, διδασκαλίας και το πώς πλασάρεις κάτι στη χορωδία σου, αν είσαι προετοιμασμένος ή όχι.

21. Αυτή η σχέση (μαέστρου-χορωδών) είναι σημαντική ως προς το ηχητικό αποτέλεσμα του χορωδιακού συνόλου;

Φυσικά. Πρέπει να δίνεις τον καλύτερο σου εαυτό για να πάρεις το καλύτερο των χορωδών. Είναι απίστευτη η σχέση μαέστρου-χορωδούπως αλλάζει από τη μια στιγμή στην άλλη όταν ο μαέστρος δεν δίνει τον καλύτερο του εαυτό, ενώ πόσο μπορείς να τους φτάσεις στα ουράνια όταν τα δίνεις όλα. Εμείς πρέπει πάντα να δίνουμε τον καλύτερο μας εαυτό, να έχουμε πάντα να τους λέμε ωραία πράγματα, να τους εξηγούμε γιατί έτσι και όχι αλλιώς, γιατί διορθώνουμε, τι δεν μας άρεσε.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΕΣΤΡΩΝ

1. ΦΥΛΟ

Άντρας

Γυναίκα

2. Πότε και ποια ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

7 χρονών.

3. Έχετε κάνει σπουδές διεύθυνσης χορωδίας; Αν ναι, πού;

Ναι, Πράγα.

4. Πόσα χρόνια είστε μαέστρος χορωδίας;

10.

5. Τι σας παρακίνησε να επιλέξετε αυτό το επάγγελμα;

Η αγάπη για μουσική.

6. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας μαέστρος;

Οργάνωση, γνώσεις, μεταδοτικότητα.

7. Έχετε διδάξει ποτέ κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι.

8. Τι ήταν αυτό που σας παρακίνησε να δουλέψετε τέτοιου είδους κομμάτια με την χορωδία σας;

Μου άρεσαν.

9. Γνωρίζετε ή έχετε διδάξει και παρουσιάσει με τη χορωδία σας τα κομμάτια “Aglepta” του Arne Mellnäs και το “Jaakobin Pojat” του Pekka Kostiainen ;

Το “Jaakobin Rojat”, ναι.

10. Ποιοι ήταν οι λόγοι που επιλέξατε το/τα συγκεκριμένο/α κομμάτι/α ;

Το είδα στο Youtube.

11. Ποια ήταν η διαδικασία προετοιμασίας και προσέγγισης των κομματιών και πόσος χρόνος χρειάστηκε προτού τα παρουσιάσετε στους χορωδούς;

Πολύ μελέτη και κατανόηση.

12. Πώς το παρουσιάσατε;

Χωρίς κίνηση.

13. Πώς αντέδρασαν οι χορωδοί, αφού είδαν μια παρτιτούρα μοναδική απ’ ότι οι κλασικές παρτιτούρες και ποιες οι εντυπώσεις τους κατά την διδασκαλία τους;

Στην αρχή δυσκολεύτηκαν, τους άρεσε όμως.

14. Ποιοι ήταν αρχικά οι τρόποι προσέγγισης του ή των κομματιών με σκοπό την διδασκαλία του/ς;

Κομματάκια, αποσπάσματα.

15. Ποιοι ήταν οι τρόποι διδασκαλίας του ή των κομματιών;

Κομματάκια, αποσπάσματα.

16. Ποια ήταν τα αρχικά και ποια τα μετέπειτα σχόλια των χορωδών τους, σχετικά με αυτή τους την εμπειρία;

Τους άρεσε, το ζητούν συχνά.

17. Ποιες ήταν οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την διδασκαλία του ή των κομματιών; Πως τις αντιμετωπίσατε;

Η ροή του κομματιού. Με επανάληψη.

18. Ποια ήταν η σχέση σας με τους χορωδούς κατά την διάρκεια διδασκαλίας των κομματιών; (πχ ήταν συνεργάσιμοι κλπ)

Περνούσαμε καλά. Νομίζω ήρθαμε κοντά.

19. Πιστεύετε ότι η σχέση μαέστρου-χορωδών είναι σημαντική για το χορωδιακό σύνολο και γιατί;

Πολύ. Αν δεν υπάρχει σχέση καλή, δεν υπάρχει σύνδεση.

20. Τι ρόλο πιστεύετε ότι παίζει η σχέση μαέστρου-χορωδών ως προς τα είδη που προσεγγίζετε για την χορωδία σας;

Ακόμη πιο σημαντικό ρόλο.

21. Αυτή η σχέση (μαέστρου-χορωδών) είναι σημαντική ως προς το ηχητικό αποτέλεσμα του χορωδιακού συνόλου;

Πολύ!

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΕΣΤΡΩΝ

1. ΦΥΛΟ

Άντρας

Γυναίκα

2. Πότε και ποια ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

5 χρονών.

3. Έχετε κάνει σπουδές διεύθυνσης χορωδίας; Αν ναι, πού;

Ναι, στη Βουλγαρία.

4. Πόσα χρόνια είστε μαέστρος χορωδίας;

8

5. Τι σας παρακίνησε να επιλέξετε αυτό το επάγγελμα;

Η αγάπη.

6. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας μαέστρος;

Γνώσεις και φυσικά ταλέντο.

7. Έχετε διδάξει ποτέ κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Όχι.

8. Τι ήταν αυτό που σας παρακίνησε να δουλέψετε τέτοιου είδους κομμάτια με την χορωδία σας;

-----

9. Γνωρίζετε ή έχετε διδάξει και παρουσιάσει με τη χορωδία σας τα κομμάτια “Aglepta” του Arne Mellnäs και το “Jaakobin Pojat” του Pekka Kostiainen ;

Γνωρίζω. Δεν τα δίδαξα.

10. Ποιοι ήταν οι λόγοι που επιλέξατε το/τα συγκεκριμένο/α κομμάτι/α ;
-----
11. Ποια ήταν η διαδικασία προετοιμασίας και προσέγγισης των κομματιών και πόσος χρόνος χρειάστηκε προτού τα παρουσιάσετε στους χορωδούς;
-----
12. Πώς το παρουσιάσατε;
-----
13. Πώς αντέδρασαν οι χορωδοί, αφού είδαν μια παρτιτούρα μοναδική απ' ότι οι κλασικές παρτιτούρες και ποιες οι εντυπώσεις τους κατά την διδασκαλία τους;-----
14. Ποιοι ήταν αρχικά οι τρόποι προσέγγισης του ή των κομματιών με σκοπό την διδασκαλία του/ς;
-----
15. Ποιοι ήταν οι τρόποι διδασκαλίας του ή των κομματιών;
-----
16. Ποια ήταν τα αρχικά και ποια τα μετέπειτα σχόλια των χορωδών σας, σχετικά με αυτή τους την εμπειρία;
-----
17. Ποιες ήταν οι δυσκολίες που προέκυψαν κατά την διδασκαλία του ή των κομματιών; Πως τις αντιμετωπίσατε;
-----
18. Ποια ήταν η σχέση σας με τους χορωδούς κατά την διάρκεια διδασκαλίας των κομματιών; (πχ ήταν συνεργάσιμοι κλπ)
-----

19. Πιστεύετε ότι η σχέση μαέστρου-χορωδών είναι σημαντική για το χορωδιακό σύνολο και γιατί;

Είναι.

20. Τι ρόλο πιστεύετε ότι παίζει η σχέση μαέστρου-χορωδών ως προς τα είδη που προσεγγίζετε για την χορωδία σας;

Σημαντική.

21. Αυτή η σχέση (μαέστρου-χορωδών) είναι σημαντική ως προς το ηχητικό αποτέλεσμα του χορωδιακού συνόλου;

Ναι.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!

OPUS FEMINA: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

12 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

23

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Αρμονία, Αντίστιξη, Φυγή, Ενοργάνωση Πνευστών Οργάνων, Μουσικολογία.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Η καλή επικοινωνία και συνεργασία συμβάλλει στο καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☐	☒

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☐	☒

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι	Διαφορετικό, πρωτότυπο, ασυνήθιστο άκουσμα, ενδιαφέρον στην εκμάθηση.
☒	☐	

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Άρκετό	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☐	☐	☒	☐	☐

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι	Όχι
☒	☐

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostianen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι	Όχι
☐	☒

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι
☐	☐

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Άρκετό	Πολύ	Πάρα Πολύ
☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;

Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Θέληση για κάτι νέο, διαφορετικό, υψηλά προσδοκώμενο.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Το 1987, σε ηλικία 9 ετών ως μέλος παιδικής χορωδίας.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

30

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Για να λειτουργεί η χορωδία σαν ομάδα δεμένη.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☒	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☐	☒

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσύχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι	Γιατί είναι διαφορετικό από το ρεπερτόριο που συνήθως τραγουδά μια χορωδία, με περισσότερα εκφραστικά μέσα
☒	☐	

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Αρκετό	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☐	☒	☐	☐	☐

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι	Όχι
☒	☐

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι	Όχι
☐	☒

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι
☐	☐

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Αρκετό	Πολύ	Πάρα Πολύ
☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;

Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Αν έχουν το ίδιο ενδιαφέρον μ' αυτό.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Στο σχολείο και στη συνέχεια πήγα σε χορωδία.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

Είμαι τριάντα χρόνια.

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Η καλή σχέση με τη μαέστρο εξασφαλίζει την άριστη συνεργασία και την επιτυχία της εκτέλεσης των μουσικών κομματιών.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσύχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι	Μου άρεσε γιατί ήταν διαφορετικό από τα άλλα κομμάτια.
☒	☐	

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Αρκετό	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☒	☐	☐	☐	☐

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι	Όχι
☒	☐

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι	Όχι
☐	☒

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι
☐	☐

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Αρκετό	Πολύ	Πάρα Πολύ
☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;

Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Για να εμπλουτίσω τις γνώσεις μου στα κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

6 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

30 χρόνια.

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Νιώθω άνεση. Πρέπει να υπάρχει και φιλική σχέση γιατί η χορωδία για μένα εκτός από δραστηριότητα αναψυχής είναι και οικογένεια!

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☒	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☐	☒

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσόχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι	Ξεχωριστό και όχι γνώριμο είδος – πρόκληση.
☒	☐	

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Άρκετό	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☐	☒	☐	☐	☐

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι	Όχι
☒	☐

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostianen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι	Όχι
☐	☒

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι
☐	☐

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Άρκετό	Πολύ	Πάρα Πολύ
☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;

Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Ποτέ δε φτάνει μόνο ένα!

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Στη χορωδία του σχολείου.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

37 χρόνια (σε μικτή και γυναικείο φωνητικό σύνολο).

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί βοηθάει στην εκμάθηση των κομματιών ειδικά για όσους δεν έχουν μουσικές γνώσεις.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☒	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☒	☐	☐	☐

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι	Γιατί μου έδωσε την ευκαιρία να βάλω και τη δική μου έκφραση.
☒	☐	

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Αρκετό	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☐	☐	☒	☐	☐

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι	Όχι
☒	☐

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι	Όχι
☐	☒

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι
☐	☐

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Αρκετό	Πολύ	Πάρα Πολύ
☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;

Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί είναι ενδιαφέρον.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Στην 3^η δημοτικού.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

20

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Πτυχίο πιάνου και αρμονίας.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί έχει άμεση σχέση με την απόδοση της χορωδίας.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☒	☐	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☒	☐

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσόχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι	Γιατί ήταν διαφορετικό από ότι είχαμε κάνει ως
☒	☐	τότε και πολύ ωραίο κομμάτι.

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Αρκετό	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☐	☒	☐	☐	☐

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι	Όχι
☒	☐

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostianen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι	Όχι
☐	☒

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι
☐	☐

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Αρκετό	Πολύ	Πάρα Πολύ
☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί είναι ωραίο να δοκιμάζουμε καινούργια πράγματα.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Γυμνάσιο.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

11 χρ.

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Είναι το παν.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☒	☐	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☒	☐	☐

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

Είναι κάτι καινούργιο.

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Είναι ενδιαφέρον είδος μουσικής.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

12 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

30

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Σημαντικό για να υπάρχει συνεργασία.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☒	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☐	☒

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσύχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

Ήταν κάτι πρωτόγνωρο & εντυπωσιακό.

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Είναι πρόκληση ο βαθμός δυσκολίας του είδους.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

6 χρονών, όταν ξεκίνησα μαθήματα στο ωδείο.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

9 χρόνια, εκ των οποίων τα 4 στην παιδική και τα 5 στο γυναικείο φωνητικό σύνολο.

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Έχω πτυχίο αρμονίας, ενώ στο πιάνο έχω φτάσει στη μέση.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι	Όχι	Γιατί η χορωδία είναι ένα σύνολο και δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς την καλή σχέση των μελών της. Εάν δεν μπορούν να συνεργαστούν μαέστρος και χορωδοί, τότε ακόμα και τα αποτελέσματα είναι καλά, δεν θα νιώθουν χαρούμενοι, καθώς η χορωδία είναι εκτός των άλλων οικογένεια.
☒	☐	

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☐	☒

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☒	☐

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσάχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “*Aglepta*”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι	Διότι είναι κάτι διαφορετικό και ξεχωριστό.
☒	☐	

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Αρκετό	Πολύ	Πάρα πολύ
☐	☐	☐	☒	☐	☐

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι	Όχι
☒	☐

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι	Όχι
☐	☒

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι	Όχι
☐	☐

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου	Ελάχιστο	Μέτριο	Αρκετό	Πολύ	Πάρα Πολύ
☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι	Όχι
☐	☐

**20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;**

Ναι	Όχι	Είναι κάτι διαφορετικό και ξεχωριστό, γιατί θα ξεφεύγαμε από τα συνηθισμένα κομμάτια.
☒	☐	

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Νηπιακή ηλικία (γονείς μέλη χορωδίας).

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

35 χρόνια (παιδική χορωδία και φωνητικό σύνολο).

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Προσωπικά δυσκολεύομαι να συνεργαστώ με άλλους μαέστρους διότι έχω μεγαλώσει με τη μαέστρο μου. Η χημεία με τη μαέστρο είναι βασικό σημείο για την αρμονία της χορωδίας.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☒	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☒	☐

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι Μου άρέσουν πιο αρμονικά & «προβλέψιμα»

κομμάτια.

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου Ελάχιστο Μέτριο Αρκετό Πολύ Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου Ελάχιστο Μέτριο Αρκετό Πολύ Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΠΙΛΟΓΗ: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΧΟΡΩΔΩΝ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

7 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

10 χρόνια.

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Υπάρχει επικοινωνία και καλύτερο μουσικό αποτέλεσμα.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσύχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

Ήταν ενδιαφέρον-διαφορετικό.

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

Είχε ενδιαφέρον, μυστήριο και δεν ήταν μονότονο.

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Είναι πιο ενδιαφέρον από τις κλασικές παρτιτούρες.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

10 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

7

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Grade 8 στο πιάνο.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☒	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☐	☒

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι Πρωτότυπο.

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι Πρωτότυπο-Μυστήριο

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Στην 1^η τάξη του Δημοτικού.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

18.

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Ο μαέστρος είναι αυτός που δημιουργεί θετικό κλίμα και μεταφέρει τη γνώση και στους χορωδούς.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☒	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☒	☐

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσύχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☐	☒

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Από 7 χρονών στο δημοτικό.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

15 χρόνια.

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Δίπλωμα πιάνου και πτυχιούχος μουσικών σπουδών.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Πολύ σημαντική. Δίνει δύναμη στη χορωδία, αισιοδοξία, σιγουριά.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσόχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι Ήταν κάτι καινούργιο, διαφορετικό και δημιουργικό.

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου Ελάχιστο Μέτριο Αρκετό Πολύ Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι Όχι Ήταν διαφορετικό, μυστήριο.

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου Ελάχιστο Μέτριο Αρκετό Πολύ Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Θα το ήθελα πάρα πολύ, γιατί είναι ενδιαφέρον, αποτελούν πρόκληση και γιατί υπάρχει δυνατό δέσιμο με την μαέστρο που πιστεύω μπορούμε να ερμηνεύσουμε και πιο δύσκολα κομμάτια.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

6 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

6 χρόνια.

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Grade 6, πιάνο.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Πολύ σημαντική γιατί εμπνέει εμπιστοσύνη & έχουμε καλύτερο αποτέλεσμα μουσικό.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☒	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☐	☒

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι Ήταν μια πρόκληση.

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι Ήταν διαφορετικό.

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Μου αρέσει αυτό το είδος.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

6 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

3 χρόνια

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Πτυχίο στο ελαφρύ τραγούδι-κιθάρα, διπλώματα στο πιάνο τραγούδι και θεωρία της μουσικής.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Ναι, γιατί χωρίς αυτή δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει καλά και σωστά η χορωδία. Πρέπει να υπάρχει καλή σχέση μαέστρου-χορωδού για τη καλή λειτουργία της χορωδίας.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☒	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☒	☐

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσύχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☐	☒

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Είναι ενδιαφέρον.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

6 χρονών-μαθήματα πιάνου.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

3 χρόνια.

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Αν δεν υπάρχει καλή σχέση τότε το αποτέλεσμα δεν είναι καλό.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☒	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☒	☐

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☐	☒

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Καλύτερη κατανόηση του κομματιού.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

10 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

7 χρόνια.

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Grade 8 στο piano

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Φυσικά γιατί όταν υπάρχει η κατάλληλη οικειότητα και συμπάθεια η συνεργασία για το επιθυμητό αποτέλεσμα θα εφημερεύσει περισσότερο.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☒	☐	☐

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☐	☒

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

Παρά πολύ γιατί ξέφευγε από τα συνηθισμένα και συνειδητοποίησα ότι η μουσική μπορεί να γίνει οτιδήποτε γύρω μας.

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί η ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε κατά την διάρκεια της εκτέλεσης ήταν το λιγότερο ανατριχιαστική

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Φυσικά γιατί με την εκτέλεση τέτοιων κομματιών, τόσο η χρωδία όσο και το ακροατήριο θα αντιληφθούν ακόμα περισσότερο την μοναδικότητα αυτής της μουσικής σημειογραφίας και ας μην είναι γνωστή.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

16 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

10

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

**20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;**

Ναι

Όχι

Δεν γνωρίζω.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

10 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

2

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Grade 8 –κλασικό τραγούδι, θεωρία επίπεδο 5

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Διότι οι πρόβες γίνονται διασκεδαστικές και η θετική ενέργεια παίζει ένα σημαντικό ρόλο.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσύχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

**20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;**

Ναι

Όχι

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Στα 5.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

10 χρόνια

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Grade 7 φωνητική, Grade 5 πιάνο, Grade 6 σαξόφωνο.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί θεωρώ ότι δεν μπορεί να επιτευχθεί το αποτέλεσμα που θέλουμε αν δεν υπάρχει αγάπη και επικοινωνία με τον/ην μαέστρο.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσύχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι Γιατί είναι πρωτοποριακό και κάτι καινούργιο.

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι Γιατί ήταν κάτι διαφορετικό.

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί είναι διασκεδαστικά και ενδιαφέροντα.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Στα δέκα μου.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

Έξι χρόνια

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

grade 5 στην κιθάρα.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί είναι απαραίτητο να υπάρχει επικοινωνία για ένα καλό αποτέλεσμα.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη	Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Άριστη
☐	☐	☐	☐	☒

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι	Όχι
☒	☐

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)	Μέτρια	Κανονική	Ενθουσιώδης
☐	☐	☒	☐

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι	Όχι
☒	☐

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι	Όχι
☒	☐

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι Ήταν ενδιαφέρον

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου Ελάχιστο Μέτριο Αρκετό Πολύ Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι Όχι Ήταν ενδιαφέρον

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου Ελάχιστο Μέτριο Αρκετό Πολύ Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί είναι κάτι διαφορετικό και ενδιαφέρον.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

11 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

3 χρόνια

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί μια καλή σχέση μαέστρου με τους χορωδούς δημιουργεί ένα πιο ευχάριστο περιβάλλον και μια καλύτερη πρόβα.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσόχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

**20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;**

Ναι

Όχι

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

6 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

18

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσύχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

**20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;**

Ναι

Όχι

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Το 2004.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

7

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Ενθάρρυνση, στήριξη.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

**20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;**

Ναι

Όχι

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

Από μικρή.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

Από το γυμνάσιο. 10

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Πτυχίο ΒΜ.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Είναι το πάν.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

Πρόκληση-διαφορετικό

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

Διαφορετικό

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Ναι είναι ωραία.

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

2007.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

8

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Πρέπει να υπάρχει επικοινωνία μεταξύ μαέστρου και χορωδών.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

**20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;**

Ναι

Όχι

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΧΟΡΩΔΩΝ

1. Πόσο χρονών είστε;

15-17

18-24

25-30

30+

2. Πότε ήταν η πρώτη σας επαφή με την μουσική;

5 χρονών.

3. Πόσα χρόνια είστε μέλος χορωδίας;

9 χρόνια

4. Έχετε μουσικές γνώσεις;

Ναι

Όχι

5. Έχετε πτυχία-διπλώματα στον κλάδο της μουσικής; Αν ναι, ποια;

Ναι

Όχι

Πιάνο, θεωρία μουσικής.

6. Πώς είναι η σχέση σας με τον/την μαέστρο;

Άσχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

7. Θεωρείτε σημαντική την σχέση μαέστρου-χορωδών; Αν ναι, γιατί;

Ναι

Όχι

Γιατί μια καλή σχέση με τη μαέστρο δημιουργεί ένα καλύτερο περιβάλλον και δημιουργεί εμπιστοσύνη μεταξύ χορωδών και μαέστρου.

8. Πώς αξιολογείτε την ευελιξία της χορωδίας σας κατά την εκμάθηση ενός καινούργιου κομματιού;

Ασχημη

Μέτρια

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

9. Έχετε ξανατραγουδήσει κομμάτια με γραφική παρτιτούρα;

Ναι

Όχι

10. Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση;

Αγχώδης (Πανικός)

Μέτρια

Κανονική

Ενθουσιώδης

11. Ο/Η μαέστρος σας εξήγησε ή και σας καθυσέχασε σχετικά με αυτό το είδος προτού σας το διδάξει;

Ναι

Όχι

12. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το χορωδιακό κομμάτι του Arne Mellnäs “Aglepta”;

Ναι

Όχι

13. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

14. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα πολύ

15. Με την βοήθεια του μαέστρου βγήκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

16. Έχετε διδαχθεί και εκτελέσει με την χορωδία στην οποία είστε μέλος το

χορωδιακό κομμάτι του Pekka Kostiainen, “*Jaakobin Pojat*”;

Ναι

Όχι

17. Σας άρεσε αυτό το είδος κομματιού και γιατί;

Ναι

Όχι

18. Τι βαθμό δυσκολίας είχε για εσάς;

Καθόλου

Ελάχιστο

Μέτριο

Αρκετό

Πολύ

Πάρα Πολύ

19. Με την βοήθεια του μαέστρου επιτεύχθηκε το αποτέλεσμα που επιθυμούσατε;

Ναι

Όχι

**20. Θα θέλατε να ξανατραγουδήσετε κομμάτια με χρήση γραφικής παρτιτούρας;
Αν ναι, γιατί;**

Ναι

Όχι

Σας Ευχαριστώ Πολύ!!!